

**Suomalaisten pankkien sijoitusinstrumentit piensijoittajalle:
Vastaako tarjonta naissijoittajien sijoitusstrategioita?**

Misa Rytilahti

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Haaga-Helian Master-tutkinnot

2023

Tekijä(t) Misa Rytilahti
Tutkinto Tradenomi (YAMK), Liiketoiminnan uudistamisen ja johtamisen koulutus
Opinnäytetyön nimi Suomalaisten pankkien sijoitusinstrumentit piensijoittajalle: Vastaako tarjonta sijoitusstrategioita.
Sivu- ja liitesivumäärä 62 + 23
<p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia suomalaisten naissijoittajien sijoitusstrategioita ja sitä, millaisia sijoitusinstrumentteja suomalaiset pankit tarjoavat piensijoittajalle. Tutkimuksessa tutkittiin kolmen suomalaisen pankin sijoitusinstrumentteja. Lisäksi tarkasteltiin myös kahta ulkomaalaista osake- ja rahastovälittäjää, jotka toimivat Suomessa digitaalisilla alustoilla.</p> <p>Teoriaosuudessa käsitellään sijoittamisen teorioita sekä sitä, mitä kirjallisuus ja tehdyt tutkimukset kertovat naisista sijoittajina? Teoriaosuudessa tarkastellaan myös mitkä asiat vaikuttavat naisten sijoittamiseen ja mitä eri sijoitusfilosofioita on. Lisäksi teoriaosuudessa käsitellään myös erilaisia sijoitusstrategioita ja minkälaisia ovat suomalaisten pankkien sijoitusinstrumentit. Teoriaosuudessa haastatellaan myös kahta suomalaisen pankin sijoitusasiantuntijaa. Haastattelujen tarkoitus on saada tietoa pankkien tarjonnasta sijoittajalle.</p> <p>Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. Tutkimuksen vastaukset kerättiin 26.01.2023 - 02.02.2023 aikana Vauras Nainen -nimisessä Facebook-ryhmässä Webropol -tutkimuslomakkeen avulla. Vastauksia saatiin yhteensä 286 kappaletta, jonka jälkeen kysely suljettiin.</p> <p>Tutkimuksessa saatiin selville se, että naiset ovat yleensä passiivisia ja pitkäaikaisia sijoittajia. Naiset sijoittavat kuukausittain ja heidän sijoittamisensa motiivit ovat taloudellinen vapaus sekä eläkepäivät. Naisten sijoitusstrategia on pääosin passiivinen tai osta ja pidä. Naiset saavat sijoittamisesta tietonsa netistä, omasta pankista sekä kirjallisuudesta.</p> <p>Tutkimuksen mukaan megatrendinä sijoittamisessa pidetään vastuullisuutta. Vastaajista 52 prosenttia piti vastuullisuutta melko tärkeänä, kun 28 prosenttia vastaajista eivät pitäneet vastuullisuutta niin tärkeänä sijoituksia tehdessään. Tutkimuksessa kuitenkin selvisi se, että pankit pitivät vastuullisuutta erittäin tärkeänä ja he tarjoavatkin asiakkaalle mahdollisuuden valita eri vastuullisuusluokkia sijoituksia tehdessään. Tästä saisi mielenkiintoisen jatkotutkimusaiheen: Mitkä asiat vaikuttavat siihen, että sijoittajalle vastuullisuus ei ole erittäin tärkeä sijoituksia tehdessä?</p>
Asiasanat Sijoittaminen, sijoitusstrategia, naissijoittaja, sijoitusinstrumentti

Sisällys

1	Johdanto	1
	Tutkielman rakenne	1
2	Sijoittaminen	3
	2.1 Naiset sijoittajina ja naisten varallisuus	3
	2.2 Sijoittamisen aloittaminen	7
	2.3 Vastuullinen sijoittaminen	10
	2.4 Sijoitusinstrumentit	14
3	Erilaisia sijoitusstrategioita	16
	3.1 Arvot ja tunteet sijoitusstrategioiden päätöksenteoissa	17
	3.2 Sijoitustyyliä eli sijoitusfilosofioita	18
	3.3 Sijoitussuunnitelma	20
	3.4 Momentum-strategia	22
	3.5 Passiivinen ja aktiivinen sijoitusstrategia	22
	3.6 Arvostrategia	24
	3.7 Laatusijoittaminen	27
	3.8 Kasvustrategia	27
	3.9 Tekninen analyysi ja fundamenttianalyysi	28
	3.10 Osta ja pidä strategia	29
	3.11 Markkinatilanne	29
4	Suomalaisten pankkien sijoitusinstrumentit	31
	4.1 Sijoitusinstrumentteja	31
5	Tutkimuksen toteutus ja tutkimusmenetelmä	38
	5.1 Kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä	38
	5.2 Käytetyt aineistonkeruutavat	38
	5.3 Tutkimuksen toteutus	39
	5.4 Tutkimuksen validiteetti ja reliabiliteetti	39
6	Tutkimuksen tulokset	41
	6.1 Sijoittajaprofiili	41
	6.2 Sijoittaminen	41
7	Johtopäätökset ja pohdinta	52
	Lähteet	54
	Liitteet	64
	Liite 1. Sijoitusneuvojan tapaamiset	64
	Liite 2. Kyselylomake	65
	Liite 3 Kyselyn vastaukset	71

1 Johdanto

Suomessa järjestelmällinen arvopaperikauppa alkoi 1860-luvulla. Kauppaa käytiin silloin, kauppalaivojen avulla, joiden merkitys on ollut suuri osakemarkkinoiden kehitykselle. Silloinkin jo riskit ja tuotot tulivat hyvin konkreettisesti esiin. Riskeinä arvopaperikaupoille olivat tuolloin merirosvot tai laivojen uppoamiset, koska tuottojen menettäminen oli katastrofi kauppiaille. Laivojen onnistuneet retket olivat taas kauppiaille merkittävän tuottoisia. (Pörssisäätiö 2010, 4)

Sijoittamisesta on tullut nykypäivänä trendi. Nykypäivän sijoittajalla on mahdollisuus valita lukematon määrä eri sijoituskohteita ja heillä on myös käytettävissään lukematon määrä erilaisia sijoitus menetelmiä (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2019, 61). Sijoittamista harrastavat nykypäivänä sekä äidit että tyttäret ja se on kaikkien tavoitettavissa. Nykypäivänä sosiaalinen media on yksi tiedon jakamisen paikka. Sosiaalisessa mediassa löytyy erilaisia ryhmiä, joissa ryhmän jäsenet jakavat tietojaan ja taitojaan keskenään sijoittamisen eri tyyleistä. Danske Bankin vuonna 2020 teettämän tutkimuksen mukaan naisista 34 % sijoittaa osakkeisiin, arvopapereihin tai vastaaviin, kun taas miehistä 41 % sijoittaa. Tutkimuksen mukaan naiset kokivat, että heidän taitonsa eivät riitä sijoittamiseen ja että sijoittaminen on myös vaikeaselkoista. (Danske Bank Oyj 2020, 16) Suomalaiset sijoittajat saivat arvo-osuustilin rinnalle osakesäästötilin vuonna 2020 alussa. Pörssisäätiön mukaan Suomessa on jo lähes 287 000 osakesäästötiliä. Aalto-yliopiston omistajuuden professori Samuli Knüpferin mukaan ” Se on todella hyvä instrumentti”. (Ketvel 08.07.2022)

Tässä opinnäytetyön tarkoitus on tutkia naissijoittajien erilaisia sijoitusstrategioita. Tutkimuksessa käytetään tiedonkeruun lähteenä sosiaalisessa mediassa toimivaa ryhmää Vuraat naiset. Vuraat naiset ryhmässä on reilu 80 000 sijoittamisen eri tyyleistä kiinnostunutta naista. Tutkielmassa tehdään Vuraat naiset ryhmään kysely heidän sijoitusstrategioistaan. Tutkimuksen pohjalta tutkitaan mitkä ovat suomalaisten pankkien sijoitusinstrumentit hyödyntäen pankkien omia tietoja heidän sijoitusinstrumenteistaan ja haastatteleamalla Nordea Oyj ja OP Ryhmän sijoitusasiantuntijoita. Tutkimuksen taustalle käydään läpi myös erilaisia sijoittamiseen liittyviä käsitteitä kirjallisuutta hyödyntäen. Tässä tutkielmassa sivutaan vain pintapuolisesti Suomessa toimivien ulkomaalaisten osake- ja rahastovälittäjiä, koska pääpaino on tutkia suomalaisten pankkien sijoitusinstrumentteja piensijoittajille. Tutkimuksen lopuksi verrataan naisten sijoitusstrategioita suomalaisten pankkien sijoitusinstrumentteihin ja pyritään saada vastaus kysymykseen: Minkälaisia sijoitusstrategioita naissijoittajat noudattavat vai onko heillä sijoitusstrategioita sijoituksia tehdessä.

Tutkielman rakenne

Opinnäytetyö on tyypiltään tutkimustyyppinen ja se koostuu teoria- ja tutkimusosuuksista.

Teoreettisen viitekehyksen tavoitteena on syventyä sijoittamisen peruskäsitteisiin ja suomalaisten pankkien sijoitusinstrumentteihin. Luvuissa neljä käsitellään suomalaisten pankkien sijoitusinstrumentteja. Luvussa viisi käydään työn empiirinen osuus läpi. Empiirisessä luvussa käydään läpi tutkimusmenetelmä ja tutkimus kyselyiden tulokset. Viimeisessä luvussa kuusi käydään läpi tutkimuksen johtopäätöksiä. Kuvassa 1 käy ilmi opinnäytetyön empiriaosuus.

Kuva 1. Opinnäytetyön empiriaosuus

2 Sijoittaminen

Tässä luvussa käydään läpi mitä tarkoittaa sijoittaminen, minkälaisia naiset ovat sijoittajina sekä naisten varallisuus. Luvussa käydään myös läpi mistä aloittaa sijoittaminen ja mitä tarkoittaa vastuullisuus sijoittamisessa. Lopuksi tutkitaan sijoitusinstrumentteja ja mitkä asiasta määrittelevät sijoitusinstrumentit. Nämä asiat ovat tärkeitä työn ja tutkimuksen kannalta, koska kyseisten tietojen perusteella saadaan parempi ymmärrys tutkimuksen aihealueeseen ja minkälaisia tutkimuksen kohteena olevat naiset ovat sijoittajina.

Pesosen mukaan sijoittaminen on tavoitteellista säästämistä. Hänen mukaan sijoitusten tarkoitus on tuottaa voittoa sijoitetulle pääomalle. (Pesonen 2011, 11-12) Sijoittajan tarkoitus on tehdä kauppaa tai pitää hallussa erilaisia rahoitusinstrumentteja ja omaisuuslajeja (Hyrskel, Lönnroth, Savilaakso & Sievänen 2020, 18.) Sijoittamisen prosessissa ensimmäinen ja tärkein asia on riskinsietokyky. Riskinsietokyvyllä tarkoitetaan mahdollisten voittojen, että tappioiden mahdollisuuksia. Ilman riskiä ei voi saada suurta tuottoa. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2019, 12) Tässä luvussa käydään läpi naisten varallisuus ja naiset sijoittajina, sijoittamisen aloittaminen ja minkälaisia sijoitusinstrumentteja on olemassa ja mitkä asiat määrittelevät sijoitusinstrumentit?

Piensijoittajasta ei ole olemassa yhtä virallista määritelmää. Opinnäytetyössään Eloranta (2013) esittää, että piensijoittaja on sijoittaja ja säästäjä, joka ei elä sijoitustensa varoilla ja tuotoilla, vaan on tyypillisesti palkansaaja tai eläkeläinen. Piensijoittajan erottaa suursijoittajasalkun koko, mutta ei ole olemassa yksiselitteistä määritettä salkun kokoluokan jakoon sijoittajaprofiilien kesken (Eloranta 2013, 10.) OP Ryhmän asiantuntijan A mukaan heillä ei ole määritelmää piensijoittajasta (Asiantuntija A, 24.11.2022) Tässä opinnäytetyössä piensijoittajalla tarkoitetaan sijoittajaa, joka sijoittaa taloudelliseen tilanteeseen nähden sopivan summan säännöllisen epäsäännöllisesti osakkeisiin tai rahastoihin.

2.1 Naiset sijoittajina ja naisten varallisuus

Bajtelsmit ja Bernasek ovat tutkineet miksi naiset sijoittavat erillä tavalla kuin miehet. Heidän mukaan miesten ja naisten väliseen sijoittamiseen ja riskinottoon on monia erilaisia syitä. Vaikka naisten ja miesten tuloerot ovat kaventuneet vuosien saatossa niin naisten tulot ovat silti miesten tuloja pienemmät ja se vaikuttaa naisten sijoittamiseen, säästämiseen ja riskienottoon sijoittamisen suhteen. (Bajtelsmit & Bernasek 1996, 2) Suomi on demokraattinen ja tasa-arvon maa ja sitä jopa ihastellaan ympäri maailmaa. Se ei kuitenkaan tarkoita sitä, että meillä olisi kaikki tasavertaisesti ja hyvin. Naisen euro on 80 senttiä verrattuna miehiin työelämässä, vaikka naisten palkkoja on yritetty nostaa monin tavoin, niin silti se on ja pysyy 80 senttisenä. Eläkkeelle jäätyään naisen euro on 65 senttiä. (Kullas & Myllyoja 2014, 23)

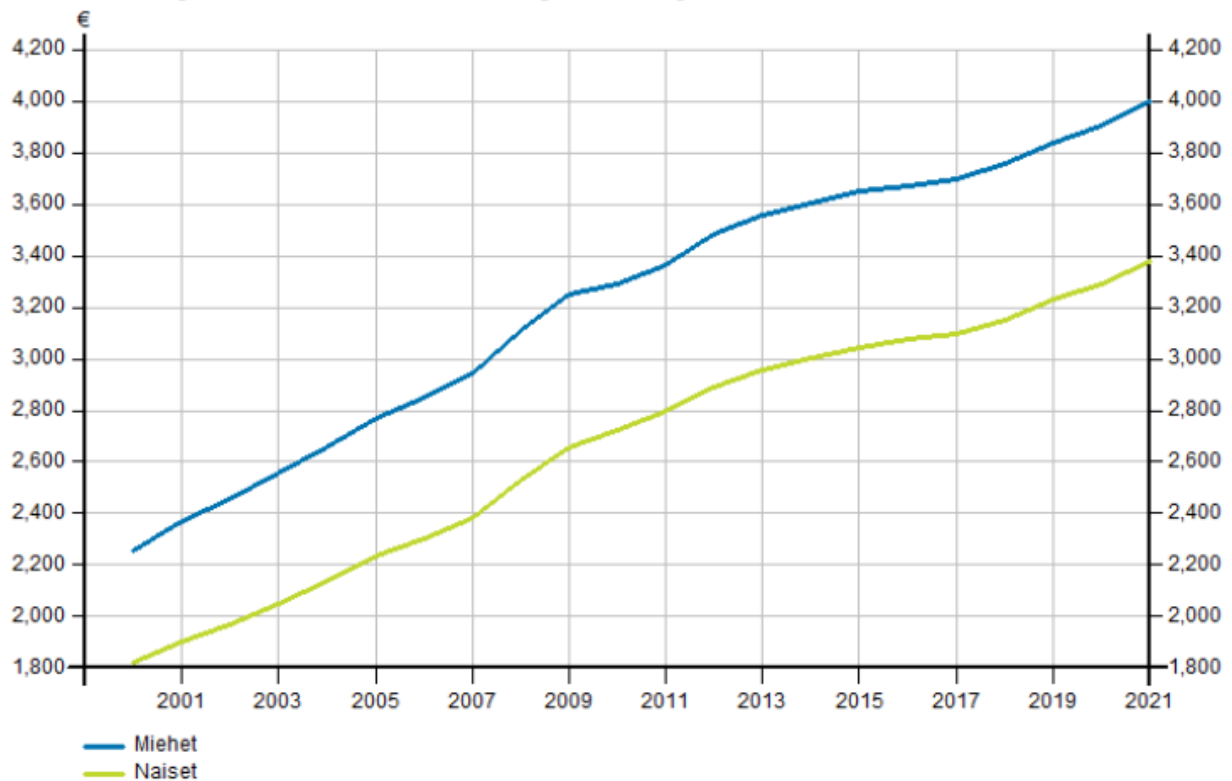
Byrnes, Miller ja Schafer tekemässä tutkimuksessa tutkittiin miesten ja naisten välisestä

riskinottamisesta. Tutkimuksessa ilmeni, että naiset ottavat keskimäärin vähemmän riskejä kuin miehet. Esimerkiksi naiset käyttävät turvavyötä enemmän autolla ajaessa, kun miehet. (Byrnes, Miller & Schafer 1999, 377) Shajin tekemässä tutkimuksessa vuonna 2020 tutkittiin naisten käyttäytymistä sijoituksia tehdessään. Shajin mukaan naiset ovat luonteeltaan riskialttiimpia. Hänen mukaansa naisten sijoituspäätökseen vaikuttavat eniten riskinsietokyky ja turvallisuus. Shajin tutkimuksessa selvisi se, että naisten säästämiseen vaikutti tutkimuksen osallistujien ikäryhmä. Ikäryhmällä tutkimuksen mukaan on merkittävä vaikutus naissijoittajien päätöksentekoon sijoittamisessa. Tutkimuksessa selvisi myös se, että naisten koulutus taustalla ei ollut vaikutusta naisten sijoituspäätöksiin. Tutkimuksessa havaittiin, että naissijoittajan kuukausituloilla oli merkitystä sijoituksia tehtäessä. (Shaji 2020, 9) Nordnetin vuonna 2018 teettämässä tutkimuksessa naiset ottavat vähemmän riskiä kuin miehet ja naiset saavatkin parempaa tuotto sijoituksilleen kuin miehet. Tutkimuksessa selvisi, että vain 1 prosentti naisista ilmoitti, että valitsee tietoisesti korkean riskin, kun taas miehillä tämä osuus oli 11 prosenttia. 28 prosenttia tutkimuksen mukaan naisista oli valmiita ottamaan tietoisesti jonkin verran riskiä paremman tuoton saamiseksi, miehillä tämä osuus oli 45 prosenttia. (Tuppurainen 08.03.2019)

Danske Bankin vuonna 2017 teettämässä tutkimuksessa ilmeni, että naisten keskimääräinen sijoitussalkun koko oli tutkimuksen hetkellä 73 000 euroa, kun taas miesten keskimääräinen sijoitussalkun koko oli 124 000 euroa. Tutkimuksessa ilmeni myös se, että 67 prosenttia naisista ilmoitti sijoittamiselle syykseen ”Kartutan puskuria pahan päivän varalle” ja miehistä 61 prosenttia ilmoittivat sijoittamisen syykseen saman. Naisista 34 prosenttia ilmoittivat ”Jotta minulla olisi varaa toteuttaa unelmiani”. Miehistä 31 prosenttia ilmoittivat myös syykseen ”Jotta minulla olisi varaa toteuttaa unelmiani”. Tutkimuksen mukaan naisten sijoitussalkun sisältö koostuu osakerahastoista sekä yhdistelmärahastoista ja lisäksi myös suorista osakesijoituksia ja joukkovelkakirjoja. Tutkimuksen perusteella Danske Bank jakoi naiset kolmeen sijoittajatyylisiin: neuvoa hakeviin, valtuuttajiin ja kaupankävijöihin. 64 prosenttia tutkimukseen osallistujista naisista halusivat saada sijoitusneuvontaa ammattilaiselta, mutta tehdä itse sijoituspäätöksensä. Tutkimuksessa ilmeni myös se, että noin joka viides nainen toimii markkinoilla itsenäisesti. (Danske Bank 8.3.2018)

Tilastokeskuksen mukaan (kuva 2) vuosina 2000-2021 naisten ja miesten ansiotasot ovat nousseet melko tasaisesti. Naisten kuukausittaiset ansiotasot ovat kuitenkin kaikilla työnantaja sektoreilla miesten kuukausittaisista ansiotasoa pienempi, mutta ero ansiotasosta on kuitenkin pienentynyt hitaasti (Tilastokeskus 2021)

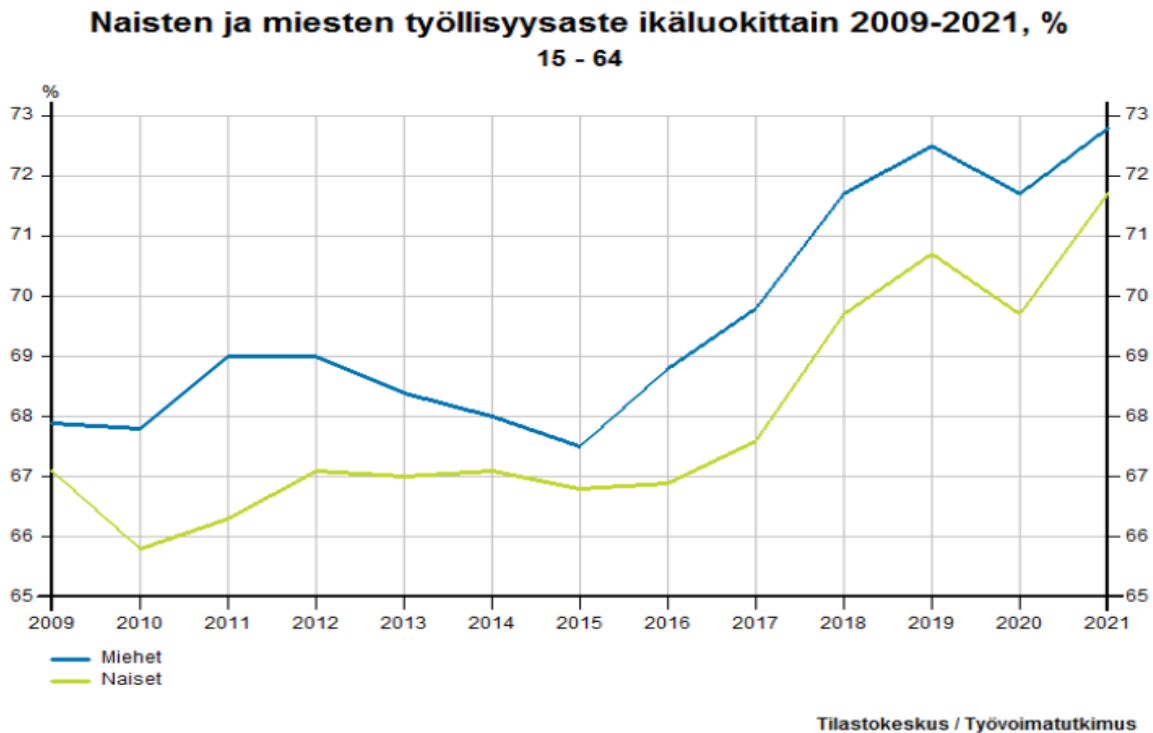
Palkansaajien kuukausiansiot työnantajasektoreittain 2000-2021, euroa

Kuva 2. Naisten ja miesten ansiotasoindeksi 2000-2021 (Tilastokeskus 2021)

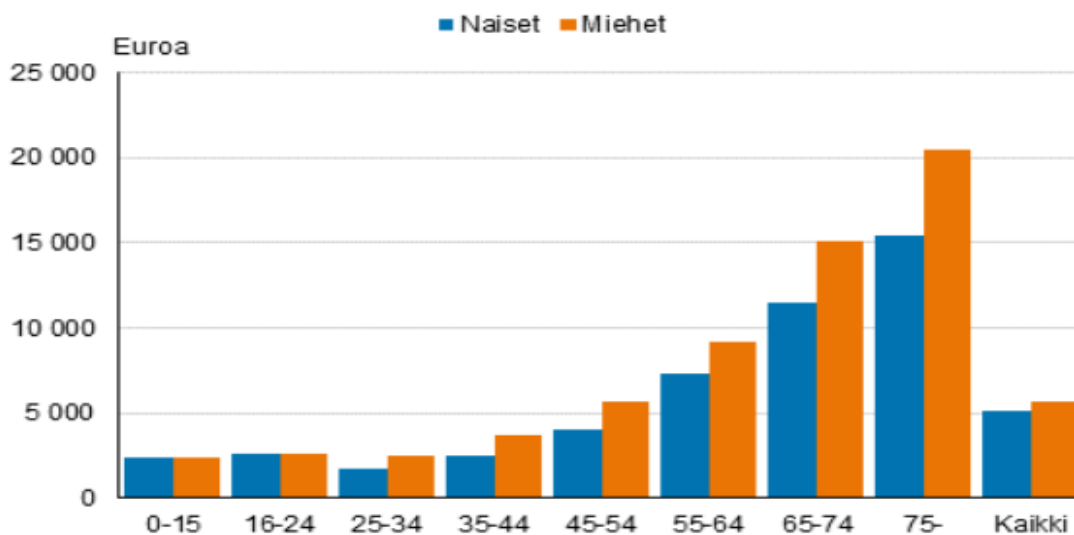
Myllyojan ja Kullaksen mukaan koulutuksesta ja työllisyydestä huolimatta naiset ovat huonommassa asemassa taloudellisesti, kun miehet. Vaikka naiset menestyvät koulussa paremmin, niin silti vähemmän koulutetut miehet saavat yleensä parempipalkkaiset työpaikat. Miesten ura- ja palkkataso kehitys on naisiin verrattuna nopeampaa. Perheen perustaminen vaikuttaa naisten ura- ja palkkatasoon enemmän kuin miesten palkkakehitykseen, koska naiset jäävät yleensä kotiin perhevapaille. Taloudellinen heikkous ja välittäminen omasta taloudesta ovat asioita miksi naiset kiinnostuvat rahasta ja rahoitusjärjestelmistä. Yleisen taloudellisen tasa-arvon saavuttamiseen naisten on itse kurottava tasa-arvon ero umpeen. Ei ole ahneutta pyytää parempaa palkkaa, vaan pitää tietää mitä itselle kuuluu. (Myllyoja & Kullas 2010, 87b)

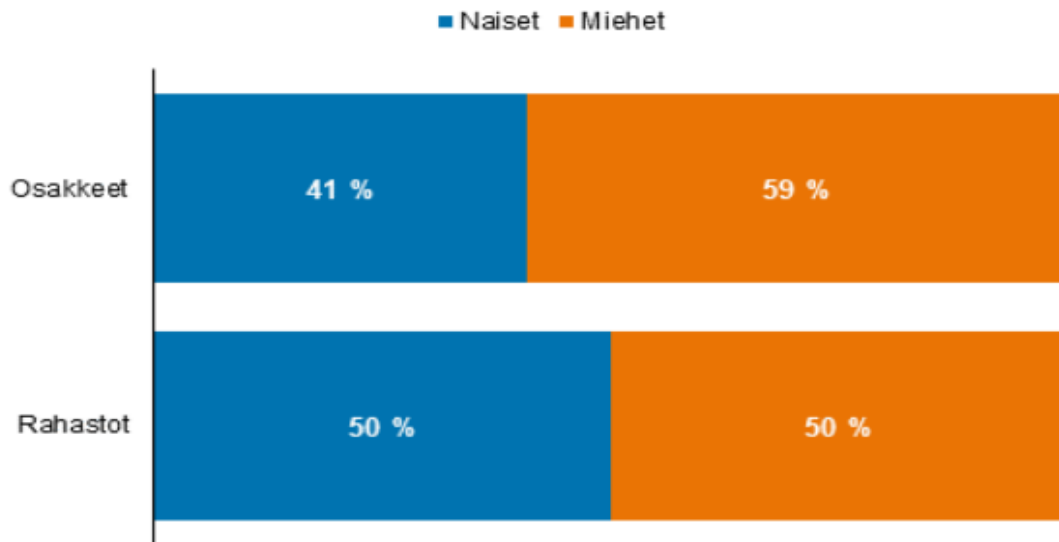
Kuva 3. Naisten ja miesten työllisyysaste (Tilastokeskus 2022)

Tilastokeskuksen tutkimuksen mukaan (kuva 3) miesten työllisyysaste on naisten työllisyysastetta hieman korkeampi vuosina 2009-2021. Tutkimuksessa (kuva 4) ilmeni myös se, että vuonna 2019 pörssiosakesijoittajista 41 prosenttia oli naisia. (Tilastokeskus 2022)

Kuva 4. Naisten ja miesten pörssiosake sijoittaminen vuonna 2019 (Tilastokeskus 2019)

Sijoitusrahastosijoittajista (kuva 5) joka toinen oli nainen vuonna 2019. Miesten osuus nousi pörssiosakkeissa 56 prosentista 59 prosenttiin. (Tilastokeskus 2019) Tämän tutkimuksen perusteella voidaan tehdä sellainen johtopäätös, että naiset sijoittavat enemmän rahastoihin kuin osakkeisiin.

Kuva 5. Naisten ja miesten osakkeet ja rahastot vuonna 2019 (Tilastokeskus).

Danske Bankin senioristrategi Kaisa Kivipelto kertoo, että naiset ovat harkitsevia ja pitkäjänteisiä sijoittajia, mikä kasvattaa naisten sijoitusten tuottoja hyvin. Naiset hakevat sijoittamiseen apua ammattilaisilta ja naiset ovat vastuullisempia sijoittajia, kun miehet. (Kivipelto 31.8.2022) Naiset tekevät myös tutkimuksia sijoitusten suhteen ja panikoivat vähemmän. Lukuisat tutkimukset osoittavat, että naiset ovat sijoitusten suhteen pitkäjänteisiä ja pysyvät rauhallisina, vaikka maailman tilanteet muuttuisivat. Naisten lähestymistapa sijoitusten suhteen on kärsivällisyys ja kurinalainen sijoittaminen, joka sitä kautta vaikuttaa sijoitusten ostamiseen ja myymiseen. Naiset tekevät noin 70 % kotitalouksien hankinnoista, joka auttaa naisia heidän sijoitusstrategioiden suhteen. Naisten tutkimusvälineet sijoituksia tehdessään ovat silmät ja korvat. He saavatkin hyviä sijoitusideoita kävellessään ostoskeskuksissa, ystäviltä ja perheeltään. (Kristof 4.10.2017)

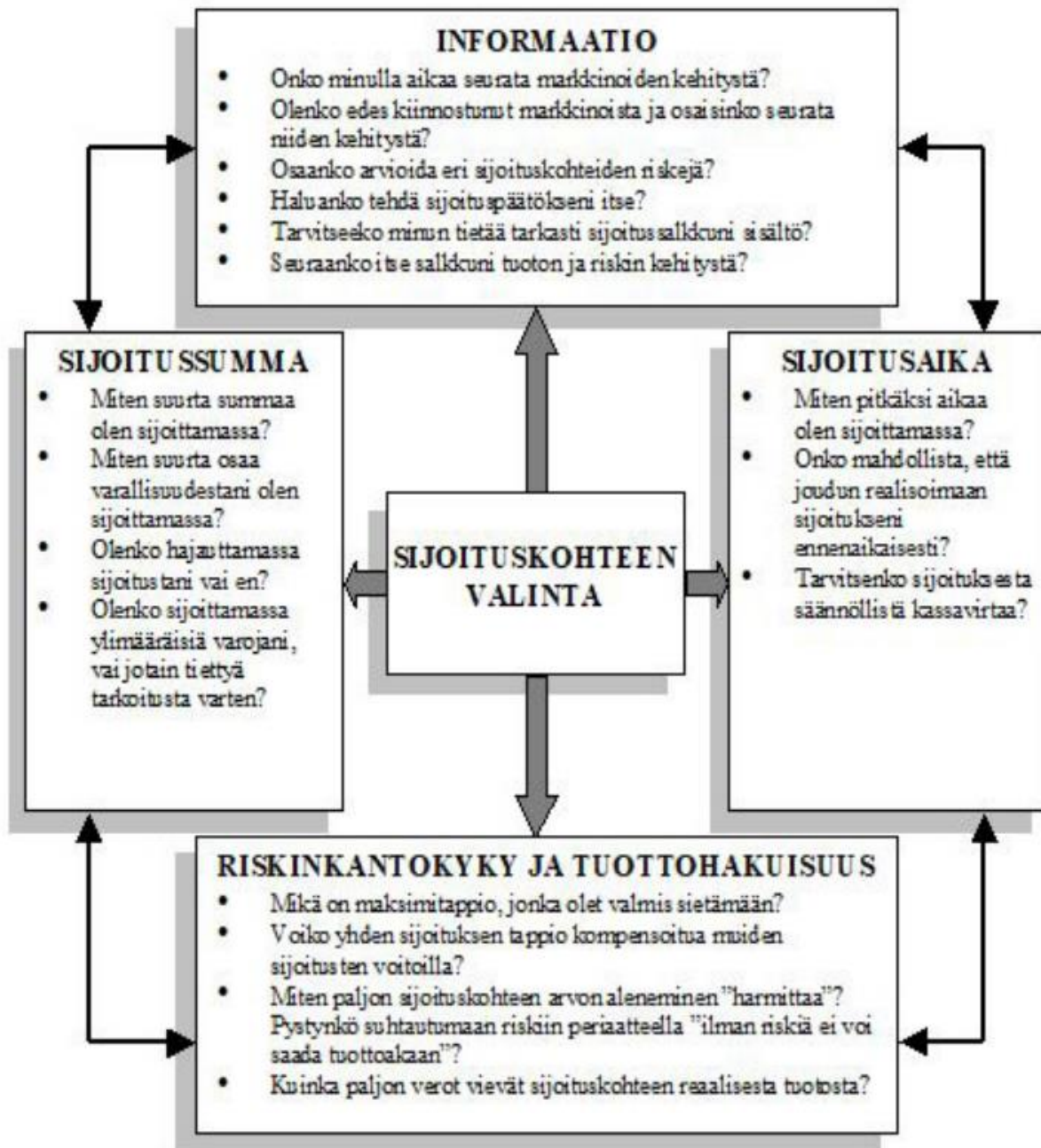
OP pankin säästämisen ja sijoittamisen Product Owner Tiina Routamaan mukaan naisten keskuudessa yleisin sijoitustyyli on ”Osta ja pidä”. Naiset asettavat tavoitteensa kauas ja ovat varovaisempi sijoitusten suhteen. Routamaa kertookin, että naisten sijoittaminen ulkomaalaisiin osakkeisiin on kolminkertaistunut vuosina 2019 ja 2020 välillä. Naisten ostetuin sijoituskohde kotimaisista osakkeista Routamaan mukaan oli Fortum ja Sampo ja ulkomaalaisista osakkeista Tesla ja Nikola. (Aaltonen 5.3.2021)

2.2 Sijoittamisen aloittaminen

Aloittaminen on ensimmäinen askel sijoittamiseen. Mitä aikaisemmin sijoittamisen aloittaa, sen nopeammin sijoittaja voi saavuttaa vaurastumisen. Kriisit ovat yksi sijoittamisen aloittamisen mahdollisuus, koska kriisien aikana markkinoiden hinnat ovat alhaisemmat ja silloin sijoittaja saa sijoituksia halvemmalla. Ennen sijoittamista sijoittajan on hyvä tietää, että osakemarkkinoilla vallitsee aina epänormaali tila. Sijoittaminen vaatii sijoittajalta malttia, koska markkinat tulevat jossain vaiheessa alas, mutta nouset vielä ylemmäksi mitä aikaisemmin ovat olleet.

Osakesijoittamisen historiaa katsoen osakesijoittaminen on tuonut keskimäärin kymmenen prosentin vuosituoton, mutta vuosituotto voi vaihdella ajanjaksosta riippuen. Kymmenen prosentin tuoton saamiseksi sijoittajan kannattaa sijoittaa saadut osingot takaisin osakkeisiin. Tällä tavalla saadaan rahan tekemään töitä sijoittajalle. Sijoittamisessa sijoittajan on myös hyvä hajauttaa, sekä ajallisesti, että erilaisiin omaisuusluokkiin, kuten kiinteistöihin, kultaan, metsään, osakkeisiin tai rahastoihin. Hajauttamisella tarkoitetaan sitä, että yhden sijoituksen tappio kumoaa toisen sijoituksen voitot. Sijoittajan on hyvä myös kysyä itseltään ennen sijoittamisen ostoa: miksi sijoitat? Minkälainen sijoittaja aiot/haluat olla? (Kullas & Myllyoja 2014, 63-66, 76)

Puttonen ja Kivisaari ovat tehneet myös alla olevan (kuva 6) universaalisen sijoitusmallin sijoittajalle. Heidän mukaansa sijoitusmalli on jokaisen sijoituspäätöksen taustalla riippumatta siitä, millaista sijoitusta ollaan tekemässä. Sijoituskohteen valintaan vaikuttavat aina 1. informaatio, 2. sijoitushorisontti, 3. sijoitettavan summan suuruus sekä 4. riskinsietokyky ja jano tuotolle. (Puttonen & Kivisaari 1997, 14)

Kuva 6. Universaali päätöksentekomalli (Puttonen & Kivisaari 1997, 15)

Informaatiolla tarkoitetaan markkinoiden seuraamista ja sillä on suuri merkitys sijoituspäätöstä tehdessä. Se ei kuitenkaan takaa sijoittajalle sijoitusten suhteen menestystä. Sijoitushorisontilla eli sijoitusaika voi olla muutamista sekunneista vuosiin. Sijoituksen ajalla on suuri merkitys sijoitusten suhteen, koska monien sijoitusten tuotto-odotukset ovat riippuvaisia sijoitusten kestosta. Siksi sijoittajan on hyvä pohtia ennen sijoitusten tekemistä, tarvitseeko sijoituksesta sijoitusaikana säännöllisiä kassavirtoja. Sijoituksia tehtäessä sijoitetulla summalla on merkitystä. Sijoitussumma vaikuttaa sijoittajan sijoituskohteiden määrään ja sillä on myös merkitystä kannattaako sijoitusta tehdä. Jos sijoitettu summa on sijoittajalle taloudellisesti tärkeä niin sijoittajan kannattaa välttää sellaisia sijoituskohteita, joissa on korkea riski. Sijoittajanriskinkantokyvyllä ja tuottohakuisuus on yksi sijoittajan tärkeimmistä päätöksistä sijoituksia tehdessä. Sijoittajan on hyvä pohtia mitkä ovat sijoittajan riskinsietokyky, jos markkinat

lähtevät laskusuuntaan ja mitkä tappiot sijoittaja on valmis hyväksymään. Tuottohakuisuuden osalta sijoitta on hyvä pohtia minkälaiset tuotto odotukset ovat milläkin sijoituskohteella. Sijoituskohteen korkeat tuotot vaativat yleensä myös korkeita riskejä sijoittajalta. Sijoittajan on myös hyvä tiedostaa sijoituskohteiden riski mahdollisuudet eikä vain tuotto-odotukset. (Nasdaq 2021, 21-22) Sijoittajan on hyvä huomioida kulut sijoituksia tehdessä esimerkiksi kahden prosentin kulusäästö kaksinkertaistaa sijoitussalkun arvon reilussa 30 vuodessa. Kuluissa säästäminen ei tarkoita sitä, että pitäisi luopua tuotoista, vaan ottaa huomioon kulut. Yleisin hyvä sääntö osakkeiden ostamisessa on, että kulut eivät saisi ylittää 1 % osto summaan nähden. Kulujen takia osakkeita olisi järkevää ostaa kerralla enemmän. (Taloudellinen)

2.3 Vastuullinen sijoittaminen

Maailmanlaajuinen megatrendi sijoittamisessa on vastuullisuus. Vastuullisuuden yleisempiä kriteereitä sijoittamisessa ovat ympäristö, sosiaalinen vastuu ja hyvän hallintotavan huomioon ottaminen. Ilmaston muutokset ja saastuttaminen ovat vastuullisia asioita ympäristön kannalta sijoituksia tehtäessä. Sosiaalisessa vastuussa katsotaan ihmisoikeuksista huolehtiminen ja hyvän henkilöstöpolitiikan asioita. Hyvässä hallinnon tavassa katsotaan verojen maksua sekä korruption ehkäisemistä. Jokaisella meillä on omat käsityksemme vastuullisuudesta, siksi onkin tärkeä miettiä mitkä ovat itsellä tärkeitä asioita ja priorisoida ne. Vastuullisesti sijoittava huomioi vastuullisuuden sijoituspäätöksissään ja sitä kautta pyrkii parantamaan sijoituksiaan. (Pörssisäätiö. Vastuullinen sijoittaminen ja omistaminen.) Nordnetin teettämän 2019 tutkimuksen mukaan 73 prosenttia naisista pitää vastuullisuutta jonkin verran tai erittäin tärkeinä, kun miehistä vastaava luku oli 52 prosenttia. Naisille vastuullisuuskysymykset olivat tärkeitä, mutta kuitenkin pienempi osa naisista kuin miehistä oli tehnyt vastuullisuuteen perustuen sijoituspäätöksensä. (Paasi 20.01.2020)

On olemassa erilaisia lähestymistapoja vastuulliseen sijoittamiseen. Vastuullinen sijoittava voi katsoa sijoitustensa ESG-integrointia. ESG-integroinnilla tarkoitetaan sitä, että sijoittaja sisällyttää sijoitusvalintakriteereihin vain sellaisten toimialojen yhtiöitä, jotka ovat vastuullisia tai sijoittaja voi poistaa salkustaan epäeettisesti toimivat toimialat. Vaikuttajasijoittaminen on yksi vastuullisen sijoittamisen muoto, jonka tarkoitus on vaikuttaa positiivisesti yhteiskuntaa ja sijoittaa sellaisiin yrityksiin, joiden tuotteet vaikuttavat ja ratkaisevat yhteiskunnallisia ongelmia. Sijoittava voi vastuullisesti etsiä sijoituskohteeseen sellaisia yrityksiä, jotka hyötyvät vastuullisuus trendeistä. Yleensä asiakkaat ovat uskollisempia tällaisille yritykselle. Sijoittajan on hyvä myös pohtia, ovatko jotkut yhtiöt parantamassa vastuullisuus käytäntöään ja sitä kautta tarkistaa mitä tarkoittaa millekin sijoituskohteella vastuullisuus. (Pörssisäätiö. Vastuullinen sijoittaminen ja omistaminen.) Sijoittaja voi myös aktiivisesti vaikuttaa vastuullisuuteen pörssiyhtiössä. Pörssiyhtiöissä osakkeenomistajilla on monia oikeuksia esimerkiksi äänestämisen ja osallistuminen yhtiökokoukseen. Vaikka sijoittaja omistaa vain yhden osakkeen pörssiyhtiöstä sijoittajalla on oikeus äänestää ja kysyä yhtiön johdolta itselle tärkeitä asioita. (Vastuullinen sijoittaminen ja omistaminen. Pörssisäätiö)

OP Ryhmä ja Nordea Oyj:n asiantuntijoiden A ja B mukaan heidän sijoittamisessa otetaan

huomioon myös vastuullisuus ja se on yksi tärkeimmistä kriteereistä, kun sijoituskohteita valitaan (Asiantuntija A, 24.12.2022; Asiantuntija B, 28.11.2022.) Asiantuntija B mukaan he tarkistavat asiakkaaltaan, kuinka tärkeä vastuullisuus on asiakkaalle sijoituskohteen valinnassa. Asiakas voi valita vastuullisuuden joko ei niin tärkeä tai tärkeä sijoituksia miettiessä. Asiantuntija B mukaan heidän kaikki sijoituskohteet ovat vastuullisia, mutta voidaan vielä tarkistaa asiakkaan vaatimuksia vastuullisuudesta. (Asiantuntija B, 28.11.2022)

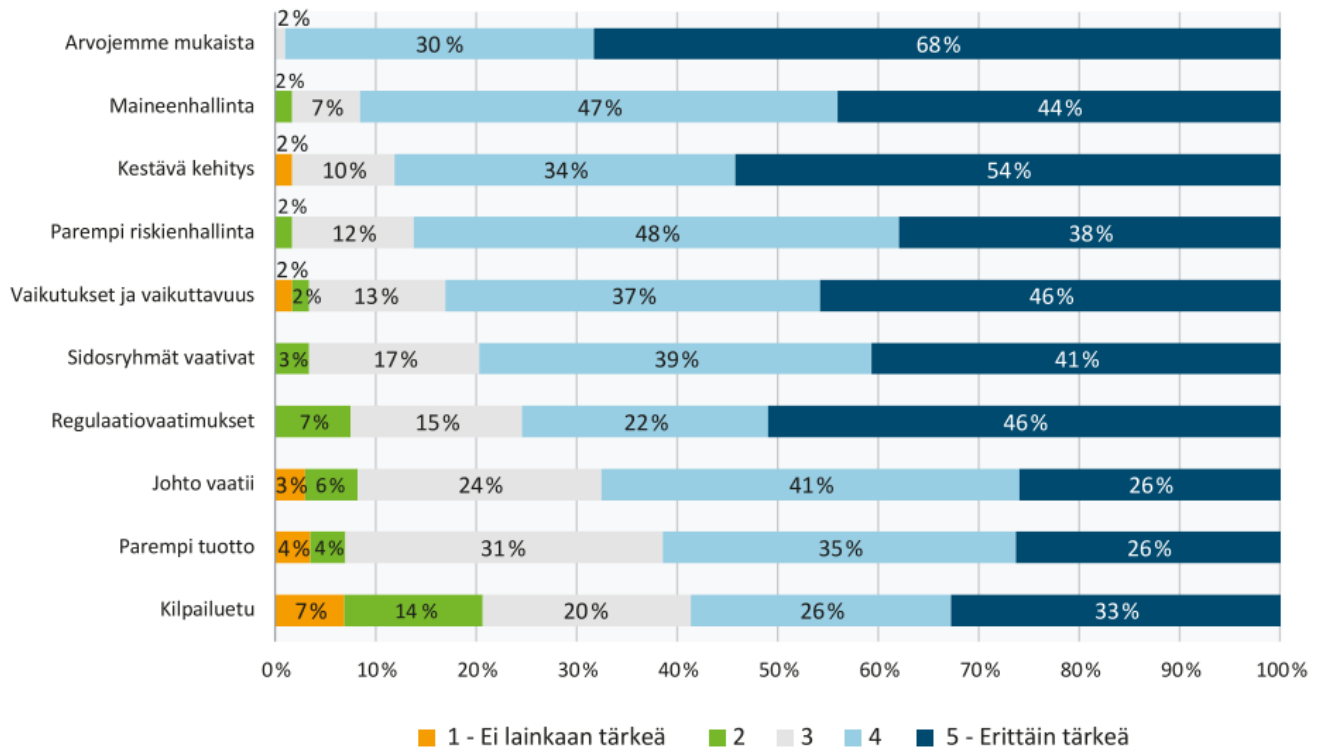
Taulukosta 1 käy ilmi, että EGS sijoittamista on mahdollista tehdä erisijoitusmuodoissa. Sijoittajan voi valita omaan sijoitusstrategiaan sellaiset työkalut, jotka huomioivat ESG-asioita. (Mitä vastuullinen sijoittaminen tarkoittaa. Finsif ry)

Taulukko 1 ESG-lähestymistapoja (mukaillen Finsif ry)

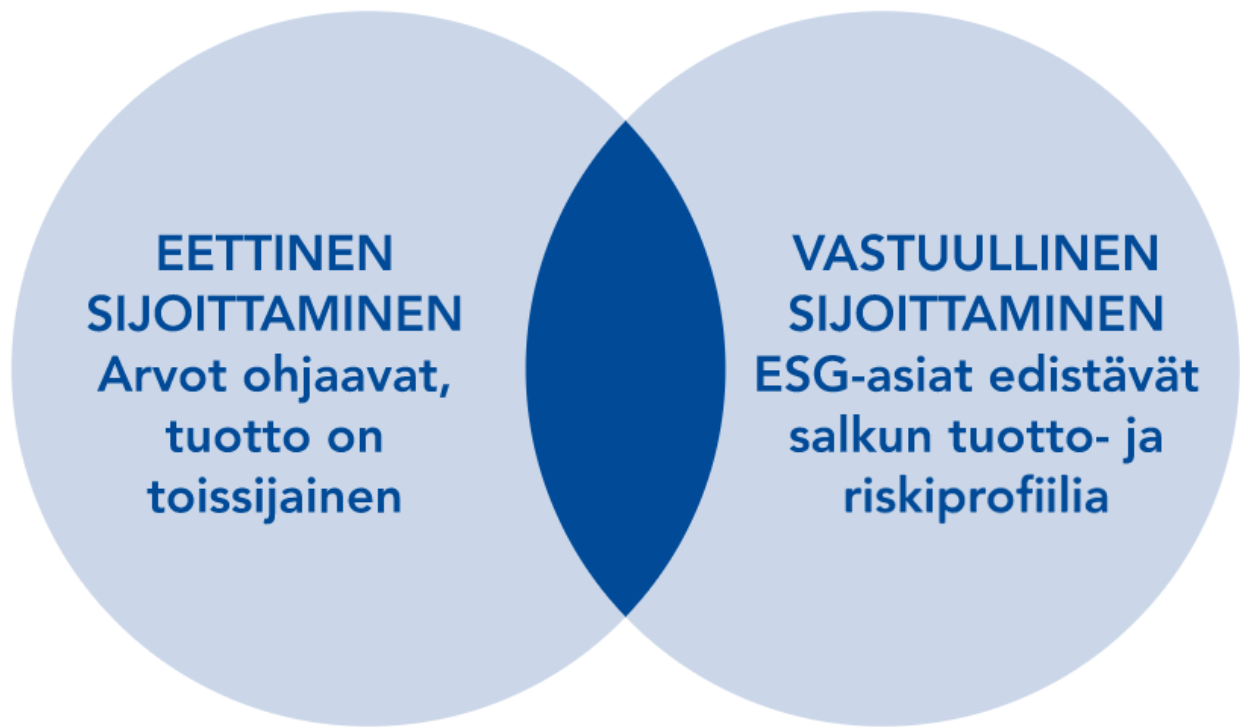
E	S	G
Standardit ja sertifikaatit	Henkilöstöpolitiikka	Hallituksen riippumattomuus
Ympäristöohjelmat	Ihmisoikeudet	Hallituksen palkitseminen
Ilmastonmuutostyöskentely	Lasten oikeus	Toimitusjohtaja ja johtoryhmä
Energiatehokkuus	Työelämän oikeudet	Palkitsemisjärjestelmä
Luonnollinen monimuotoisuus	Tuotevastuu	Veronmaksu
Kiertotalous	Lähiyhteisön huomioiminen	Korruptio- ja lahjontavastainen toiminta

Suomalainen Finsif (Finland's Sustainable Investment Forum) on yhdistys, jonka tarkoituksena on edistää vastuullista sijoitustoimintaa Suomessa. Finsifin tekemän tutkimuksen mukaan (taulukko 2) vuonna 2022 käy ilmi se, että tärkein kriteeri sijoituksia tehtäessä oli arvot 68%. Toiseksi tutkimuksessa tuli kestävä kehitys 54 %:lla. Tutkimuksessa selvisi myös se, että parempi tuotto ja kilpailuetua pidettiin vähemmän tärkeänä sijoituksia tehtäessä. Tutkimukseen osallistui Finsif ry:n jäsenet ja palveluntarjoajat. (Finsif ry 2022)

Taulukko 2 Vastuulliseen sijoittamiseen vaikuttavista tekijöistä vuonna 2022 (Finsif ry)

Vastuullisessa sijoittamisessa sijoittajan ei tarvitse asettaa tuottoa ja ESG:n mittaria vastakkain, vaan sijoittaja voi niitä yhdistämällä tunnistaa sijoituskohteen riskit, tuotot ja vastuullisuuden. Vastuullinen sijoittamisen alku lähtee eettisyydestä. Vaikka vastuullisuuden ja eettisyyden eroavaisuudet kuvassa 7 ovatkin tuotto-odotuksissa, sijoitusfilosofiassa ja jonkin verran sijoittajan työkaluissa, niin vastuullinen sijoittaminen antaa kuitenkin mahdollisuuden yhdistää eettistä näkökulmaa tuottavaan sijoittamiseen. (Hyrskke ym. 2020, 23)

Kuva 7. Eettisen sijoittaminen ja vastuullinen sijoittaminen (Hyrskke ym. 2020, 24)

Eettisessä sijoitustoiminnassa poistetaan salkusta ne, jotka ovat ristiriidassa sijoittajan arvojen ja moraalikäsitteiden kanssa. Yleisempi mitkä sijoittaja poistaa eettisesti syistä salkustaan ovat tupakka, aseet, alkoholi, rahapelit, uskonto, aikuisviihde ja lääketeollisuus. Lisääntynyt ympäristö arvojen tietämys on myös lisännyt erilaisten ympäristöön liittyvien sijoitusten poistamisen sijoitussalkusta. Esimerkiksi salkusta on poistettu kivihiili ja fossiiliset raaka-aineet. Eettisyys muuttuu ajan myötä, joten on normaalia, että sijoittaminen muuttuu ja kehittyy myös arvojen myötä. Eettisyydessä tietyt alat voidaan pois sulkea arvoperustein, kun taas vastuullisessa sijoittamisessa pois suljetaan tuotto perustein. Eettisessä sijoittamisessa sijoittaja on myös valmis hyväksymään keskimääräisen pienemmät tuotot pitkän ajan sijoitukselleen, silloin sijoittajan omat arvot näkyvät sijoitusstrategioissa. (Hyrskke ym. 2020, 21)

Sosiaalinen ja ympäristö vastuu ovat nousseet yhteiskunnallisiksi painopisteiksi viime vuosina ja sitä myötä se on levinnyt myös rahoitusmarkkinoille. ESG-mittarit ovat entistä tärkeimpiä mittareita sijoituksia tehdessä. On silti, epäselvää mitkä ESG-mittarit motivoivat sijoittajien päätöksenteoissa. Amel-Zadeh ja Serafeim vuonna 2017 tekemässä tutkimuksessa, joka tehtiin yhteistyössä yhdysvaltalaisen rahoituslaitoksen BNY Mellon kanssa ja tutkimukseen osallistui johtavia sijoitusasiantuntijoita. Tutkimuksen mukaan 18 % eivät käytä ESG-mittaristoa sijoituspäätöksiä tehdessään ja näistä huomattava osa ilmoitti, että tietojen puute vaikuttaa sijoituspäätöksiin. Tutkimuksen mukaansa ESG-mittareiden luotettavuus ja tiedon puute on merkittävä tekijä sijoittajan päätöksenteossa. Tutkimuksessa mukaan sijoittajaa motivoi sijoituspäätöstä tehdessään enemmän taloudelliset kuin eettiset syyt. Tutkimuksen mukaan vastuullisuuteen vaikuttavat yrityksen maakohtainen sijainti ja arvot. (Serafeim & Amel-Zadeh 2017, 11,14, 24)

Raghunandan ja Rajgopal vuonna 2022 tekemässä tutkimuksessa he tutkivat sijoittavat ESG-rahastot vastuullisiin yrityksiin. Tutkimus tehtiin yhdysvaltalaisen rahoituspalveluyrityksen Morningstarin ilmoittamille ESG-rahastoille. Kyseiset rahastot ovat itse ilmoittaneet kuuluvansa ESG rahastoihin. Tutkimuksen selvisi, että ESG-rahastot eivät menestyneet sen paremmin, kun muutkaan rahastot. Tutkimuksen havaittiin myös se, että ESG-rahastot olivat rikkoneet enemmän työ- ja ympäristölakeja kuin muut rahastot. Mikä osoittaa sen, että ESG-luokitukset ovat epäluotettavia sijoitusten tuottosuhteeseen osalta, koska ESG-rahastoissa on korkeammat kulut ja sitä myöten vaikuttavat sijoittajien tuottoihin. Tutkimuksen loppupäätelmässä he tulivat siihen tulokseen, että onko korkeampaa hallintopalkkiota perivien ESG-rahastojen puheet vain halpaa puhetta ja kuvaavatko kaupallisesti saatavilla olevat ESG-luokitukset todella yrityksen ESG-suuntautumista. (Raghunandan & Rajgopal 2022, 24-36)

Maailman suurimman yhdysvaltalaisen varainhoitoyhtiön BlackRockin entinen kestävän sijoittamisenjohtaja Tariq Fancyn on toiminut Wall Streetin vastuullisuuden suunnannäyttäjänä vuosina 2018 ja 2019. Fancyn tehtävä oli sisällyttää ESG yrityksen politiikkaan. Hänen mukaansa vastuullisuus on trendi, jonka vaikutus ilmastonmuutokseen on nolla. Yrityksillä on helpompi markkinoida itseään vihreänä, kun tehdä pitkäjänteistä työtä kestävän kehityksen parantamiseksi ja se on hänen mukaan kallista yrityksille. Fancyn mukaan sijoittaminen vastuulliseen yritykseen, ei tarkoita sitä, etteikö ei vastuullisesti toimivat yritys löytäisi sijoittajia. Hänen mukaan, jos sijoittaja myyt osakkeensa pois sellaisesta yrityksestä, jossa hiilijalanjälki on korkea, on yritys edelleen olemassa. Ainoa ero on se, että sijoittaja ei enää omista kyseistä yritystä. (Rushe 30.3.2021)

Sijoittajilla, omaisuudenhoitajilla ja ESG-luokitusten tarjoajilla on kullakin omat näkemyksensä siitä, mitkä asiat ovat tärkeitä ESG-mittareissa. Sijoittajat voivat pitää parempana vähähiilisiä ratkaisuja, monimuotoisuuteen suuntautuneita strategioita tai kokonaisvaltaista lähestymistapaa palkita yrityksiä, joilla on korkeat ESG-pisteet. Varainhoitajat suunnittelevat sijoitusstrategioita, joilla on kaksi tavoitetta saavuttaa nämä näkemykset säilyttäen samalla suunniteltu sijoitusten tuloksen. ESG-luokitusten tarjoajilla on yhä tärkeämpi rooli sijoitusprosessissa antamalla arvionsa yrityksistä eri ESG-mittareiden perusteella. Sijoittajia kohtaan monet haasteet, koska ESG-mittareiden luokittelijoita on valtava määrä ja heillä kaikilla on omat mittarit, miten he luokittelevat yrityksen. Li ja Polychronopoulos mukaan sijoittajan tulisi tutkia eri ESG-luokitusten tarjoajien menetelmiä valitakseen palveluntarjoajan, jonka luokitukset vastaavat paremmin sijoittajan omia näkemyksiä ESG:stä. (Li & Polychronopoulos 2020) Cornell ja Demodaranin mukaan vastuullisuuteen liittyvistä asioista ei ole yleistä yksimielistä näkemystä. Heidän mukaan on erimielisyyttä siitä, miten kyseistä asioita pitäisi hoitaa. Erimielisyyttä ei todennäköisesti pystytä ratkaisemaan lähivuosina. (Cornell & Demodaran 20.3.2020, 23)

2.4 Sijoitusinstrumentit

Nikkinen, Rothovius ja Sahlström määrittelee sijoitusinstrumentit siten, että ne voidaan jakaa

vieraan pääoman instrumentteihin, oman pääomaninstrumentteihin ja johdannaisinstrumentteihin. Nikkinen yms. määrittelevät vieraanpääoman instrumentit velkakirjoiksi (debt) ja oman pääoman instrumentit osakkeiksi (equity). Heidän mukaansa sijoituskohteet voidaan jakaa voimassaolon mukaan, jos voimassaoloaika on pitempi kuin yksi vuosi niin se määritellään pääomamarkkinainstrumentteihin, kun taas jos voimassaoloaika on alle vuosi, niin se määritellään rahamarkkinainstrumentteihin. Kotimaisessa lainsäädännössä on kaksi lainsäädäntöä arvopaperilaki ja sijoituspalvelulaki, jotka määrittelevät rahoitusvälineet. (Nikkinen, Rothovius & Sahlström 2002, 11)

Arvopaperilaki määrittelee rahoitusvälineet siten, joita ovat yritysten osakkeet, velkakirjat sekä kohde-etuudet, joiden avulla voi saada koron, valuutan tai muun indeksin perusteella määräytyvän tuoton sekä sijoitusrahastolaissa määritellyt rahasto-osuudet tai muu siihen rinnastettava vastaava yhteissijoitusyrityksen osuuden. (laki arvopaperimarkkinaista 14.12.2012/746)

Sijoituspalvelulaki määrittelee yksityiskohtaisesti rahoitusvälineeksi option, termiinin, koron, tuoton, päästöoikeus tai muut johdannaisopimukset, joille on määritelty kohde-etuus. Luovutettavissa oleva hyödykkeet ja siihen liittyvän nettoarvon tulee olla tilitettävissä. Hyödyke voi olla aineeton tai aineellinen. Kohde-etuuksilla voi lähtökohtaisesti käydä kauppaa säännellyillä markkinapaikoilla. Rahoitusvälineiksi luokitellaan laitta myös johdannaisopimusten kaltaiset luottoriskin siirtoon tarkoitetut sopimukset, hinnanerosopimukset sekä Euroopan päästökauppajärjestelmään kuuluvat vaihdannan alaiset päästöoikeudet. (laki sijoituspalvelulaista 14.12.2012/747)

3 Erilaisia sijoitusstrategioita

Sijoitusstrategialla tarkoitetaan sitä toimintatapaa ja periaatetta millä sijoituspäätöksiä tehdään. On olemassa erilaisia sijoitusstrategioita, joilla voidaan tehdä kauppaa. Jokainen sijoitusstrategia on yksilöllinen ja siihen vaikuttavat sijoittajan tavoitteet. Näin ollen ei voida sanoa mikä on paras sijoitusstrategia. (Nasdaq OMX 2010, 74a)

Isolan mukaan hyvä sijoitusstrategia on helppo ja vaivaton toteuttaa. Pieni kuluinen ja hyvätuottoinen sekä riskit että tuotot ovat sijoitusstrategiassa hallinnassa. Monilla yksinkertaisilla sijoitusstrategioilla saadaan hyvät tuotot. Useimmat tutkimukset osoittavat, että yksi tärkeimmistä sijoitusstrategian kannalta on hajauttaminen eri sijoitus muotoihin eli allokaatio. Allokaation avulla sijoittaja pystyy minimoimaan sijoittamisen riskit ja sitä kautta vaikuttamaan sijoitusten tuottoihin. Kestävän allokaation rakentamiseksi sijoittajan haasteena on rakentaa hyvin hajautettu sijoitussalkku. (Isola 27.5.2015)

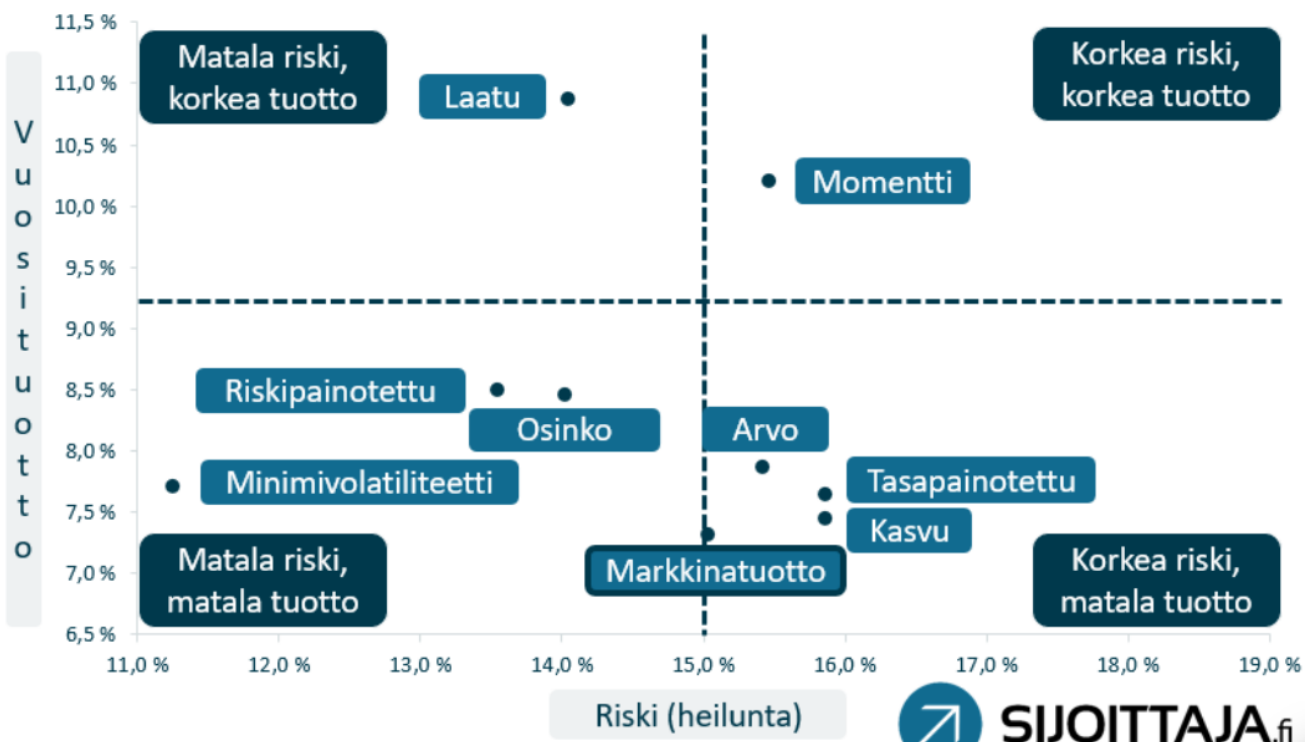
Nordnetin mukaan keskeisimpiä sijoitusstrategioita ovat arvosijoittaminen, kasvusijoittaminen, laatusijoittaminen, indeksisijoittaminen, osingon kasvusijoittaminen sekä keskikasvustrategiat ja tekninen analyysi. Heidän mukaansa strategia muodostetaan omien tavoitteiden pohjalta. (Nordnet Bank AB)

Heikkilän mukaan vuonna 2022 monet tunnetut sijoitusstrategiat ovat voittaneet pitkällä aikavälillä markkinaindeksin. Kuvassa 8 on tunnetuimmat sijoitusstrategiat ja niiden tuotto 30 vuoden tarkastelu jaksoissa. Heikkilän mukaan vuonna 2022 paras sijoitusstrategia on ollut osinko-osakkeet. Hänen mukaan ei ole yhtä ja ainoaa strategiaa mikä toimisi kaikissa markkinatilanteissa. (Heikkilä 06.09.2022)

Parempaa tuottoa oikealla strategialla:

Strategiaindeksien (MSCI World) tuottoja ja riskejä vs. perinteinen markkinaindeksi 06/1988 – 08/2022

Kuva. 8. Parempi tuotto oikealla strategialla (Sijoittaja.fi)

Evli-Rahastoyhtiön toimitusjohtaja Kim Pessalan mukaan korot ovat tulleet suunnilleen 30 vuotta alaspäin. Pessalan mukaan ne on tuoneet aikaisemmin sijoittajille pitkään rakenteellista hyvää korkosalkkuun. Nyt hänen mukaansa talouden tilanteet ovat sellaiset, että korko-omaisuusluokilta on todella vaikea saada tuottoa. Pessalan mukaan nykyoloissa parhaiten toimiva sijoitusstrategia ovat sellaiset, joissa on edelleen mukana korot, osakkeet mutta mukaan siihen tulee vielä vaihtoehtoiset sijoituskohteet ja reaaliomaisuudet kuten kiinteistöt, sekä neljäntenä listaamattomien yritysten osakkeet. (Rämö 17.7.2022)

3.1 Arvot ja tunteet sijoitusstrategioiden päätöksenteoissa

Toimintamme taustalla vaikuttavin tekijämme on arvot (Hyrskke ym. 2020, 48.) Schwartzin arvoteorian määrittelee arvon siten, että se on hyväntahtoisuutta, yhdenmukaisuutta, turvallisuutta, valtaa, hedonismia, virikkeisyyttä, itseohjautuvuutta ja universalismi. Hänen mukaansa arvojen perustehtävä on toimia ohjaavina periaatteina ihmisen elämässä. (Schwartz 1992, 5-13) Arvot vaikuttavat sijoituspäätöksiin ja sitä kautta sijoitusstrategioihin. Arvomme päivittyvät ja muuttuvat yhteiskunnan muuttuessa. Sekä yksityis- että instituutiosijoittajilla on toimintaa ohjaavia arvoja. Instituutiosijoittajien henkilöstön omat arvot voivat heijastua instituution arvoihin. (Hyrskke ym. 2020, 48)

Klassiset sijoitusteoriat perustuvat olettamuksiin, että sijoittajat toimivat aina sillä tavalla, joka

maksimoi heidän tuottonsa. Käyttäytymisrahoitus selittää, miksi sijoittajat eivät aina tee päätöksiä, jotka heidän odotetaan tekevän ja miksi markkinat eivät toimi niin kuin markkinoiden odotetaan käyttäytyvät. Keskivertosijoittaja tekee päätöksensä tunteiden, ei logiikan perusteella. Tutkimukset osoittavat, että sijoitusten menettämisen tuska on suurempi kuin sijoitusten onnistumisen ilo. Tunteet kuten pelko ja ahneus ovat usein keskeisessä asemassa päätöksenteossa. Osakekurssit liikkuvat ylös ja alas päivittäin ilman, että talouden perustekijät muuttuvat. osakemarkkinoilla sijoittajat liikkuvat laumoissa, joka vaikuttaa osakekursseihin. Käyttäytymisrahoituksessa tutkitaan ihmisen psykologiasia ja sosiologisia käyttäytymisiä ja niiden vaikutusta sijoittajien sijoituspäätöksiin. (Chaudhary 2013, 85)

Käyttäytymisrahoitus on suhteellisen uusi käsite, joka pyrkii yhdistämään kognitiivisen- ja käyttäytymispsykologian talouteen ja selittämään miksi sijoittajat tekevät irrationaalisia päätöksiä osakemarkkinoilla. Käyttäytymisrahoitus auttaa ymmärtämään miksi sijoittajat eivät tee fundamentaalisia analyysejä, kun myyvät tai ostavat osakkeita ja miksi sijoittajat käyttäytyvät irrationaalisesti päätöksen teoissaan. Käyttäytymisrahoituksesta onkin tullut sijoittajien päätöksenteossa oleellinen osa, koska se auttaa sijoittajaa tekemään parempia päätöksiä ja sitä kautta vaikuttaa sijoittajan voittoihin. Useat psykologiset ja käyttäytymiseen vaikuttavat tekijät vaikuttavat sijoittajan päätöksentekoon, siksi sijoittajan on hyvä huomioida myös nämä sijoitusstrategiaa tehdessä. (Chaudhary 2013, 89-90)

Käyttäytymisteorian mukaan irrationaalista käyttäytymistä voidaan mitata ja luokitella. On olemassa neljä irrationaalista markkinakäyttäytymistä: ylliluottamus, virheelliset arviot ostoista/myynnistä, laumakäyttäytyminen ja tappiokammo. Käyttäytymisteorioiden mukaan irrationaalinen käyttäytyminen sijoittajalla on pikemminkin jatkuvaa kuin kausiluonteista. (Malkiel, 2007, 224)

Marja-Liisa Halko ja Kaisa Hytönen kertovat artikkelissaan Poikkeavaa käyttäytymistä? aivojen palkitsemisverkostosta, joka ohjaa käyttäytymistämme. Se on osa hyvin vanhaa ja perustavanlaatuista mekanismia ja on pystytty liittämään osaksi taloudellisen päätöksenteon prosessia. Prosessissa palkkioiden suuruutta ja todennäköisyyttä ei aina arvioida rationaalisesti, joten on pystytty päättämään, että ihmistä ohjaavat hyöty- ja haitta signaalit eroavat tulosten maksimoinnista. Tunteet, kuten positiivinen ja negatiivinen ovat myös ohjaajina kaikissa päätöksenteoissamme. Tunteiden on osoitettu myös liittyvät käyttäytymispoikkeamiin. ”Esimerkiksi palkitsemiskeskuksissa ilmenevät voimakkaimmat reaktiot tappioille kuin voitoille voivat johtaa siihen, että ihmiset kokemuksen kautta oppivat välttämään tappioita” (Halko & Hytönen 2011, 399).

3.2 Sijoitustyyliä eli sijoitusfilosofioita

Sijoitustyyliä ovat kaikki yksilöllisiä ja siihen vaikuttavat sijoittajan riskinsietokyky, tavoitteet, taloudellinen tilanne sekä sijoittajan elämäntilanne. Ei ole olemassa yhtä oikeaa sijoitustyyliä, vaan sijoittaja voi yhdistellä erilaisia sijoitustyyliä. Tärkeintä sijoitustyyliä on kuitenkin se, että

sijoittajan on sijoitussuunnitelmassaan looginen ja sijoittaja hallitsee sijoitustyyliänsä. Sijoittajan tuottotavoitteiden saavuttamiseksi sijoittaja voi yhdistellä eri sijoitustyyliä. Sijoittaja voi hoitaa omaa sijoitussalkkuaan, käyttää varainhoitopalveluja tai automatisoida sijoitussalkkunsaa. Lisäksi sijoitussalkun hoitotapaan vaikuttavat sijoittajan valitsemat sijoitusvälineet. Esimerkiksi epälikvideillä sijoituskohteilla ei voida käydä nopeaa kauppaa, kun taas rahastoja voidaan hoitaa strategioiden mukaisesti aktiivisen tai passiivisesti. (Hallipelto 2021, luku 25.3)

Myllyoja ja Kullas ovat jakaneet sijoitustyyliä neljään osaan, joita ovat arvosijoittaja, kasvusijoittaja, osinkosijoittaja ja teemasijoittaja. Arvosijoittajan tyyliä sijoittaja uskoo, että osakkeen arvo on hinnoiteltu liian alhaiseksi. Tästä syystä jossain vaiheessa muutkin sijoittajat huomaavat sijoituskohteen ja siitä syntyy osakkeen hinnan nousu. Arvosijoittajan strategia onkin osta halvalla ja myy kalliilla. Kasvusijoitus tyyliä sijoittaja etsii sellaisia osakkeita, joiden arvo kasvaa muita osakkeita nopeammin tulevaisuudessa. Kasvusijoitus tyyliä sijoittaja voi ostaa kalliitakin osakkeita, koska sijoittaja uskoo tulevaisuudessa arvon nousevan. Osinkosijoittajan tyyliä tärkein kriteeri ostaessa on ostaa sellaisten yritysten osakkeita, jotka maksavat hyvää osinkoa. Osakesijoittaja jättääkin salkusta sellaiset osakkeet pois, jotka eivät täytä tätä kriteeriä. Teemasijoittajan tyyli on taas katsoa megatrendejä esimerkiksi ilmastonmuutoksen kautta. Teemasijoittaja sijoittaa vain sellaisiin yrityksiin, joiden kautta sijoittaja ajattelee muuttavansa maailmaan. Teemasijoittaja tyylin lasketaan myös eettisyys ja vastuullisuus sijoittamisessa. Tärkeintä teemasijoittajalle on pitkän aikavälin tuotto. Teemasijoittaja onkin kärsivällinen, koska sijoitusten tuotto voi olla hidasta, mutta sen tuotot voivatkin olla odotettua suuremmat. (Myllyoja & Kullas 2020, 142-144)

Parviainen ja Järvinen mukaan sijoitustyyliä eli sijoitusfilosofioita voidaan jakaa eri kategorioihin ja hyvin monella tavalla. Heidän mukaan sijoitustavat voidaan jakaa myös kuinka paljon sijoittaja panostaa sijoituspäätöksiinsä ja kuinka paljon sijoittajat haluavat käyttää aikaa sijoittamiseen. Heidän mukaansa tällaiset sijoittajat voidaan jakaa kolmeen kategoriaa: itsenäisiin sijoittajiin, konsultointia haluavat sijoittajat ja täysvaltasijoittajiin. Itsenäiset sijoittajat tai toisella nimellä itseohjautuvat sijoittajat he määrittelevät siten, että sijoittaja haluaa itse tehdä kaikki sijoituspäätökset ja eivätkä tarvitse ulkopuolista apua sijoittamisen suhteen. Itseohjautuvat sijoittajat voivat olla passiivisia tai aktiivisia sijoittajia. Konsultointia haluavat sijoittajat he määrittelevät siten, että sijoittaja tekevät itse sijoituspäätöksensä, mutta käyttää apunaan sijoituspäätöksissään meklaria, omaisuudenhoitoa tai sijoitusneuvojaa. Tässä sijoittaja hakee vahvistusta sijoituspäätöksiin ulkopuoliselta ammattilaiselta. Täysvaltakirjamuotoisessa omaisuudenhoidossa sijoittaja antaa kaiken vastuun ulkopuoliselle, johtuen yleensä siitä, että sijoittajalla itsellä ei ole kiinnostusta, osaamista tai aikaa miettiä sijoituksia. Parviainen ja Järvisen mukaan yhä useampi sijoittaja turvautuu tähän sijoitustyyliin. (Parviainen & Järvinen 2012, 14-15)

Hyrskke, Lönnroth, Savilaakso ja Sievänen ovat taas katsoneet sijoitustyyliä vastuullisuuden kautta. Heidän mukaansa erilaisilla vastuullisilla sijoitustyyliillä on vaikutusta sijoittajan tuottoon,

poissulkemiseen ja vaikuttavuuteen. Eettisen sijoittamistyylin he määrittelevät siten, että se sijoittaja poistaa salkustaan sellaiset yritykset, jotka ovat ristiriidassa sijoittajan arvojen ja moraalikäsitteiden kanssa ja sijoittaja on valmis jopa luopua pitkäaikaisista tuotoista. Heidän mukaansa eettisyys muuttuu ajan myötä ja on normaalia, että eettinen sijoittaminen muuttuu ja kehittyy. Eettisessä sijoitustyyliässä sijoituspäätökset tehdään arvoperustein ja sijoittaja on valmis hyväksymään pitkän aikavälin tuotoille pienemmät tuotot, jotta eettiset arvot toteutuvat sijoitusstrategiassa. Filantrooppinen sijoittaminen he määrittelevät siten, että siinä ollaan hyväntekeväisyyden ja sijoitustoiminta rajamaastossa. Filantrooppinen sijoittamisessa sijoittajalla ei ole minkäänlaista taloudellista tuottoa tavoitetta, vaan siinä tuottotavoitteet katsotaan yrityksen seuraavan projektin rahoittamiseksi. Filantrooppinen sijoitustyyli onkin vähiten tunnettu tyyli, jonka sijoituspäätökset tehdään sosiaalisen vaikuttavuuden kautta. Esimerkiksi köyhyyden poistaminen. Vaikuttavuussijoittamisen tyyliässä sijoittaja katsoo tärkeäksi saada taloudellista tuottoa sekä sosiaalista että ympäristöllistä vaikuttavuutta sijoitusten kautta. Vaikuttavuussijoittaja tyyliässä sijoittaja on valmis luopumaan taloudellisesta tuotostaan esimerkiksi uuden sähköverkon rakentaminen uudelle alueelle, jossa sitä ei vielä ole. Vaikuttavuussijoittamisen tyylin pääperiaate on vaikuttavuuden mittaaminen. Sijoittajan tulee pohtia tässä tyyliässä ennen sijoitusten tekoa vaikuttavuuden positiivista, että negatiivista vaikuttavuutta. Vaikuttavuussijoittamisen tyyliässä positiivisen ja negatiivisen mittareita voidaan, joka liioitella tai vähätellä. Sijoittajan on hyvä huomioida nämä sijoituspäätöksiä tehdessä. Muutossijoittamisen tyyliässä sijoittaja on tärkeä saada ympäristöllisesti ja yhteiskunnallisesti hyvää aikaan. Muutossijoittamisessa sijoittaja odottaa pitkäaikaisen tuoton olevan korkea. Tässä sijoitustyyliässä sijoittaja hakee yhteiskunnallista positiivista muutosta. Yhteiskunnalliset positiiviset muutokset sijoittajan tulee pystyä mittaamaan mittareilla, jotta sijoittaja tuotto- ja yhteiskunnalliset muutokset toteutuvat. Muutossijoittamisen tyyliässä ei haeta yhteiskunnan positiivista vaikuttavuutta sijoitetun tuoton kustannuksilla. (Hyrskke ym. 2020, 19-24)

3.3 Sijoitussuunnitelma

Holmströmin mukaan sijoitussuunnitelma tulee lähteä sijoittajasta itsestään, sijoittajan omista lähtökohdista ja tavoitteista. Hänen mukaansa sijoittajan tulisi ottaa mukaan sijoitussuunnitelmaan vain niitä asioita joihin sijoittaja itse voi vaikuttaa ja joihin itse voi päättää. Holmströmin mukaan vaurasta elämää on hyvä unelmoida, mutta unelmoidessa on hyvä huomioida myös oman elämän rajoitukset. Hänen mukaansa tavoitteiden tulee olla mahdollisimman konkreettisia ja mitattavissa. ”Taloudellinen riippumattomuus” ei ole hyvä sijoitussuunnitelman lähtökohta, vaan hänen mukaan esimerkiksi miljoonan euron sijoitussalkku tai neljän prosentin tuotto ovat hyviä sijoitussuunnitelman tavoitteita, koska kyseiset asiat ovat täysin mitattavissa. Hänen mukaan vaurasta elämää on hyvä unelmoida, mutta ovatko tavoitteet oikeasti saavutettavissa? Sijoittajan on hyvä pyrkiä rakentamaan riittävän kokoinen puskuri, jotta sijoittaja pystyy tasapainottamaan kulutukset ja tulevat sijoitukset. Mitä vähemmän sijoittajan oma talous on riippuvainen sijoituksista, sitä enemmän sijoittajan tekemät sijoitukset eivät pysty horjuttamaan sijoittajan omaa taloutta.

Hänen mukaan sijoittajan on hyvä tunnistaa riskit ja huomioida ne, mutta niitä ei hänen mukaan kannata kuitenkaan yli korostaa. Vaan antaa sijoitussalkun rauhassa kasvaa satoi tai paistoi. (Holmström 04.02.2021)

Nordnetin mukaan sijoitussuunnitelmassa tulisi ottaa huomioon seuraavat vaiheet:

- 1 Nykytilanne – mikä on taloudellinen tilanteesi nyt?
  - 2 Oma budjetti – paljonko voit sijoittaa kertasummana tai kuukaudessa?
  - 3 Riskinsietokyky – miten paljon olet valmis hyväksymään riskiä sijoitusten arvon heilahtelun osalta?
  - 4 Sijoitustavoitteet – sijoitatko jotakin tiettyä tavoitetta varten?
  5. Sijoitushorisontti – säästätkö lyhyellä vai pitkällä tähtäimellä?
- (Sijoitussuunnitelma Nordnet Bank AB)

Anspach (30.01.2021) mukaan hyvän sijoitussuunnitelman laatiessa on hyvä tietää, miksi haluaa sijoittaa. Ensimmäinen asia hänen mukaansa on hyvä pohtia mikä näistä kolmesta ominaisuudesta on tärkein asia sijoittajalle. Tarvitseeko sijoittaja nykyiset tulot elääksesi eläkevuosina vai haluaako sijoittaja tulojen kasvua kuukausittain, vai onko taloudellinen turvallisuus tärkeintä? Sen jälkeen on hyvä miettiä, onko tarkoitus sijoittaa kerralla isompi summa vai joka kuukausi jokin tietty summa. Aikataulun määrittäminen sijoitusten suhteen on myös äärimmäisen tärkeä tietää ja määritellä. Esimerkiksi jos tarkoituksesi on ostaa auto vuoden tai kahden päästä silloin laaditaan sijoitussuunnitelman, joka sopii tähän tarkoitukseen. Kun taas, jos tarkoituksesi on säästää joka kuukausi tulevaisuuttasi varten, silloin laaditaan erilainen sijoitussuunnitelman. Anspach muistaa riskeistä aina kun tehdään sijoituksia. Hänen mukaan helpoin tapa välttää riskejä on hajauttaminen. Anspach mukaan, kun sijoittajalla on sijoitussuunnitelma, niin sijoittajan on hyvä, pysyä suunnitelmassa. Anspach mukaan se on avain sijoitusten menestykseen. (Anspach 30.01.2021)

Saloheimon (28.7.2022) kertoo, että sijoitussuunnitelma on työkalu, jolla määritellään sijoitustoiminnan tärkeimmät raamit. Suomen Osakesäästäjien entinen toimitusjohtaja Antti Lahtinen toteaaakin, että ilman hyviä raameja sijoitussuunnitelmassa on hyvin mahdollista tehdä virhe arviointeja sijoitusten suhteen. Esimerkiksi myydä silloin kun pitäisi ostaa lisää sijoitus kohteita. Hyvä sijoitussuunnitelma sisältää omatalouden suunnitelman. Hänen mukaansa sijoittajan on hyvä katsoa oman talouden menot ja tulot. Mikä on sijoittajan taloudellinen tilanne tällä hetkellä ja paljonko sijoittajalla jää rahaa joka kuukausi sijoittamiseen. Lahtisen mukaan on hyvä myös pohtia omaa riskinsietokykyä. Riskinsietokyvyllä tarkoitetaan sitä, että sijoitukset voivat heilahdella tietyn ajanjakson sisällä paljonkin. Osakkaissa on korkein riski mutta niissä on myös korkein tuotto-odotuskin. Jos sijoittajalla ei ole muuta omaisuutta kuin sijoitussalkku niin sijoittajan ei ole hyvä laittaa kaikkia omaisuuksia osakkeisiin. Vaan hankkia myös sijoituskohteekseen

matalampi riskisempiä sijoituskohteita. (Saloheimo 28.7.2022)

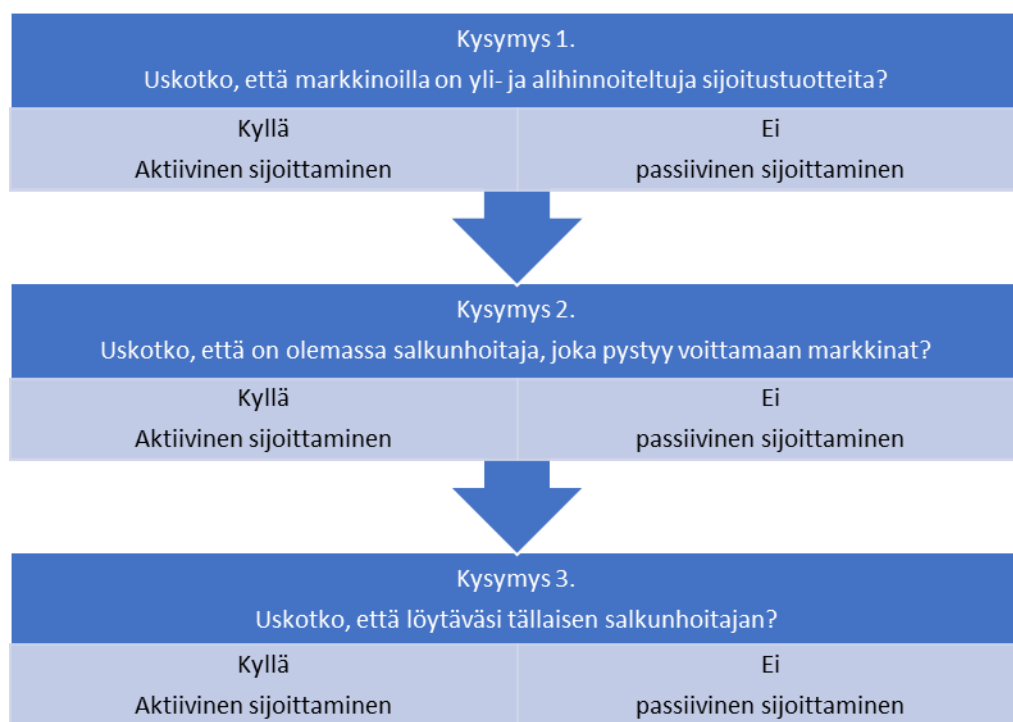
3.4 Momentum-strategia

Momentum sanaa tulee fysiikasta ja se tarkoittaa voimaa ja jatkuvuutta. Momentum-strategia perustuu tekniseen analyysiin, jossa pyritään kaupankäynnin historian ja arvopaperin hinnan perusteella arvioimaan arvopaperin tulevia voittoja. Momentum onkin arvostrategian vastakohta, kun arvostrategialle menee hyvin, niin momentumilla menee huonommin. Momentumista on puhuttu myös momentum-ilmiönä. Momentum-ilmiöstä on puhuttu, että se tulisi sijoittajien psykologisista käyttäytymisestä, riskeistä ja markkinoiden vaikuttavuus suhdanteista. Momentum onkin vahvasti kausiluonteinen ilmiö, koska momentum strategiassa suurimmat voitot tehdään vuosineljänneksen lopussa ja suurimmat tappiot yleensä vuoden alussa. Kausiluonteinen ilmiö johtuu sijoittajien tekemästä verosuunnittelusta. Sijoittajat myyvät vuoden lopussa tappiolla olevat sijoitukset ja sitä kautta voivat vähentää tappiot verotuksessaan. Toinen syy kausiluonteiseen ilmiöön on se, että instituutiosijoittajien tapa parantaa heidän raporttejaan on ostaa voitolliset osakkeet vuosineljänneksellä ja myymällä tappiolliset osakkeet ennen vuosineljänneksen raportteja. Näin sijoittajien osakepoiminta raportointi näyttää paremmalta. (Heikinheimo 16.07.2020)

Momentum-strategian huonoksi puoleksi on muodostunut korkeat kulut, koska kaupankäynti momentumissa on aktiivista ja kiertokulku nopeaa ja sitä kautta kulut voivat nousta suuriksi. Momentum-strategian riskinä onkin se, että kaupankäyntikulut voivatkin nousta nopeasti. Tähän nopeaan kulujen nousuun voi vaikuttaa markkinoiden romahdus, jonka myötä sijoittaja yrittää myydä osakkeitaan pois, mutta halukasta ostajaa ei löydy, vaan sijoittaja joutuu myymään osakkeet alihinnalla. Momentum-strategia onkin sopiva pieniin yhtiöiden osakkeisiin, joissa on muutenkin korkeat kulut. (Heikinheimo 16.07.2020)

3.5 Passiivinen ja aktiivinen sijoitusstrategia

Passiivisessa sijoitusstrategiassa sijoitetaan rahastoon, jossa ei ole aktiivista salkunhoitoa, kun taas aktiivisessa sijoitetaan myös rahastoon, jossa on määrätty aktiivinen salkunhoitaja, joka tekee sijoituspäätökset. Aktiivisessa salkunhoidossa sen toimintaa seurataan erilaisilla mittareilla ja analyyseilla, joiden perusteella salkunhoitaja tekee sijoituspäätöksen. Passiivissa rahastoissa seurataan valittua indeksiä ja sijoitetaan suoraan näihin kärki osakkeiden indeksiin. Passiivisia rahastoja on tarjolla paljon ja kulut niissä ovat aktiiviseen rahastoon pienemmät. Aktiivisessa rahastossa salkunhoitaja pyrkii löytämään markkinoilta yleistä kehitystä paremman tuottoindeksin. Aktiivisessa rahastossa sijoittaja maksaa salkunhoitajalle ja rahastolle erilaisia palkkiota. (Myllyoja & Kullas 2020, 190)

Kuva 9. Päätöksentekopuu (mukaillen Guarini 2011, 8)

Yllä olevassa kuvassa 9 käydään läpi keskeisimmät kysymykset passiivisen ja aktiivisen sijoittamisen päätöksenteon tueksi. Jos sijoittaja uskoo, että markkinat eivät ole niin tehokkaita ja että sijoittaja on mahdollista löytämään salkunhoitaja, joka pystyy voittamaan markkinat, silloin on perusteltua valita aktiivinen sijoittaminen. Valituilla aktiivisilla rahastoilla on parhaassa tapauksessa mahdollisuus voittaa markkinaindeksi. Passiivinen sijoittaminen voidaan valita silloin, jos ei kyetä löytämään sellaista salkunhoitajaa, joka pystyy voittamaan markkinat. (Sijoittajan opas, 24)

J.P. Morganin mukaan jopa 60 % markkinoista hallitsee passiiviset indeksirahastot ja pörssirahastot. Tämä tarkoittaa sitä, että markkinat ovat entistä herkempiä uutisoinnille ja alttiimpia jyrkille hintavaihteluille. Double Line Capital -yhtiön toimitusjohtaja Jeffrey toteaaakin haastattelussa, että passiivinen sijoittaminen on johtanut sijoittajien "laumakäyttäytymiseen". (Yun 29.6.2019)

Pictet Asset Managementin, hallituksen puheenjohtaja Renaud de Planta mukaan passiivinen sijoittaminen on kuin antibioottien väärinkäyttämistä ja se voi hänen mukaan jopa uhata vapaata markkinataloutta. Passiivinen sijoittaminen sisältää paljon "aktiivista" päätöksiä sijoittamisen suhteen, mutta passiivisen sijoittamisen tärkein asia kuitenkin on se, että se on paljon halvempaa, kuin aktiivinen sijoittaminen. Renaud de Planta kertookin, jos kaikki sijoittaisivat passiivisesti niin se voisi uhata koko maailman talousjärjestelmää. (Shubber 30.05.2017)

3.6 Arvostrategia

Arvosijoittaminen voidaan jakaa kolmeen ryhmään: Aktiivinen arvossijoittaminen, passiivinen arvossijoittaminen ja contrarian- eli vastavirran strategiaan (Lindström & Lindström 2011, luku 7.5.) Arvosijoittaminen perustuu osakepoimintaa. Arvosijoittaja painottaa yhtiön kasvu näkymään ja tärkeimpiä mittareita sijoituksia tehtäessä on yhtiön nettovarallisuus, tuloksentekokyky ja osingonjako. Arvosijoittaja ensimmäinen tehtävä on etsiä sellaiset yhtiöt, jotka eivät ole muiden mielenkiinnon kohteena ja sen jälkeen järjestää yhtiöt tunnuslukujen mukaan ja pisteyttää yhtiöt, jonka jälkeen tutkia vähiten pisteitä saadut yhtiöt. Tämä menetelmä toimii jo itsestään hyvänä yksinkertaisena strategiana sijoituksia tehdessä. Parantaakseen sijoituksen lopputulosta sijoittaja voi selvittää miksi yhtiön tunnusluvut ovat edulliset. Arvosijoittaminen on helppo toteuttaa, koska se ei vaadi kohtuuttomasti aikaa tai työmäärää. (Lindström, 2-3)

Arvosijoittaminen on pitkäaikaista sijoittamista. Arvosijoittamisessa on ideana pyrkiä löytämään sellaisia yhtiöitä, joiden toimiala ei ole vielä niin tunnettu ja joiden toimialalla on mahdollisimman vähän kilpailua. Pyrkimyksenä on löytää myös sellaisia yhtiöitä, jonka todellinen hinta alittaa niiden todellisen arvon. Arvosijoittamisessa katsotaan enemmän jo toteutuneita asioita. (Nordnet Bank AB) Arvosijoittamisessa sijoitetaan markkina hinnaltaan halpoihin osakkeisiin ja myydä ne kalliilla. Ennen ostoa sijoittajan pitää tehdä tutkimus miksi yhtiön osakkeet ovat halpoja. Yhtiöstä pitää tehdä perusanalyysi eli selvittää osakkeiden tulevien rahavirtojen tutkimalla nykyarvo, tilinpäätös, tase, osinkopolitiikka sekä voitto näkymät. Osakkeen halpaan hintaan on voinut myös vaikuttaa menneet kurssit. Arvostrategian ajatuksena on siis ostaa osakkeita, joiden kurssit ovat jostain syystä alhaalla. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2008, 201a)

Tunnetuin arvossijoittaja on miljardiomaisuuden sijoittamalla tehnyt Warren Buffett. Buffetin sijoitussääntö onkin ”älä koskaan häviä rahaa”. Buffettin mukaan sijoittajan täytyisi luopua osakepelistä ja keskittyä vain etsimään hyviä bisneksiä. Hän sijoittaa vain parhaisiin bisneksiin. Ennen ostopäätöstä Buffet tutkii ensin, että voidaanko yhtiön tuloskehitystä arvioida järkevällä tarkkuudella viiden vuoden päähän ja siitä eteenpäin. Jos pystytään niin hän ostaa osakkeita, kunhan hinta on kohtuullinen tulosarvion alalaitaan nähden. (Hytinen 2015, 66-67)

”Suhtaudumme pörssin ulkopuolisiin osto kohteisiin aivan samalla tavalla kuin ostaisimme osan pörssi-yhtiötä. Kummassakin tapauksessa pyrimme ostamaan bisnestä, jolla on suotuisa tulevaisuus edessä. Tavoitteenamme on löytää erinomaisia bisneksiä hyvän hintaan, eikä keskinkertaisia bisneksiä halvalla” Warren Buffet

Hyvällä bisnessijoituksella on useita vaatimuksia ja loistavan bisneksen tulee täyttää ne kaikki. Buffetin tapaan (kuva 10) ne voidaan jakaa kolmeen vaiheeseen historia, tulevaisuus ja hinta. Hänen mukaansa kriteerit sopivat pörssin ulkopuolisiin yrityksiin, sekä pörssilistalta ostettaessa.

Kuva 10. Buffetin bisnesvalinnan kolme sääntöä (Hyttinen 2015, 92)

Passiivisella arvostrategialle tarkoitetaan sitä, että valitaan tietyt osakkeet tunnuslukujen perusteella. Passiivisen arvostrategian taustalla on tutkimustulokset sekä sijoitus kokemukset. Passiivisen arvostrategian sijoitusten arvo eivät vaihtelee voimakkaasti ajan mittaan. Strategiassa ei saada usein hyödynnettyä markkinoiden voimakkaita nousu suhdanteita, mutta kurssinlaskujen vaikutus jää pienemmäksi. Passiivisessa arvostrategiassa salkkuun valitaan osakkeet yleensä käyttämällä P/B-, P/E- tai P/S-tunnuslukuja. Kaavioissa 1, 2 ja 3 on tunnuslukujen laskusäännöt. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2008, 201-202c)

Kaava 1. P/B-luku. Laskusääntö. (Alma talent)

- P/B-luku (price / book value, käytetään myös lyhennettä P/BV).
- Yritystasolla: markkina-arvo / oma pääoma ilman vähemmistöosuutta.
- Osaketasolla: osakekurssi / osakekohtainen oma pääoma

P/B -luku on yksi käytetyimmistä tunnusluvuista. Sitä analysoidessa on hyvä huomioida muutama asia. Sijoittajan on hyvä etsiä sellaisia yhtiöitä, joiden P/B-luku on alle yhden, koska se voi kertoa, että osake on alihinnoiteltu. P/B-luku ei kuitenkaan huomioi yhtiön velkaa, tappioita tai yhtiön kannattavuutta. Se voi näyttää halpana ostona, mutta ei sen sijaan kannattavana sijoituksena. Yhtiö on voinut tehdä investointeja velkarahalla ja sitä kautta parantaa tulostaan. Jos P/B-luku on yli yhden, niin silloin osakkeiden markkina-arvo on suurempi kuin taseessa oleva kirjanpidollinen arvo. P/B-luku kertoo mitä omaisuutta ja velkaa yhtiöllä on, mutta se ei paljasta osakkeen tuottopotentiaalia. (Jamilla 08.08.2017)

Kaava 2. P/E-luku. Laskusääntö. (Alma talent)

- P/E-luku (price / earnings)
- Yritystasolla: markkina-arvo / (nettotulos - vähemmistöosuus tuloksesta)
- Osaketasolla: Osakekurssi / osakekohtainen tulos
- Huom. Tuloksen on vastattava 12:ta kuukautta

P/E-luku on hyvä työkalu ja se auttaa löytämään aliarvostettuja osakkeita. P/E-luku vaihtelee osakkeen mukaan, mutta pörssin pitkäaikavälin keskiarvoksi on laskettu luku 15. P/E-lukua toimii silloin kun vertaillaan saman toimialan yhtiöitä. Kasvuyhtiöille korkea P/E luku on sallittua, mutta on hyvä huomioida yhtiön kasvun laatu. Onko yhtiön kasvun laatu kestävä, kannattavaa ja kestääkö yhtiön kasvu. Yhtiöön sijoittamisessa kannattaa miettiä tarkoin, jos kasvun laatu on massiivista ja holtitonta. Pelkän P/E-luvun perusteella ei kannata tehdä päätöstä, vaan sijoittajan on hyvä tutustua yhtiöön tarkemmin. (Osakesijoittaja.fi)

Kaava 3. P/S-luku. Laskusääntö. (Alma talent)

- P/S-luku (price / sales) = markkina-arvo / liikevaihto
- Huom. Liikevaihdon on vastattava 12:ta kuukautta

P/S-lukua tunnusluvun arvoon vaikuttavat se kuinka suurta liikevaihtoa yhtiö tekee ja mikä on yhtiön markkina-arvo. Sijoittaja onkin hyvä huomioida mitä lukua käyttää liikevaihtona esimerkiksi hyvä vaihtoehto on käyttää kuluvan vuoden tai seuraavan tilikauden liikevaihtoa. Mitä korkeampi yhtiön kasvu tai kannattavuus on, sitä korkeampi P/S-luku on. P/S lukuun vaikuttavat myös yhtiön kasvuvauhti ja osakkeen riski. Sijoittajan on hyvä käyttää erilaisia tunnuslukuja sijoituspäätöksensä tueksi. (Heikkilä 17.12.2021)

Aktiivinen arvostrategia on taas suurten institutionaalisten sijoittajien strategia. Aktiivisen arvostrategian tarkoituksena on löytää alihinnoiteltuja yhtiöitä. Tällaisten yhtiöiden markkina-arvo on matala ja yhtiön äänivallasta on mahdollisuus saada enemmistö. Yhtiön äänivallan enemmistön myötä on mahdollisuus vaikuttaa yhtiön strategiaan, johtoon tai jopa pilkkoa yhtiö ja myydään se osissa eteenpäin. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2008, 205a)

Vastavirran strategiassa sijoittaja kulkee sijoitustrendejä vastaan. Sijoittaja ottaa markkinoiden yleisen tunnelman vastakkaisen näkemyksen sijoituksissa. Siinä sijoittaja katsoo markkinoita psykologisen ja rationaalisen näkemyksen kautta. Jos sijoittajan mielestä markkinatalous tai yksittäisen sijoituskohteen näkymä on synkkä, silloin sijoittaja ostaa, kun taas jos markkinatalous tai yksittäinen sijoituskohte vaikuttaa liian hyvältä, silloin sijoittaa myy sijoituskohteen, koska sijoittaja odottaa kurssien menevän laskuun. (Hallipelto 2021, luku 25.3)

3.7 Laatusijoittaminen

Laatusijoittamisessa kiinnitetään huomio yhtiön kestäväan kilpailuetuun, johdon toimintaan ja markkinaetuu. Laatusijoittamisessa sijoittaja pyrkii sijoittamaan laadullisiin yhtiöihin, kun niitä saa järkevällä hinnalla. Laatusijoittajan tuotto perustuu kannattavaan kasvuun ja laatusijoittaminen on pitkäaikaista sijoittamista. Indeksisijoittamisessa kasvu määräytyy markkinakehityksen mukaan, koska indeksirahasto seuraa vertailuindeksiä. Siinä sijoittaja sijoittaa matalakuluiisiin rahastoihin. Sijoittaja voi valita laajoista indeksirahastoista sijoituskohteensa ja hajauttaa vaikka ympäri maailmaa. (Nordnet Bank AB)

Laatusijoittamisen ”isäksi” on nimitetty Benjamin Graham, joka on myös Warren Buffett esikuva. Graham on kehittänyt kaavan, jolla on mahdollista paljastaa potentiaalisia alihinnoiteltuja osakkeita. Kaavaa kutsutaan nimellä ”taikakaava”. Grahamin taikakaavassa vertaillaan osakehinnoitteluna erilaisilla tunnusluvuilla. Grahamin mukaansa tunnusluvut sisältävät yhtiökohtaisen kehityskaaresta, että osakkeen markkina-arvosta kertovia muuttujia. Tunnuslukujen tarkoitus on kiteyttää liiketoiminnan laatu sijoituskohteen hinnasta. Taikakaavassa kerrotaan osakkeen P/E-luku ja P/B-luku keskenään. Grahamin mukaan jokaisen arvo-osakkeen tulee olla ostohetkellä alle 22,5 luvun. Esimerkiksi P/E-luku 15 kertaa P/B-luku 1,5 antavat arvoksi 22,5. (Oksaharju, 05.11.2014)

3.8 Kasvustrategia

Kasvusijoittamisessa katsotaan enemmän tulevaisuuteen. Kasvusijoittamisessa pyritään löytämään yhtiöitä, joiden odotetaan kasvavan nopeasti. Kasvusijoittaminen on myös pitkäaikaista sijoittamista. Siinä sijoittajan tarkoitus on päästä hyötymään tuloskasvusta sekä arvostuskertoimen kasvusta, jolloin osakkeiden arvo voi nousta parhaimmillaan kovallakin kertoimella. (Nordnet Bank AB) Mähkän ja Lehtipuun kertovat, että kasvusijoittajat eivät välitä siitä, vaikka P/E luvut nousisivat korkealle yhtiön tämänhetkisessä tilanteessa, koska kasvusijoittajat ajattelet, että kunhan yhtiö tuottaa rahaa tulevaisuudessa. Arvosijoittajat ajattelevat, että alhainen yhtiön P/E luku tuottaa parhaiten. Hyviä esimerkkejä kasvuyhtiöistä on esimerkiksi Netflix, joka on kasvattanut liikevaihtoaan ja tulostaan vuodesta toiseen. Netflixin osakkeiden arvo näkyekin korkeana P/E lukuna. (Mähkä & Lehtipuu 2020, 91-92)

Osingon kasvusijoittamisessa sijoittaja sijoittaa vakaisiin ja kasvaviin yhtiöihin, jotka maksavat osinkoa sijoittajalle. Osingon kasvusijoittamisessa sijoittajan päästrategia on kasvava osingon virta vuodesta toiseen. Sijoittaja sijoittaa vain laadullisiin yhtiöihin ja tämä sijoitusmuoto on pitkäaikaista sijoittamista. (Nordnet Bank AB)

3.9 Tekninen analyysi ja fundamenttianalyysi

Teknisessä analyysissä ja fundamenttianalyysissä molemmissa analyyseissä on tarkoitus löytää houkuttelevia sijoituskohteita, jotka tarjoavat hyviä tuottoja sijoittajalle tulevaisuudessa. (Nordnet Bank AB) Teknisessä analyysissä verrataan osakkeen tai muun sijoituskohteen hintahistoriaa aikaisempiin markkinoihin. Teknisessä analyysissä pyritään arvioimaan sijoituskohteen tulevaa hintaa vertaamalla aikaisempaan sijoituskohteen dataan. Tekninen analyysi tuottaa erilaisia mittareita, trendidataa, sijoituskohteen keskiarvo hintoja, kaupankäynnin määriä ja erilaisia analyysimittareita, joita voidaan havainnollistaa erilaisilla kuvilla. (Hallipeltö 2021, luku 25.3)

Fundamentilla tarkoitetaan korko- ja tuotto odotuksiin loogisesti vaikuttavia keskeisiä tekijöitä (Kuppamäki 1998, 8), kun taas fundamenttianalyysillä tarkoitetaan sellaista tiedonhankintaa ja analyysiä, jossa tutkitaan arvopaperin tai muun sijoituskohteen arvoon vaikuttavia tekijöitä. Käytännössä mukaan lasketaan kaikki mikä voivat vaikuttaa kohteen arvostukseen, yhtiön kaikista taloudellisista tunnusluvusta ja johtamisen sektori- ja markkinatilanteista ja megatrendeihin. Tiedonhankinnalla ja analyysillä on tavoitteena tuottaa mahdollisimman realistinen kuva kohteen toimintaympäristön ja menneisyydestä, nykyhetkestä ja tulevaisuudennäkymistä. Kerättyä tietoa hyödynnetään kohteen arvonmäärittämisessä, missä fundamenttitekijöihin perustuvat sijoittajan tuottovaatimus ja ennuste tulevasta kehityksestä muodostavat kohteen arvon. (Penman 2001, 5)

Taulukko 3. Fundamenttianalyysin ja teknisen analyysin erot (Mimmit sijoittaa)

	Fundamenttianalyysi	Tekninen analyysi
Loogisuus	90 %	10 %
Psykologia	10 %	90 %
Aikaväli	Pitkäaikainen sijoittaminen	Lyhyt ja keskipituinen sijoittaminen
Pääpaino	Yrityksen arvo	Markkinadata
Käyttö	Yli- ja aliarvostettujen osakkeiden löytäminen	Yli- ja aliohennettujen osakkeiden löytäminen
Tarkoitus	Sijoittaminen ja treidaaminen	Treidaaminen

Taulukko 3 esittää fundamentin ja teknisen analyysin eroavaisuudet. Fundamentissa loogisuus on 90 prosentti ja se johtuu mielestäni siitä, että fundamentissa käytetään enemmän teknistä analyysiä, koska sen pääpaino on yrityksen arvossa, joita mielestäni on helpompi ns. "arvioida" mittareiden perusteella mikä on yrityksen osakkeiden arvo tulevaisuus sijoitusta ajatellessa, kun esimerkiksi teknisen analyysin pääpaino on markkinadata. Teknisessä analyysin markkinadataa ajatellessa sen tarkoitus onkin treidaaminen. Treidaamisella tarkoitetaan sitä, että kauppa käydään tietyillä alustoilla. Treidaamistyyliä on olemassa lukuisia. Treidaamisessa ostettuja osakkeita pidetään minuuteista jopa vuosiin. Siinä on erittäin tärkeä pyrkiä pitämään tunteet kurissa, varsinkin alkuhuumassa koska siinä voidaan tehdä hyviä tuottoja lyhyessä ajassa, mutta tuotot voivat myös tippua lyhyessä ajassa nopeasti. (Yli-Korhonen 19.5.2022)

3.10 Osta ja pidä strategia

Ostamalla pitkäksi aikaa osakkeita sijoittaja pääsee hyödyntämään osakekurssin pitkän aikavälin nousua. Vaikka kurssit vaihtelevat pitkän aika välin aikana, niin ne kuitenkin palaavat takaisin edelliselle tasolla ja jopa ylikin. Tässä strategiassa oston ja myynnin ajoitus ei ole niin tärkeä, koska kurssit vaihtelevat pitkän aikavälin aikana. Strategiassa ei tarvitse seurata ihan päivittäin pörssikursseja, mutta niitä ei kuitenkaan saa unohtaa kokonaan. Strategiassa pitkää kuitenkin seurata osakkeiden pitkäkäntähtäimen kehitystä ja yrityksen tulevaisuuden näkymään. Sijoittaminen pitkälle aikavälille on myös hyvä tapa aloittelijalle, koska silloin sijoitetaan säännöllisesti ja pitkäaikaisesti. Siitä johtuen tämä strategian avulla aloittelijan on hyvä kartuttaa varallisuuttaan. Kokenutkin sijoittaja käyttävät tätä strategia muotoa sijoittaessaan. (Nasdaq omx 2010, 7)

Blomsterin mukaan osta ja pidä strategia vaatii sijoittajalta todellista riskinsietokykyä, koska markkinat tulevat jossain vaiheessa alas pitkällä aikavälillä. Hänen mukaansa tämä vaatii sijoittajalta oman psykologisen riskinsietokyvyn ylittämistä ja sitä kautta käydä kalliiksi sijoittajalle, koska sijoittaja voi myydä väärään aikaan sijoituksensa ja sitä kautta tehdä suuriakin tappioita. Blomsterin mukaan myös riskinä on osta ja pidä strategiassa se, että sijoittaja ostaa sijoituksensa alun perinkin liian korkeaan hintaan. Blomsterin mukaan on myös olemassa hyviäkin puoli osta ja pidä strategiasta. Hänen mukaansa hyvät puolet ovat osakkeiden arvo on sidottu yhtiön tuloksenteekokykyyn ja pitkän aikavälin sijoitusstrategialla on pienemmät kaupankäyntikuluja ja mahdollisuus lykätä verojen maksua myöhemmäksi. (Blomster 21.6.2021)

3.11 Markkinatilanne

Vuonna 2020 käyttöön otettu osakesäästötili on nostanut yksittäisten sijoittajien kasvua osakemarkkinoilla ja sen uskotaan nousevan tasaisesti tulevaisuudessakin. Sijoittamisessa on meneillään sukupolvenvaihdos ja yhä nuorempi on kiinnostunut sijoittamisesta. Sijoittamisesta keskustellaankin paljon enemmän erilaisissa ryhmissä niin sosiaalisessa mediassa kuin valtamediassakin. Tämä vaikuttaakin sijoittajien käyttäytymiseen ja osakemarkkinoiden liikehdintään. Niin naisten kuin nuorten sijoittamisessa on noussut suureksi kiinnostuksen kohteeksi vastuullisuus. Sijoittajan onkin hyvä varautua tulevaan riskeihin sijoitusten hajauttamisella ja hänen mukaansa sijoittajan on hyvä muistuttaa mieleensä omat sijoittamisen tavoitteet ja sijoitus aika. (Lounasmeri 03.01.2022)

Danske Bankin vuonna 2022 tekemä tutkimuksen mukaan suomalaisten mielenrauha talouden suhteen on järkkynyt ja siihen on vaikuttanut alkanut Ukrainan sota, energiakriisi, korkojen nousu sekä inflaatio (Taloudellinen mielenrauha 2022.) Nordnetin osakestrategi Jukka Oksaharju uskoo, että sodan ja pakotepoliitikan vaikutukset inflaatioon ovat vasta edessäpäin. Inflaation on korkeimmillaan vuosikymmeniin ja siitä kärsivät muun muassa asunnot, muut kiinteistöt, lainapaperit ja osakkeet kokonaisuudessaan. Sen vaikutus näkyvät myös kotitalouksien arjessa.

Kuluttajan näkökulmasta korkojen nousu ja inflaatio ovat myrkkyä kotitalouksille. Oksasen sanoo, että ”ostovoima palaa inflaatio tuleessa”. (Krok 25.4.2022)

Nykypäivänä netti on täynnä erilaisia blogeja ja podcasteja missä keskustellaan ja jaetaan tietoa sijoittamisesta. Esimerkiksi naiset puhuu rahasta ovat koonneet sijoitusaiheiset podcastit, jotka heidän mukaan kannattaa laittaa kuuntelemaan. Tässä muutamia esimerkkejä podcasteista, joita he suosittelevat: Mamma Betalar ja Rikastamo. Nämä podcastit ovat naisten vetämiä podcasteja, joissa keskustellaan avoimesti rahasta, sijoittamisesta ja vaurastumisesta. (Naiset puhuu rahasta) Sijoittamisesta ja omasta taloudesta kiinnostuneille löytyy nykypäivänä myös erilaisia sijoitusblogeja. Financer.com on listannut vuoden 2021 parhaimmat sijoitusblogit. Wackerssin pitämä Inssinosingot.fi -talousblogi vei ensimmäisensä vuoden 2021 sijoitusblogista. Wackerin blogissa käsitellään säästämistä, sijoittamista ja yrittämistä. Wacker kertoo, että hänen motiivinsa sijoittamisen suhteen on taloudellinen vapaus. Toiseksi parhaimmaksi sijoitusblogiksi tuli Omavaraisuushaaste -blogi, jossa kuvataan alle kolme kymppisen miehen matkaa kohti taloudellisen riippumattomuuteen. Blogissa keskitytään paljon rahan tekemiseen. (Carlo-Melkas 7.4.2021)

4 Suomalaisen pankkien sijoitusinstrumentit

Tässä luvussa käsitellään Suomessa toimivia osake- ja rahastovälittäjiä sekä suomalaisten pankkien sijoitusinstrumentteja. Suomen pankkeja sekä osake- ja rahastovälittäjiä valvoo finanssivalvonta. Finanssivalvonnan tehtävänä on valvoa sijoituspalveluyritysten kannattavuutta ja vakavaraisuuden kehitystä. Sijoituspalvelulaissa on määritelty vakavaraisuusvelvoite, joka rajoittaa sijoituspalveluyritysten riskinottoa. Sijoituspalveluyritykset eivät saa ottaa sellaisia riskejä, jotka vaarantavat sijoituspalveluiden vakavaraisuuden. Finanssivalvonta valvoo sijoituspalveluyritysten menettelytapoja, joiden tulee olla hyvän maun mukaisia sekä lainsäädännön että kansainvälisten vaatimusten mukaisia. Sijoituspalveluita saa vain tarjota toimiluvan saanut pankki, sijoituspalvelu toimiluvan saanut sijoituspalveluyritys sekä omaisuudenhoidon ja sijoitusneuvonnan osalta toimiluvan saanut rahastoyhtiö tai vaihtoehtorahastojen hoitaja. (Sijoituspalveluyritykset Finanssivalvonta)

4.1 Sijoitusinstrumentteja

Suomalaiset pankit tarjoavat sijoittajille erilaisia mahdollisuuksia sijoittamisen aloittamiseksi sekä sijoittamisen mahdollisuus eri kohteista on laaja. Valitsin tähän vertailuun kolme Suomessa toimivaa pankkia, jotka ovat Nordea Oyj, OP Ryhmä ja Danske Bank Oyj. Pankit valitsin Suomen pankin tekemän tutkimuksen mukaan. Tutkimuksen mukaan kyseiset kolme pankkia ovat Suomen markkinaosuuksiltaan suurimmat. (Suomen pankki 15.10.2022). Vertailen kyseisten pankkien tarjontaa sijoittajille ja käyn myös haastattelemassa Nordea Oyj ja OP Ryhmä pankkien sijoitusneuvoja. Käytän OP ryhmän asiantuntijasta nimeä asiantuntija A ja Nordea Oyj pankin asiantuntijasta nimeä asiantuntija B, koska kyse on kyseisten pankkien sijoitusneuvonnasta eikä kyseisten asiantuntijoiden omista henkilökohtaisesta sijoitusneuvonnasta.

Asiantuntija A mukaan he eivät voi antaa sijoitusneuvontaa ennen, kun asiakas on tehnyt heidän kanssaan sijoitusneuvonta sopimuksen, jonka myötä he voivat antaa sijoitusneuvontaa. (Asiantuntija A, 24.12.2022) Myös asiantuntija B mukaan heille pitää myös tehdä sijoitusneuvonta sopimus ennen, kun he pystyvät antamaan sijoitusneuvontaa asiakkaalle. (Asiantuntija B, 28.11.2022) Asiantuntija A ja B mukaan ennen sopimusta asiakkaan pitää avata pankkiin pankkitili ja sitä kautta voidaan tehdä sitten sijoitussopimus. Tämä ei vaadi asiakkaalta kuitenkaan sitä, että asiakkaan pitäisi siirtää kaikkia pankkitoimintansa heille. (Asiantuntija A, 24.12.2022; Asiantuntija B, 28.11.2022)

Asiantuntija A mukaan, jos asiakkaalla ei ole tietoa sijoittamisesta niin silloin on hyvä lähteä liikkeelle rahastoista. Hänen mukaan rahastot ei vaadi sijoittajalta niin omaa aktiivisuutta tai seurantaakin niin, kun suorat osakkeet. Osakkeet asiantuntijan A mukaan vaatii vähän enemmän tutkimista ja selvittämistä sijoittajalta. Asiantuntija A kertoo, että heidän rahastoissa voi olla yksi

salkunhoitaja tai jopa neljä salkunhoitajaa, se riippuu rahastosta. Hänen mukaan passiivisessa rahastossa ei ole salkunhoitajaa, vaan passiivirahasto seuraa sen maan indeksiä minkä maan rahastoon on sijoittanut ja tämän myötä passiivisessa rahastossa on pienemmät kulut. Asiantuntija A mukaan passiivi rahastot ovatkin nykyään todella suosittuja kustannustehokkuuden vuoksi. (Asiantuntija A, 24.12.2022) Asiantuntija B mukaan taas he suosittelevat asiakkaalle aktiivista ratkaisua, koska sijoitukset ovat silloin ajantasaiset ja markkinatilanteiden mukaiset ja sitä kautta voidaan maksimoida tuottomahdollisuudet ja minimoimaan riskimahdollisuudet. Hänen mukaansa erilaiset ratkaisut sopii erilaisille sijoittajille. (Asiantuntija B, 28.11.2022)

Kaikki kolme pankkia tarjoavat asiakkailleen osakkeita, rahastoja, strukturoituja tuotteita sekä pörssinoteerattuja sijoitustuotteita. Danske Bankilla tarjoaa asiakkaille kaupankäynnin-online-palvelua, jossa asiakkaan on mahdollista käydä kauppaa maailmanlaajuisesti ja aina parhaalla mahdollisella hinnalla. Kaupankäynnin-online-palvelussa löytyy myös asiakkaalle lisäpalvelut, jossa asiakas näkee reaaliaikaisia kursseja sekä uutisia ja osakeanalyyssejä. (Danske Kaupankäynti Online). OP Ryhmä tarjoaa asiakkailleen saman tyylisen omistaja-asiakkuutta, jonka kautta asiakas voi osta- ja myydä rahastoja ilman lisäkuluja. Lisäksi rahastot kerryttävät asiakkaalle OP-bonuksia 0,25 % vuosittain. (Säästöt ja sijoitukset, OP pankki) Näillä bonuksella asiakas voi maksaa erilaisia palvelumaksuja (Asiantuntija A, 24.12.2022.) Nordea pankki tarjoaa asiakkailleen Nordea Investor palvelua. Investorin kautta asiakas voi tehdä toimeksiantoja ja kauppaa. Investor on ilmainen asiakkaalle, jolla on joku kaupankäyntipalvelu voimassa. (Nordea Investor)

Arvo-osuustili on tili, jossa säilytetään sijoituksia. Arvo-osuus viittaa sellaiseen, jonka pitäisi tuottaa sijoittajalle rahaa. Arvo-osuustilillä voidaan säilyttää osakkeita, ETF: iä, warrantteja, optioita ja merkintäoikeuksia. Sijoittajan on hyvä huomioida arvo-osuustilin avaamisessa tilin kulut. Sijoittaja joutuu osakkeista maksamaan säilytys kuluja ja kaupankäyntikuluja. Perus arvo-osuustilillä maksetaan verot heti saaduista voitoista, kun taas osakesäästötilillä niitä voidaan lykätä myöhemmäksi. Arvo-osuustilillä ei ole mitään rajoituksia oston ja myynnin suhteen ja sitä ei kannata sekoittaa osakesäästötiliin. (Mähkä & Lehtipuu 2020, 36-37)

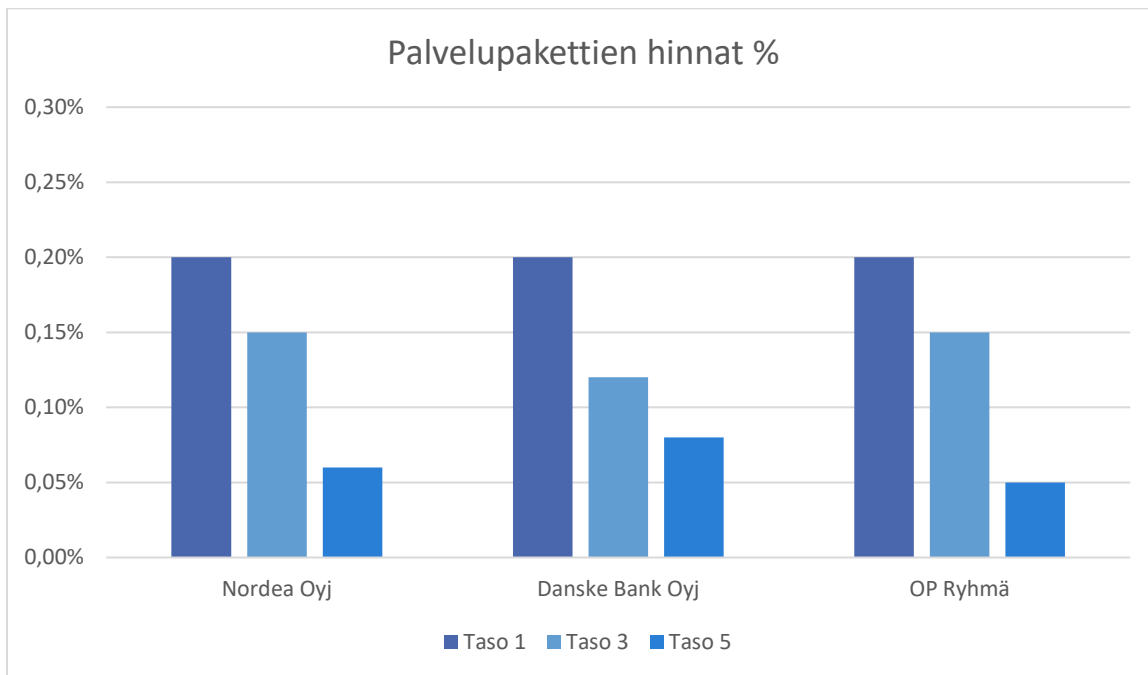
Osakesäästötilin avaaminen Suomessa on ollut mahdollista vuoden 2020 alusta. Osakesäästölain mukaan osakesäästötili tarkoitetaan talletuspankkia tai Suomessa toimivaa ulkomaalaisen luottolaitoksen olevaa sivuliikettä. Osakesäästötili on voi avata yksittäinen sijoittaja, jonka tarkoitus on sijoittaa kotimaisiin tai ulkomaalaisiin pörssiosakkeisiin. Sijoittajalla voi olla vain yksi osakesäästötili ja sinne voidaan siirtää vain rahaa, joiden arvo on 50 000 euron. Osakesäästötilille ei voida sijoittaa osakkeita, rahastoja tai muuta omaisuutta. Sijoitetun arvon määrä voi olla kuitenkin olla osakesäästötilillä yli 50 000 euroa, jos sijoittajan sijoitukset ovat tuottaneet sijoittajalle arvonnousua tai osinkoa. Osingot ja myyntivoitot ovat osakesäästötilin sisällä verottomia. Sijoittaja maksaa verot voitoista siinä vaiheessa, kun nostaa varat pois osakesäästötililtä. (Hallipelto 2021, luku 14.2)

Osakkeilla tarkoitetaan osakeyhtiön liikkeelle laskemia yhtiön omistusosuuksia, jotka tuottavat omistajilleen tiettyjä oikeuksia. Osakeyhtiön laskemalla osakkeitaan liikkeelle, yhtiö voi kerätä rahoitusta uusilla omistajillaan. Toisin sanoen, kun sijoittaja ostaa tietyn yhtiön osakkeita niin sijoittajasta tulee yksi yhtiön omistaja. Osakesijoittamisen tuottoa sanotaan osingoksi. Osinkoa maksetaan, jos yhtiö on tehnyt tulosta ja osinko maksetaan yleensä kerran vuodessa. (Osakkeet ja osakesijoittaminen Nordea Oyj) Osakkeet voidaan jakaa periaatteessa vielä kahteen ryhmään: Kantaosakkeet ja etuoikeutetut osakkeet eli etuosakkeet. Kantaosakkeen omistava sijoittaja voi äänestää yhtiökokouksessa, kun taas etuosakkeen omistajalla on rajoitettu äänivalta yhtiössä. Etuosake omistaja on kuitenkin yhtä lailla samanlainen omistaja kuin kantaosakkeen omistaja ja niitä voidaan myydä ja ostaa samalla lailla, kun kantaosakkeita. Kantaosakkeen omistajalle maksetaan osinkoa, jotka tavallisesti riippuvat yhtiön tuloksesta. Kun taas etuosakkeen omistajalle voidaan maksaa kiinteää osinko tuloksesta riippumatta. Etuosakkeen omistajille on myös konkurssin sattuessa parempi etuoikeus yhtiön omaisuuteen, kun kantaosakkeen omistajilla. Etuosakkeen omistajuus on suomessa harvinaisuus. Etuosakkeet ovatkin sijoittajien keskuudessa kiinnostuksen kohteita, koska sijoittajalla on mahdollisuus kiinteään tuottoon kantaosakkuudessa. (Hallipelto 2021, luku 17.1)

Vaikka osakesäästötili on uusi asia Suomessa niin sijoittajan voi hyödyntää myös sijoituksia tehdessään arvo-osuustiliä. Näillä kahdella erilaisella sijoitustilillä on eroavaisuuksia, kun sijoituksia tehdään ja ne on hyvä huomioida sijoitusstrategiaa suunnitellessa. Ennen sijoitustilin valintaa sijoittajan on hyvä pohtia ostaako osakkeita pitkälle aikavälille vai onko sijoittajan tarkoitus myydä ja ostaa niitä päivittäin? Haluaako sijoittaja sijoitetusta yhtiöstä osinkoa? vai onko sijoittajan tavoitteet pelkkä arvonnousu? Nämä keskeiset kysymykset auttavat sijoittajaa valitsemaan oikean tilin sijoituksilleen. (Vauras elämä)

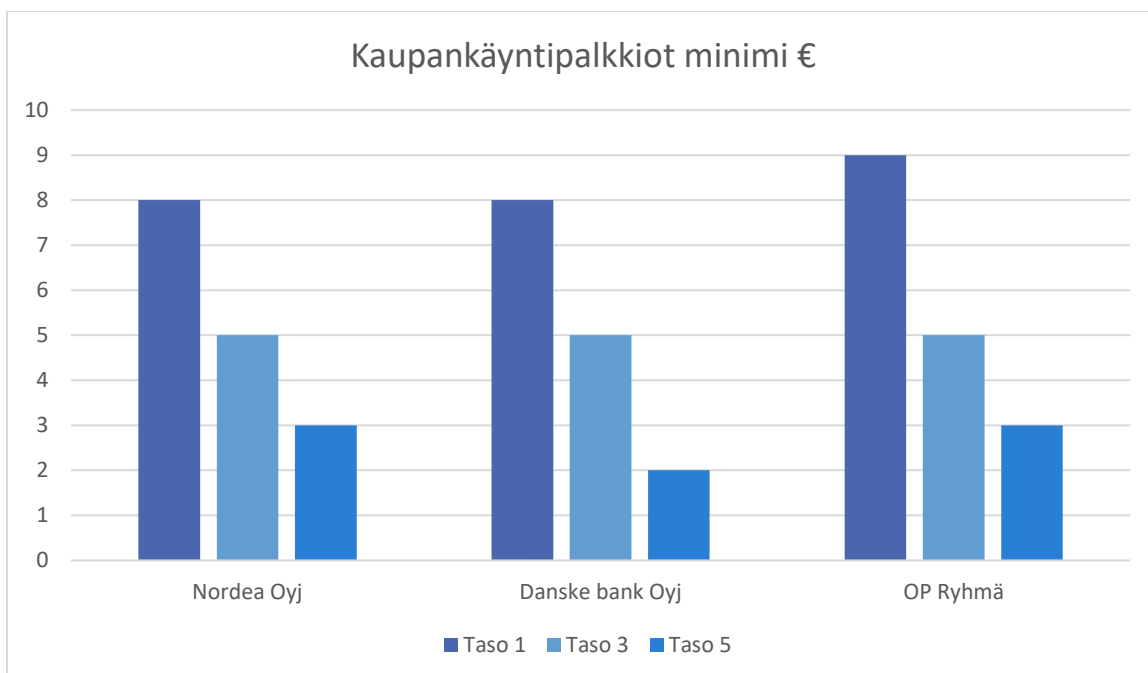
Nordea tarjoaa asiakkailleen osakesijoittamista eri palvelupaketteja. Palvelupakettien hintaan vaikuttavat mihin tasoon 1-5 kuulu. Esimerkiksi taso 1 palkkiokertymän yli 800 euron kaupoista on 0,20 % tai vähintään 8 euroa ja taso 5 palkkiokertymä yli 300 euron kaupoista on 0,06 % tai vähintään 3 euroa. Säilytysmaksua Nordea ei peri silloin, jos välityspalkkioita on kertynyt edellisellä neljänneksellä, muussa tapauksessa säilytysmaksut ovat tasosta riippuen 0-2,95 euroa kuukaudessa. (Sijoittamisen hinnat Nordea Oyj) Danske Bankilla on myös eritasoisia palvelupaketteja asiakkaille. Palvelupaketit ovat 1-3 tasoisia ja hinnat niissä määräytyy kaupankäynnin volyymin mukaan. Palvelumaksut ovat Danske Bankilla 0,20 %:sta 0,08 %:n ja minimi kaupankäyntikulut ovat 8 eurosta ja 2:n euroon. (Arvopapereiden palvelumaksut Danske Bank Oyj) OP Ryhmä tarjoaa myös asiakkailleen erilaisia palvelupaketteja ja hinnat vaikuttavat palvelupaketin tasosta. Palvelupakettien tasoja OP Ryhmä tarjoaa asiakkailleen 1-5 tasoon. Kaupankäyntipalkkiot ovat OP Ryhmällä taso 1:llä on 0,20 %:n ja 9 euroa minimi ja taso 5:ssä 0,05 % ja minimi 3 euroa. Palvelumaksut ovat OP Ryhmän omistaja-asiakkaille ovat maksuttomia ja myös niissä tapauksissa, jos osakevälityksen palkkiot ovat olleet edellisellä kalenterineljänneksellä yli 500 euroa. (Arvo-osuustilin hinnasto OP Ryhmä) Alla olevassa kuvassa 11 on vertailtu pankkien

kaupankäynti palvelupakettien prosenttiosuuksia kaupankäynnissä.

Kuva 11. Palvelupakettien hintavertailu tasot %:na

Vertailussa on otettu vain kolme tasoa, koska Danske Bank tarjoaa asiakkaille kolmen tason paketteja, joten vertailuissa on Nordea Oyj:n ja OP Ryhmän 1, 3 ja 5 tason hinnat, joita on vertailu Danske Bankin 1-3 tason hintoihin. Vertailuista on jätetty pois Nordea Oyj:n ja OP Ryhmän tasot 2 ja 4. Kuvassa 12 on myös käytetty samaan kaavaa, mutta siinä on vertailu kyseisten pankkien minimiveloituksia palvelupaketeista.

Kuva 12. Palvelupakettien minimi hinnat euroina

Rahastoihin sijoittaminen on arvopapereista koostuva sijoituskohde. Rahastoihin sijoittaminen on

kuin säästöpossu, minne sijoittaja sijoittaa rahaa ja vastineeksi sijoittaja saa sijoitetun määrän rahasto-osuuksia. Indeksirahastot ovat passiivisia osakerahastoja. Indeksirahastoilla käydään kauppaa kaksi tai neljä kertaa vuodessa ja se vaatii sijoittajalta omaa aktiivisuutta, koska sijoittaja itse valitsee sijoituskohteensa. Indeksirahastoissa kulut ovat pienempiä ja se sopiikin aloittelevalle sijoittajalle. Indeksirahastoiksi luetaan myös tunnettu ETF- rahasto, koska ETF rahasto seuraa jotain indeksiä. Nasdaq Helsinki on ainoa suomalainen pörssi, jossa voi sijoittaa suomalaisiin osakkeisiin. Seuratuimmat indeksi ovat OMXH25, OMXHPI ja OMXHGI. Kuva 12 pääindeksi Helsingin pörssissä on OMXH ja se kuvaa kaikkien osakkeiden kehitystä. (Pohjoismaiden pörssit)

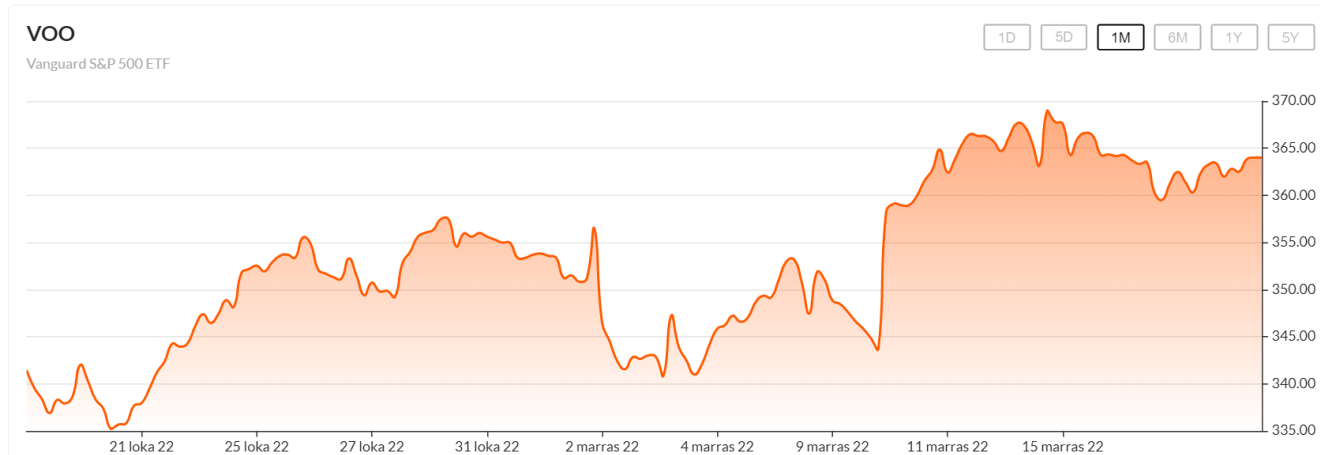
Indeksit

OMX HELSINKI PI	+0,96 %	10 899,68 EUR	18.11. 18:30:17
OMX HELSINKI 15	+1,07 %	1 256,15 EUR	18.11. 18:29:56
OMX HELSINKI 25	+1,05 %	4 863,89 EUR	18.11. 18:30:00
OMX HELSINKI C...	+0,88 %	26 047,17 EUR	18.11. 18:30:17
STOXX EUROPE ...	+1,16 %	433,33 XXP	18.11. 18:50:01
NASDAQ	+0,00 %	11 677,02 USD	19.11. 0:30:00
NASDAQ COMP...	+0,01 %	11 146,06 USD	19.11. 0:30:00
HANG SENG IND...	-0,29 %	17 992,54 HKD	18.11. 10:08:42
FIRST NORTH FI...	-0,12 %	1 729,96 EUR	18.11. 18:30:28

Kuva 13. Helsingin pörssin Indeksi (Arvopaperipörssi)

Tunnetuin indeksirahasto on SP500 index kuva 13, joka seuraa 500 tunnettua yhdysvaltalaisista pörssiyhtiötä, jotka on listattu yhdysvaltalaiseen pörssiin. SP500 index on sijoittamisen aloittelevalle ja ammattimaiselle sijoittajalle erinomainen kohde sijoittaa. SP500 indeksiä pidetään maailmanlaajuisesti hyvänä indikaattorina. SP500 index sijoittajan sijoittaa tähän indeksiin ja se hajauttaa sijoitukset sijoittajan puolesta. (Teresa Maria 8.8.2022) Kuvassa 13 näkyy S&P 500 indeksin kurssikehitys.

S&P 500 indeksin kurssi

Kuva 14. S&P 500 indeksi kurssi (Teresa Maria 8.8.2022)

Nordea tarjoaa asiakkailleen digitaalista sijoitusneuvojaa Noraa, jonka kautta voi aloittaa sijoittamisen rahastoihin jo 10 eurolla kuukaudessa. Nora rahastojen vuotuiset kulut alkavat 0,64 %:sta. Danske Bank tarjoaa myös asiakkailleen mahdollisuutta sijoittamisen aloittamisen 10 eurolla kuukaudessa ja palkkiot rahastoissa ovat 0,5 % sijoitusrahastojen markkina-arvosta ja juoksevat kulut arviolta 0,3 - 1,2 % vuodessa. (Palveluiden hinnoittelurakenne, Danske Kaupankäynti Online) Kun taas OP pankki tarjoaa asiakkailleen rahastosijoittamisen lähes kuluitta ja OP asiakkaana rahastoista saat 0,25 % OP-bonuksia vuosittain. (Näin aloitat rahastosäästämisen OP Pankki)

Strukturoidut sijoitustuotteilla tarkoitetaan, että se on hajautettu eri tuotteisiin. Siinä voi olla indeksi, valuutta, osakkeet tai luottoriski. Tuotto muodostuu strukturoiduissa tuotteissa rakenteisiin, joita voivat olla joukkovelkakirjalaina tai johdannaisista muodostuva tuottokomponentti. Strukturoiduissa sijoitustuotteissa sijoittaja hyötyy eri markkinatilanteista ja ne tarjoavat laajan vaihtoehdon maltilliselle tai korkeaa riskiä kestäville sijoittajille. (Strukturoidut sijoitustuotteet OP pankki)

Osake- ja rahastovälittäjiä on Suomessa monia toimivia ulkomaalaisia välittäjiä, jotka toimivat digitaalisilla alustoilla. Vertailen tässä vain kahta välittäjää, jotka ovat Nordnet ja uusin Suomen markkinoille tullut saksalainen välittäjä Trade Republic. Nordnet pohjoismaalainen digitaalinen välittäjä säästämiseen ja sijoittamiseen perehtynyt alusta, joka toimii Suomessa, Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassa. (Tämä on Nordnet.) Nordnet tarjoaa asiakkailleen osake- ja rahastosalkkua sekä osakesäästötiliä, joissa on neljä eri tasoa kaupankäynnin kuluista. Taso ykkösessä kaupankäynnin kulut ovat 0,06 %:sta ja minimipalkkio on kolme euroa, kun taas tasossa neljä kulut ovat 0,20 % ja minimiveloitus on yhdeksän euroa, jossa asiakkaat ovat tehneet nolla kauppaa, kun taas tasossa yksi on asiakkaat tehneet yli 50 kauppaa edellisen kalenterikuukauden aikana. Nämä hinnat koskevat Helsingin pörssissä tehtyjä kauppia. Nordnet ei peri asiakkailta salkun avaus ja säilytysmaksua. (Hinnasto Nordnet) Trade Republic on uusin suomen markkinoille tullut välittäjä, joka tarjoaa asiakkailleen säästösuunnitelmia, rahastoja, ETF-rahastoja ja johdannaisia. Trade Republicin tarjoaa asiakkailleen toimeksiantopalkkiot maksutta ja

kaupankäynnin kuluikseen he ilmoittavat vain yhden euron. (Hinnasto Trade Republic)

5 Tutkimuksen toteutus ja tutkimusmenetelmä

Tutkimusmenetelmäksi valittiin kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä ja tutkimusosuus toteutettiin otantatutkimuksena. Nämä menetelmät valittiin sen takia, koska kyselyn perusjoukko oli niin suuri ja sen myötä mahdollisuus tavoittaa kaikkia kohderyhmän jäseniä. Tässä luvussa käsitellään kyseiset tutkimusmenetelmät, käytetyn aineistonkeruuntavat, tutkimuksen toteutus ja viimeisenä tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys.

5.1 Kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa eli määrällisessä tutkimuksessa selvitetään lukumäärän ja prosenttiosuuksien liittyviä kysymyksiä. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa pyritään vastaamaan miksi, miten ja millainen alkuisiin kysymyksiin. Kvantitatiivinen tutkimus tehdään yleensä kyselylomakkeilla, joka vaatiikin riittävän suuren ja edustavan otannan. Kyselyiden avulla saadaankin kartoitettua olemassa oleva tilanne, mutta kvantitatiivisessa tutkimuksessa ei pystytä selvittämään asioiden syitä. Kyselyiden avulla pyritään ymmärtämään tutkimuskohdetta, käyttäytymistä ja päätösten syitä. (Heikkilä 2014) Määrällisen tutkimuskyselyn huonopuoli on se, että se voi olla kallista ja tutkimuksesta riippuen kausiluonteinen eli tutkimuskyselyn ajoitus on tärkeä, jotta saavutetaan korkea vastausprosentti (Vilka 28, 2007)

Otantatutkimuksella tarkoitetaan sitä, että sillä pyritään saamaan kokonaiskuva koko kohderyhmästä (Vilka luku 2, 2021.) Otantatutkimuksen tavoitteena on saada samat tulokset kuin tutkittaisiin koko perusryhmä. Otantatutkimukseen päädytään silloin, jos perusjoukko on suuri ja tiedot halutaan saada nopeasti. (Heikkilä 2014)

5.2 Käytetyt aineistonkeruutavat

Suunnitelmallista kyselyä nimitetään survey-kyselyksi. Survey-kyselyn on tehokas tapa kerätä tietoa silloin kun kysely kohdistuu suureen määrään ihmisiä. Survey-tutkimuksessa aineisto kerätään kyselylomakkeilla. (Heikkilä 2014, 18) Kyselylomake on kyselyn olennainen tekijä ja hyvää kyselyyn suositeltava vähimmäismäärä vastauksia on 100. Nykypäivän teknologia mahdollistaa kyselyjen tekemisen internetissä ohjelmalla. Ohjelma kerää tiedon valmiiksi ja muotoilee saadut tiedot raporteiksi. Kysymykset kannattaa suunnitella huolella, koska huonosti tehty tai huonosti suunnitellut kysymykset voivat pilata tutkimuksen. (Heikkilä 2014)

Tutkijan on hyvä huomioida myös kyselylomakkeen ulkonäkö, koska vastaaja tekee jo siinä vaiheessa päätöksen, että vastaako kyselyyn vai ei. Hyvän kyselylomakkeen tunnistaa siitä, että se on selkeä, siisti ja houkuttelevan näköinen. Kyselylomakkeen alkuun on hyvä laittaa helpot kysymykset ensin, koska sitä kautta voidaan saada vastaajan mielenkiinto tutkimusta kohtaan. (Heikkilä 2014, 45) Kyselylomakkeen yleisin ongelma on se, että kysymyksessä kysytään kahta asiaa ja vastaaja ei tiedä mihin kysymykseen tulisi vastata ja sitä myöten tutkija ei tiedä mihin

kysymykseen vastaaja on vastannut. Toinen yleisin ongelma kyselylomakkeissa on se, että vastausprosentit jäävät pieneksi. On hyvä huomioida myös, kun kysymyksiä miettii, että jos käyttää sanaa ja kysymyksessä niin se kertoo huonosta kysymyksestä. Nämä asiat on hyvä huomioida, kun kyselylomaketta laaditaan. (Vilkka luku 4, 2021)

Onnistunut kyselylomake ikään kuin vuoropuhuu vastaajan kanssa. Kyselylomakkeesta on tarkoitus saada hyvin yksinkertainen ja jokaiselle vastaajalle on vastausvaihtoehto.

Kyselylomakkeen ymmärtämisessä vastaajan, että tutkijan kannalta voi tulla ongelmia. Jos vastaaja ei ymmärrä kysymystä samalla tavalla kuin tutkija tai vastaaja ei ole vastannut niin kuin tutkija olettaa niin tämä voi vähentää tutkimuksen luotettavuutta ja antaa tutkimukselle virheellisen loppupäätelmän. (Vilkka luku 2, 2018)

5.3 Tutkimuksen toteutus

Opinnäytetyön tutkimuksen osana käytettiin kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusta ja tutkimuksen kohderyhmänä oli sijoittamisesta kiinnostuneet naiset. Otantatutkimuksen apuna käytettiin aineistonkeruuna Webropol-kyselyä ja kysely tehtiin Facebook-ryhmässä Vauras Nainen ylläpidon luvalla. Ennen virallista kyselyä kyselylomaketta testattiin parilla henkilöllä ja siihen tehtiin tarpeelliset korjaukset. Kyselylomakkeen linkki jaettiin ryhmän Facebook seinälle, johon jokaisella ryhmän jäsenellä oli mahdollisuus vastata kyselyyn. Kyselylomakkeella oli yhteensä 27 kysymystä ja kysymykset olivat monivalintakysymyksiä.

Vauras Nainen Facebook-ryhmässä oli kyselyn toteutushetkellä noin 82 000 jäsentä ja kyselytutkimus toteutettiin anonymisti 26.01.2023-02.02.2023 aikana. Kyselyn aikana saatiin palautetta kyselylomakkeesta. Kyselylomakkeen palaute koski kyselylomakkeen osaa työtilanteesta, koska kyselylomakkeella oli vain ne peruslistatut työtilanteet ja mahdollisuus vastata vain yhteen niistä. Toinen palaute mikä kyselylomakkeesta tuli oli se, että sijoitusstrategioita olisi voinut avata hieman kyselylomakkeelle, koska osa vastaajista ei tiennyt sijoitusstrategioiden termejä. Kyselyyn saatiin vastauksia 286 kappaletta. Kyselyn avulla selvitettiin mitkä ovat naissijoittajien sijoitusstrategiat ja mitä mieltä he ovat pankkien sijoituspalveluiden tarjonnasta.

5.4 Tutkimuksen validiteetti ja reliabiliteetti

Hyvässä tutkimuksessa tutkija arvio koko tutkimuksen luotettavuutta koko tutkimuksen aineistolla. Tutkimuksen kannalta onkin tärkeää että, tutkimuksen otos on tarpeeksi suuri, edustava sekä, että tutkimuksen vastausprosentti on suuri ja saadaan tutkimuksen kysymykset mittaavat oikeita asioita tutkimuksen kannalta. (Heikkilä 1, 2014) Validiteetti ja reliabiliteetti kautta voidaan arvioida määrällistä tutkimusta. Tutkimuksen pätevyys ja luotettavuus muodostavat yhdessä tutkimuksen kokonaisluotettavuuden. Tutkimuksen luotettavuutta voivat heikentää esimerkiksi, jos vastaaja muistaa jonkin asian väärin tai ymmärtää tutkimuskysymyksen väärin. Tutkimuksen luotettavuutta voivat heikentää monet asiat, mutta jos tutkitus otos edustaa perusjoukkoa ja mittaamisessa on

mahdollisimman vähän satunnaisuutta niin tutkimuksen kokonaisluotettavuus on silloin hyvä. Validiteetilla tarkoitetaan tutkimusmenetelmän kykyä mitata sitä, mitä tutkimuksessa on tarkoitus mitata, kun taas reliabiliteetilla tarkoitetaan tutkimuksen tulosten tarkkuutta. Tarkkuudella tutkimuksessa tarkoitetaan sitä, että jos joku toinen tutkija tekisi saman tutkimuksen, niin saadaan täsmälleen sama tutkimuksen tulos riippumatta tutkijasta. Tutkimus on luotettava aina ajassa ja paikassa, mutta tutkimustuloksia ei pidä yleistää kuten toiseen aikaan tai yhteiskuntaan (Valli luku 7, 2018)

Heikosta reliabiliteetista seuraa heikko validiteetti, koska eihän virheellisillä vastauksilla voida mitata luotettavasti sitä mitä ollaan mittaamassa. Päinvastainenkaan ei välttämättä pidä paikkaansa, koska mittaamisen validiteetti voi olla myös heikko. Vaikka validiteetti olisi heikko, niin tutkimuksen vastaukset voivat olla silti virheettömiä ja totuuden mukaisia. Hyvin laaditulla teoriaosuudella voi olla myös paras tae mittarin validiteetille. (Akin menetelmäblogi)

Tämän tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa erityisesti kyselylomake, jonka kautta voidaan vaikuttaa aineiston luotettavuuteen. Tutkimuksen tuloksia on vertailtu myös aikaisempiin tutkimuksiin ja sitä kautta saatu yhteneväiset tulokset. Kyselyyn vastasi 286 vastaaja, joka oli odotettua suurempi määrä. Kyselylomakkeen sijoittaja osioon vastasi 277 vastaajaa, jotka kaikki sijoittivat tällä hetkellä. Tutkimuksen kannalta tärkeimpiin kysymyksiin saatiin jokaisen kysymyksen kohdalta yhteneväiset vastaukset vastaajilta, joka tukee myös tutkimuksen luotettavuutta. Laajan vastausmäärän ja yhteneväisten vastausten osalta ja aikaisempien tutkimusten perusteella voidaan pitää tutkimusta luotettavana.

6 Tutkimuksen tulokset

Tässä pääluvussa käsitellään tutkimuksen tulokset aihealueittain. Ensi käydään läpi tutkimuksen vastanneiden sijoitusprofiilit eli taustakysymykset kysymys kerrallaan ja sen jälkeen käydään läpi tutkimuksen sijoittamisen osio kysymys kerrallaan. Lopuksi tutkimuksen ristiintaulukointi ja tulosten vertailuja. Tutkimuksen kyselylomake löytyy liite numerosta 2 ja tutkimuksen vastaukset liite numerosta 3.

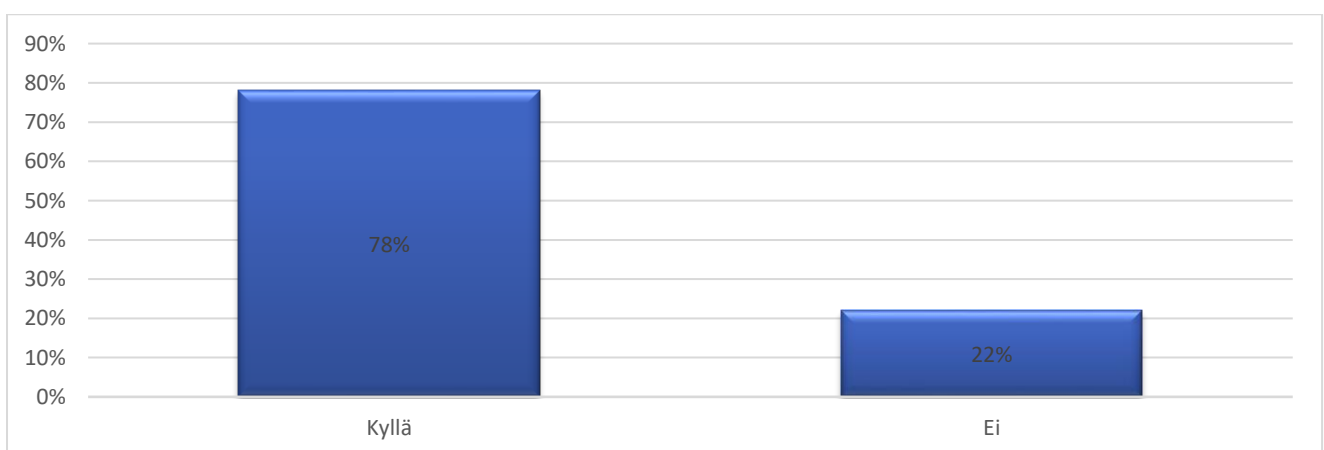
6.1 Sijoittajaprofiili

Tutkimuksen taustakysymykseksi valittiin ikä, bruttotulot kk, koulutus ja sijoitatko tällä hetkellä. Tutkimukseen osallistuneista naisista 35 prosenttia oli 40-50 vuotiaita, kun taas alle 25-vuotiaita oli 3 prosenttia vastaajista. Tästä voidaan päätellä, että tutkimukseen osallistujista 87 prosenttia vastaajista olivat ylittäneet keski-ikä. Tutkimukseen osallistujien keskimääräiset bruttotulot kuukaudessa olivat 2000-5000 euron välillä ja kokonaisuutena katsottuna vastaajista oli korkeasti koulutettuja ja kokopäivätyössä. Tutkimukseen 9 vastaajaa ilmoittivat, että eivät sijoittaneet tällä hetkellä. Tutkimuskysely päättyi näiden vastaajien osalta, jotka ilmoittivat, että eivät sijoita tällä hetkellä.

6.2 Sijoittaminen

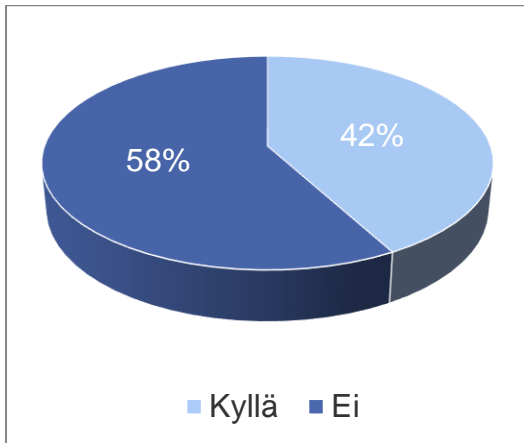
Tässä tutkimuksen osassa käydään läpi vastaajien sijoittamisenprofiilia ja strategioita. Tähän tutkimuksen osaan vastaajien määrä oli 277 kappaletta. Tutkimuksen perusteella vastanneista 3 prosenttia oli yli 41 vuotta sitten tehnyt ensimmäisen sijoituspäätöksen, kun vastaajista 23 prosenttia oli tehnyt ensimmäisen sijoituspäätöksensä 6-10 vuotta sitten. Tässä kyselyssä oli 8 vaihtoehtoa mihin vastata, mutta kukaan vastaajista ei ilmoittanut, että olisi aloittanut sijoittamisen alle vuosi sitten.

Vastaajista (kuva 15) 78 prosenttia ilmoitti, että oma pankki on kertonut heille sijoittamisen vaihtoehtoista, kun taas vastaajista 22 prosenttia ilmoitti, että oma pankki ei ole kertonut heille sijoittamisen vaihtoehtoista.

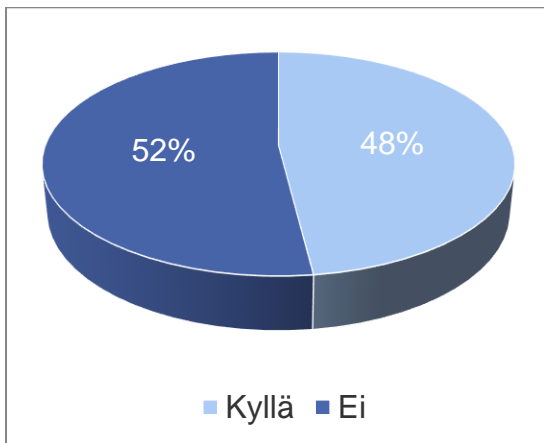
Kuva 15. Onko oma pankkisi kertonut sijoittamisen vaihtoehtoista?

Vastaajista (kuva 16) 58 prosenttia ilmoittivat, että eivät ole käyneet koskaan sijoitusneuvojalla, kun vastaajista 42 prosentti ilmoittivat, että ovat käyneet sijoitusneuvojalla. Vastaajille, jotka ilmoittivat kyselyssä käyneensä sijoitusneuvojalla, heille tuli jatko kysymys: Kokivatko he sijoitusneuvontapalvelun tärkeäksi palveluksi sijoituksia tehdessä?

Kuva 16. Oletko koskaan käynyt sijoitusneuvojalla?

Vastaajista (kuva 17) 52 prosenttia kokivat sijoituspalveluneuvonnan tärkeäksi palveluksi heille, kun taas 48 prosenttia ilmoittivat, että eivät kokeneet tärkeäksi palveluksi.

Kuva 17. Koetko sijoitusneuvontapalvelun tärkeäksi palveluksi sijoituksia tehdessä?

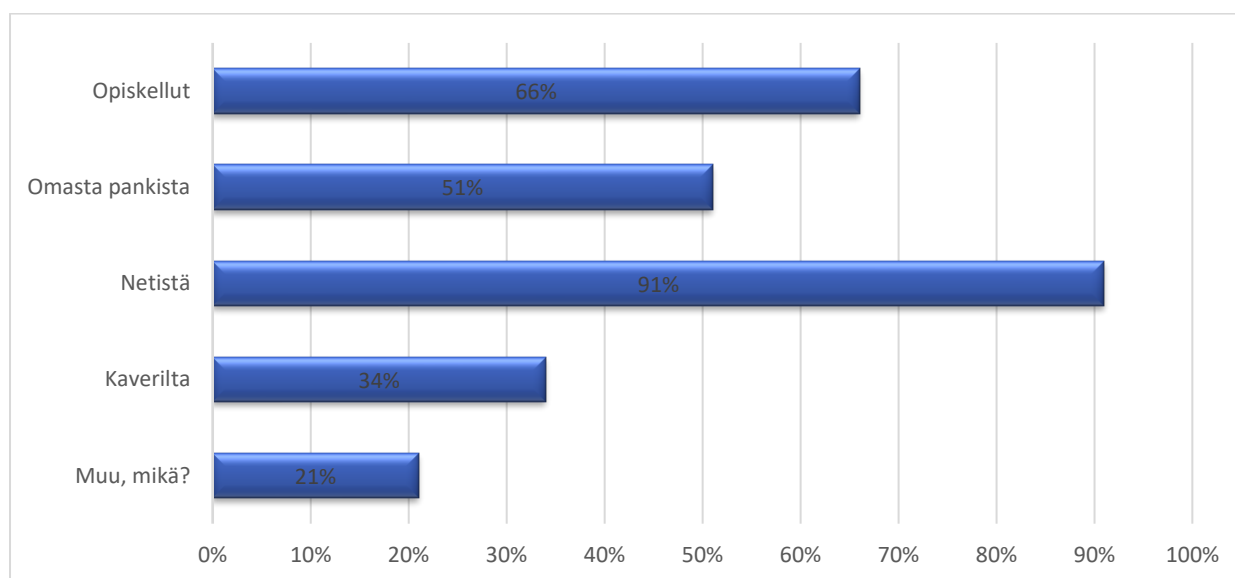
Vastaajat, jotka vastasivat kyllä kysymykseen: Koetko sijoitusneuvontapalvelun tärkeäksi palveluksi sijoituksia tehdessä? Heille tuli jatko kysymys: Vaikuttaako sijoitusneuvojan suositukset sijoituspäätökseesi? Vastaajilla annettiin mahdollisuus perustella vastauksensa, miksi he kokivat sijoitusneuvonta palvelun tärkeäksi sijoituksia tehdessään. Tässä muutamia esimerkkejä vastauksista:

”Käymme eri vaihtoehtoja läpi ja minä valitsen. Varmaan hänen neuvonsakin vaikuttavat, vaikka pyrin tekemään päätökset itse.”

”Kyllä. Ne antavat suuntaa omille päätöksille; vahvistavat joitain ajatuksia ja auttaa myös löytämään kohteita, joita ei olisi itse tullut ajatelleeksi. Toki päätökset tein ja teen itse.”

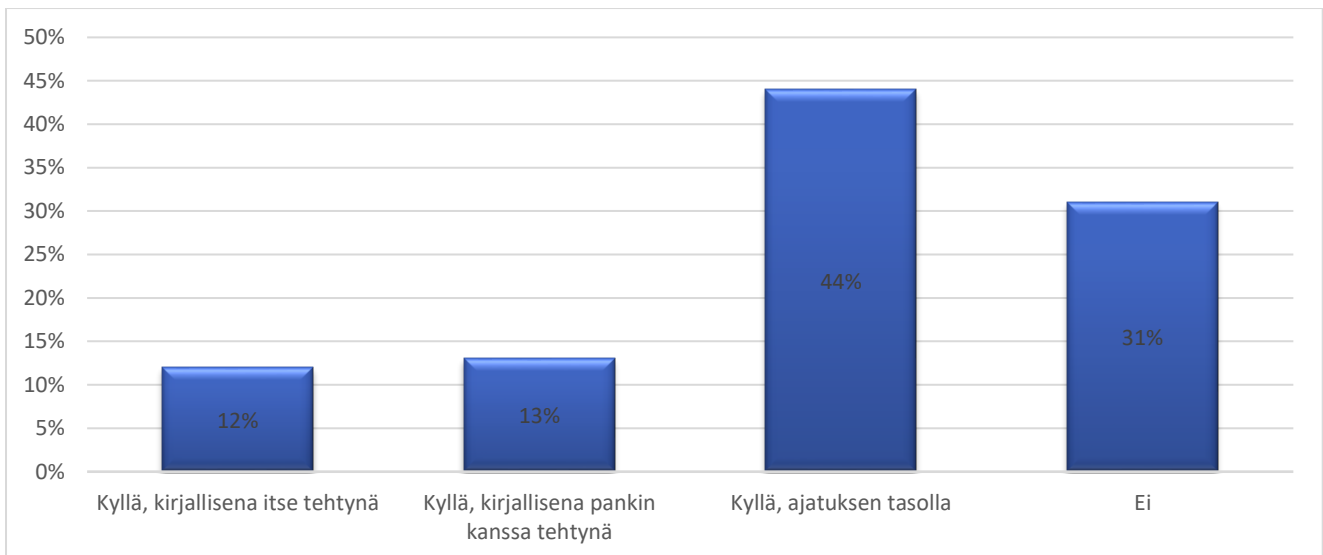
”Saattaa vaikuttaa. Sijoitusneuvojalla on mielestäni hyvä käydä vähintään kerran sijoittamisen alkuvaiheessa. Heiltä voi saada erilaisia näkökulmia sijoittamiseen. En väitä, että he tarjoavat parhaita vinkkejä.”

Vastaajilta kysyttäessä mistä he ovat saaneet tietoa sijoittamisesta. 91 prosenttia (kuva 16) vastaajista ilmoittivat, että ovat saaneet tietoa sijoittamisesta netistä, kun taas 66 prosenttia ilmoitti, että ovat opiskelleet. Vastaajilla oli mahdollisuus valita useampi vaihtoehto.

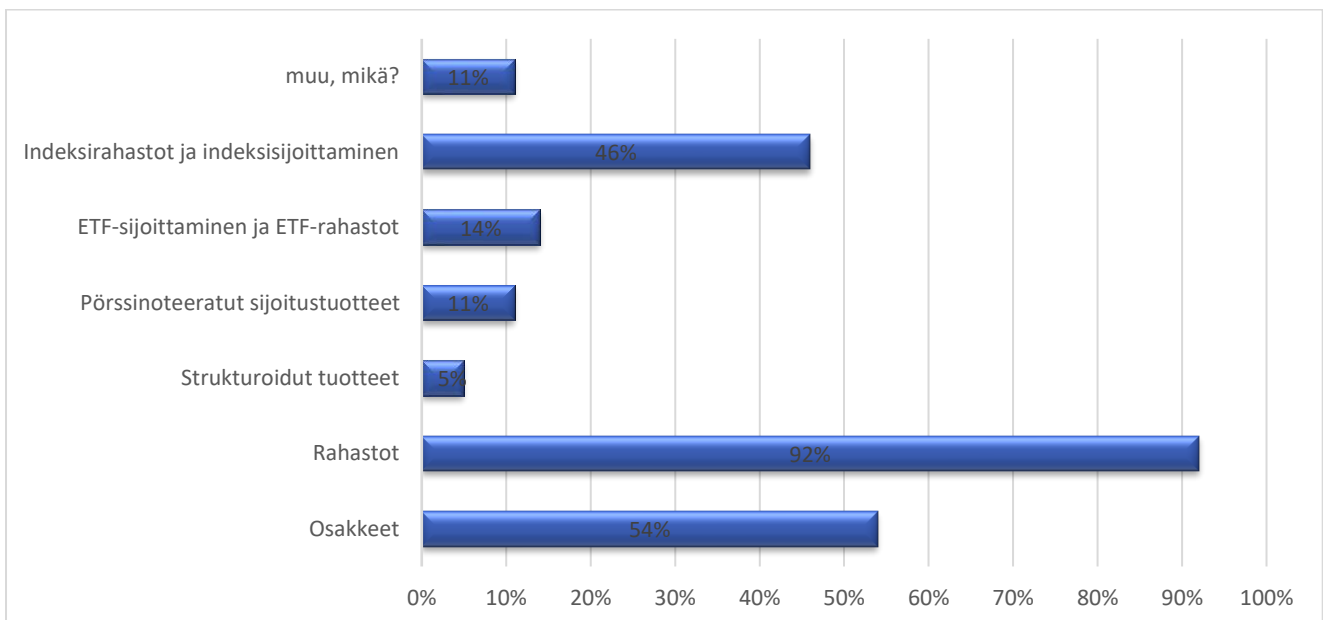
Kuva 18. Mistä olet saanut tietoa sijoittamisesta

Kuvassa 18 ”muu, mikä” vaihtoehtoon vastasi 21 prosenttia vastaajista ja he ilmoittivat saaneensa tietoa sijoittamisesta: Podcasteista, blokeista, perheeltään, lehdistä, kirjoista, vuokranantajien koulutuksista, mediasta, konferensseista, osakesäästäjiltä, pörssisäätiöstä, naisten omasta pörssiklubista, ammatin kautta, varallisuusneuvojilta, sijoituspalveluita tarjoavilta yrityksiltä, sijoituskirjoista ja sosiaalisesta mediasta kuten Instagramista, Facebookista ja You Tubesta.

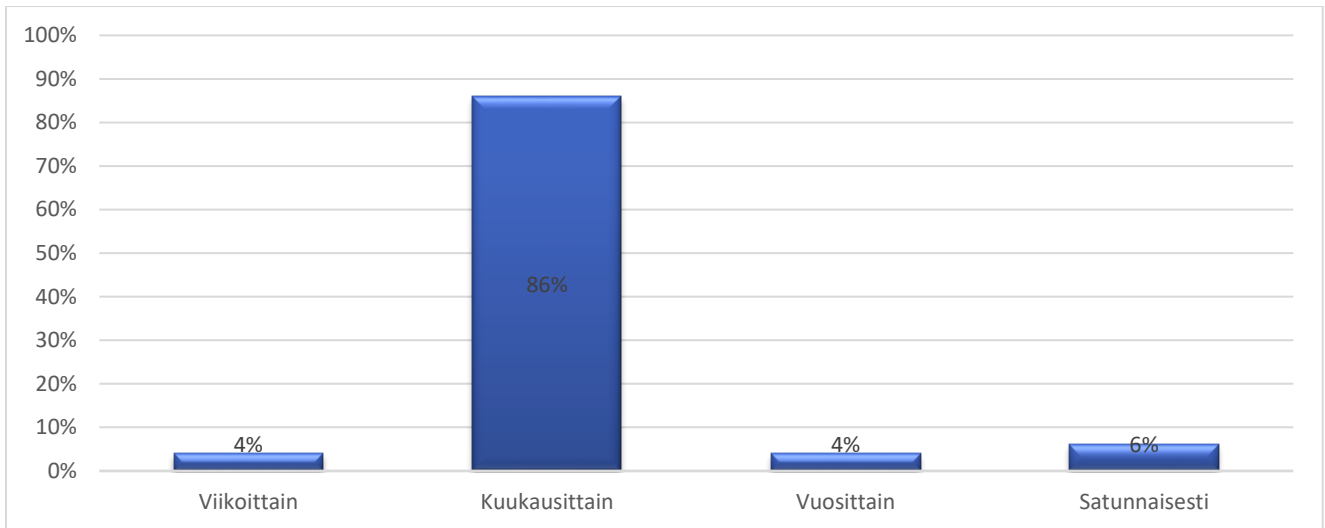
Kuva 19. Onko sinulla laadittu sijoitussuunnitelmaa?

Vastaajista (kuva 19) 44 prosenttia ilmoitti, että heillä on sijoitussuunnitelma ajatuksen tasolla, kun taas vastaajista 31 prosenttia ilmoitti, että heillä ei ole sijoitussuunnitelmaa. Vastaajista 13 prosenttia ilmoitti, että heillä on kirjallisena pankin kanssa. Vastaajista, jotka ilmoittivat, että sijoitussuunnitelma on tehty pankin kanssa, heille tuli jatko kysymys: Mitä oman pankkisi sijoituspalveluja käytät? Vastaajilla oli mahdollisuus valita useista vaihtoehtoja. Alla olevassa kuvassa 20 käydään läpi vastaajien vastaukset.

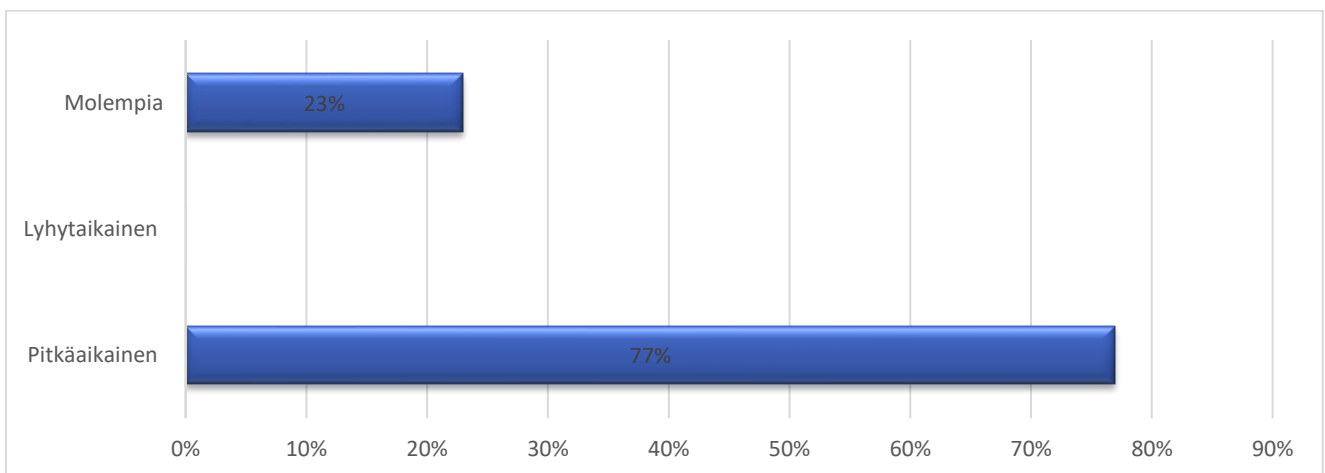
Kuva 20. Mitä oman pankkisi sijoituspalveluja käytät?

Yli 90 prosenttia vastaajista käyttää pankin palveluista rahastoja ja yli 50 prosenttia vastanneista osakkeita. Lopuksi vastaajilta kysyttiin kuinka tyytyväisiä he ovat oman pankin sijoituspalveluihin. Vastaajilla oli mahdollisuus vastata arvoasteikolla 1-10. Vastauksia saatiin 35 kappaletta ja keskiarvoksi vastausten perusteella tuli 7,5.

Kuva 21. Kuinka usein sijoitat?

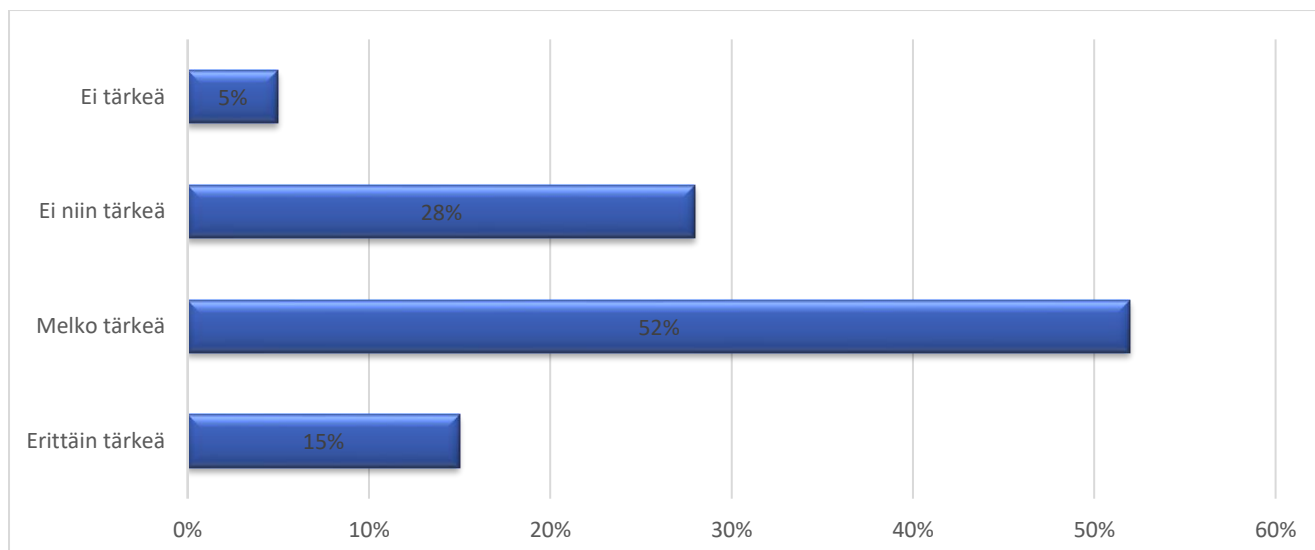
Vastaajista (kuva 21) 86 prosenttia ilmoitti sijoittavansa kuukausittain. Vastaajilla oli mahdollista valita viidestä eri vaihtoehdosta, kuinka usein sijoittavat. Kukaan vastaajista ei ilmoittanut sijoittavansa päivittäin.

Kuva 22. Onko sijoittamisen tavoitteesi lyhytaikainen vai pitkäaikainen?

Vastaajilta (kuva 22) kysyttäessä minkälainen heidän sijoittamisen tavoitteet ovat ajallisesti. Vastaajista 77 prosentti ilmoitti, että heidän sijoitusten tavoitteet ovat pitkäaikaisia, kun taas 23 prosentti vastaajista ilmoitti, että heidän sijoitusten tavoitteet ovat pitkäaikainen sekä lyhytaikainen. 1 vastaajista ilmoitti, että sijoittamisen tavoitteensa on lyhytaikainen.

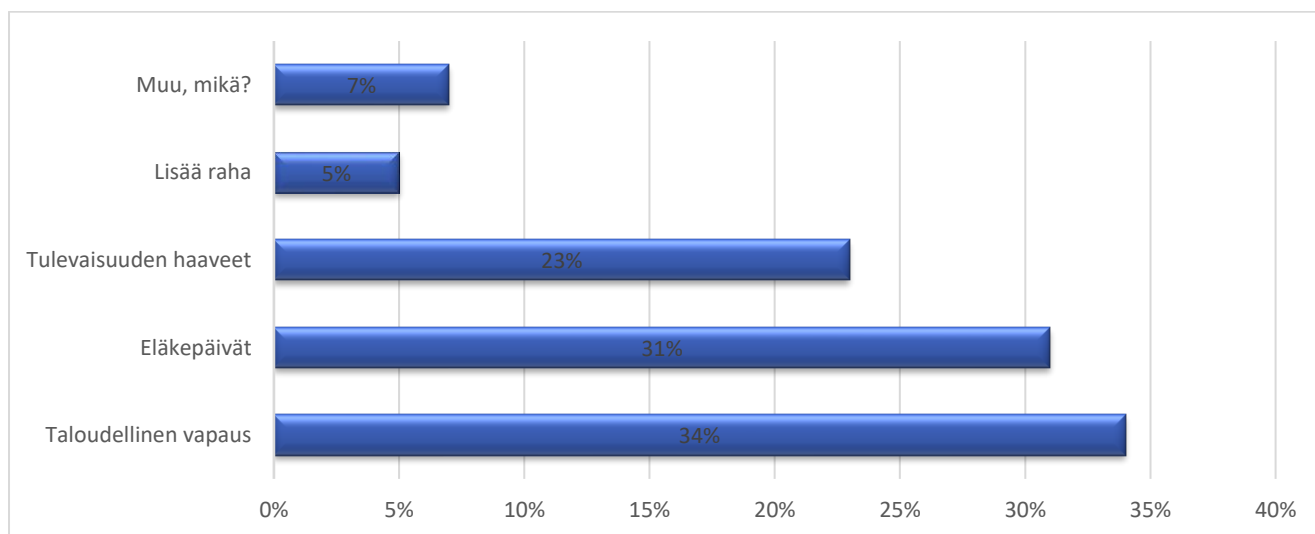

Kuva 23. Kuinka tärkeä vastuullisuus on sinulle sijoituksia tehdessä?

Kuvassa 23 käydään läpi kuinka tärkeänä vastaaja pitää vastuullisuutta sijoituksia tehdessä.

Vastaajista 52 prosenttia ilmoitti vastuullisuuden olevan melko tärkeäksi, kun taas erittäin tärkeäksi vastaajista ilmoitti 15 prosenttia. Ei niin tärkeäksi ilmoittivat 28 prosentti vastanneista.

Kuva 24. Mikä motivoi sinua sijoittamaan?

Vastaajilta kysyttäessä (kuva 24) mikä motivoi heitä sijoittamaan. Vastaajista 34 prosenttia ilmoitti talouden vapauden ja 31 prosentti ilmoitti eläkepäivät. Vastaajista 7 prosenttia vastasi ”muu, mikä”.

Tässä muutama esimerkki vastaus:

”Tämänhetkinen taloudellinen epävarmuus.”

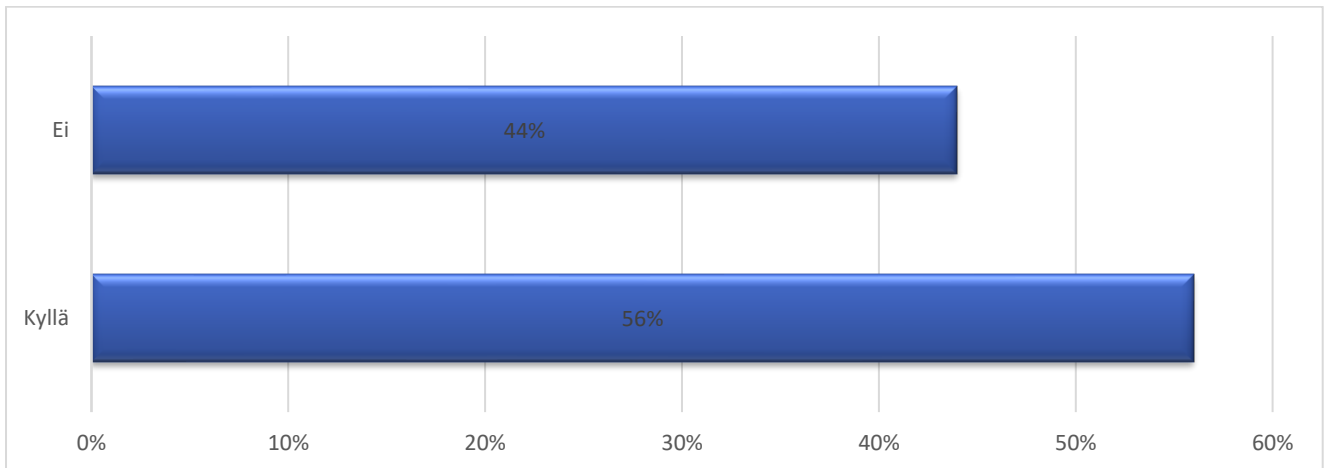
”Lisää turvallisuuden tunnetta.”

”Että pärjää ja on puskuria.”

"Pahan päivän varalle."

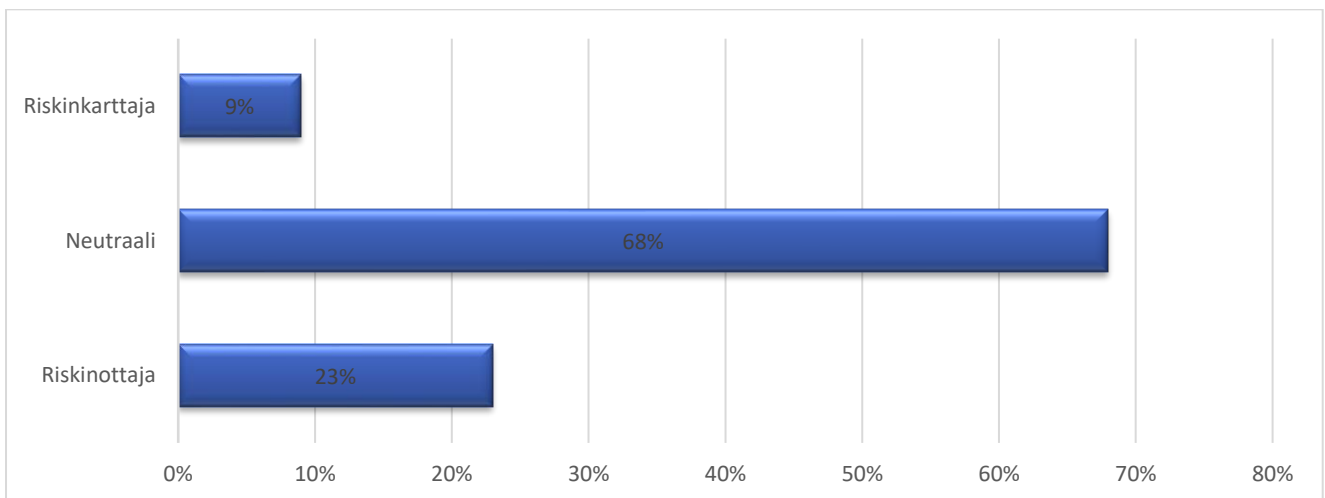
"Varallisuuden kasvattaminen."

"Voin tehdä elämässä päätöksiä, kuten pidempi irtiotto työelämästä ilman, että elintaso laskee."

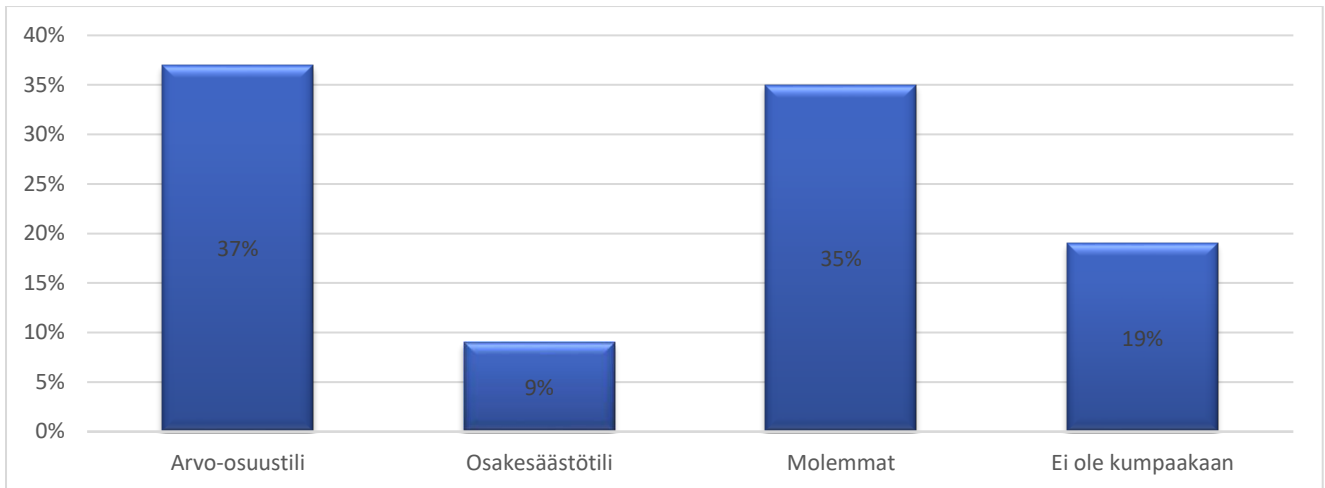
Kuva 25. Vaikuttavatko tunteet sijoituspäätökseesi?

Vastaajilta (kuva 25) kysyttäessä vaikuttaako tunteet heidän sijoituspäätökseen. Vastaajista 56 prosentti ilmoittivat, että vaikuttaa ja 44 prosentti ilmoittivat, että ei vaikuta. Alla olevassa kuvassa 26 käydään läpi minkälaisia vastaajat ovat sijoittajina.

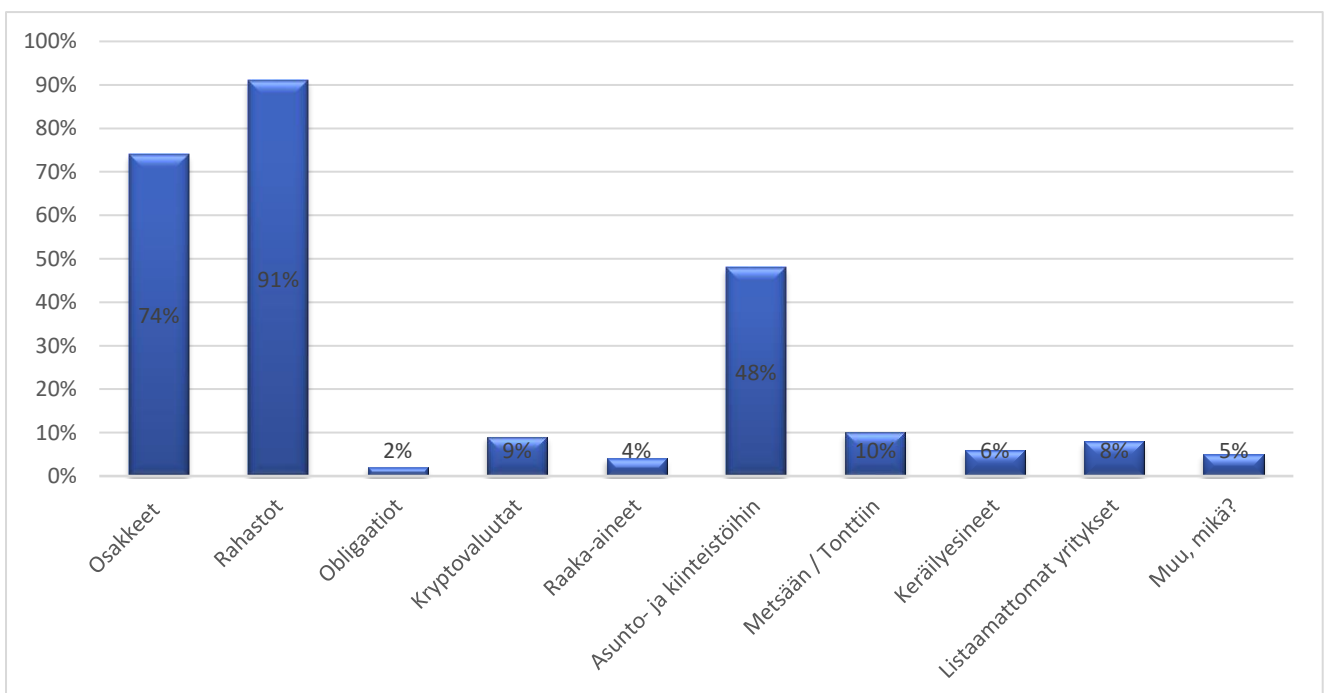
Kuva 26. Minkälainen sijoittaja olet mielestäsi?

Vastaajista 68 prosentti ilmoittivat, että he ovat neutraaleja sijoittajia, kun taas 23 prosentti ilmoittivat, että he ovat riskinottajia ja 9 prosentti ilmoittivat riskinkarttajiksi.

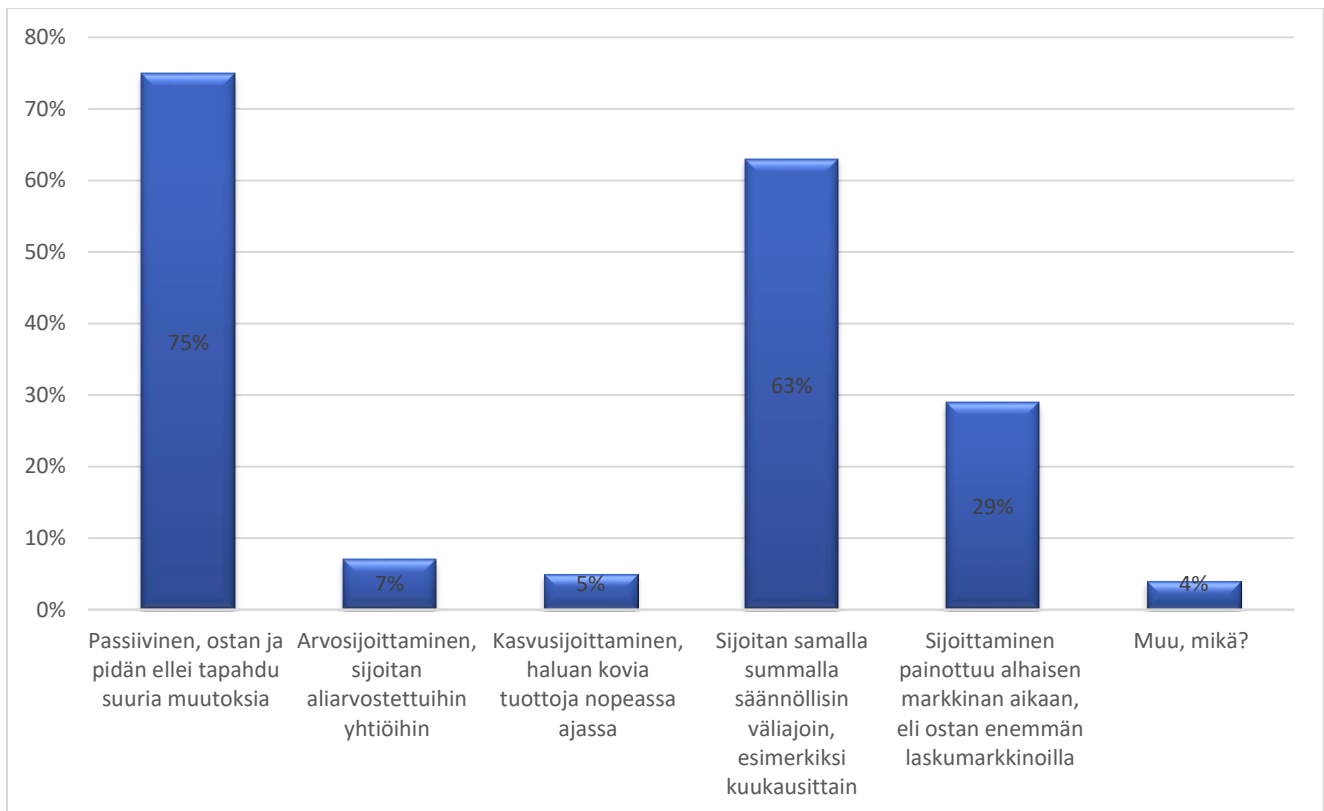
Kuva 27. Onko sinulla arvo-osuustiliä tai osakesäästötiliä?

19 prosenttia (kuva 27) vastaajista ei ole arvo-osuustiliä tai osakesäästötiliä, kun taas 35 prosentti vastaajista oli molemmat tilit. Alla olevassa kuvassa 28 käydään läpi mihin vastaajat sijoittavat.

Kuva 28. Mihin sijoitat?

Vastaajista 91 prosentti ilmoittivat sijoittavansa rahastoihin ja 74 prosenttia vastaajista ilmoittivat sijoittavansa osakkeisiin. Vastaajilla oli mahdollisuus valita useista vaihtoehtoja. 5 prosenttia vastaajista vastasivat muu, mikä? vaihtoehtoon seuraavasti: ASP, taide, etf, vertaislainat, korut, eläkevakuutus, merkkituotteet ja muoti. Jos vastaaja vastasi osakkeet tai rahastot, heille tuli jatko kysymys: Mikä on sijoitusstrategiasi?

Kuva 29. Osakkeet tai rahastot sijoitusstrategia

Jatko kysymykseen (kuva 29) vastanneista vastaajista 75 prosenttia ilmoittivat passiivisen sijoitusstrategiakseen. 63 prosentti ilmoittivat strategiakseen sijoittamalla saman summan säännöllisesti ja 29 prosenttia ilmoittivat, että heidän sijoittaminen painottuu alhaiseen markkina aikaan. Vastaajista 4 prosenttia vastasi ”muu, mikä” kohtaan seuraavanlaisesti:

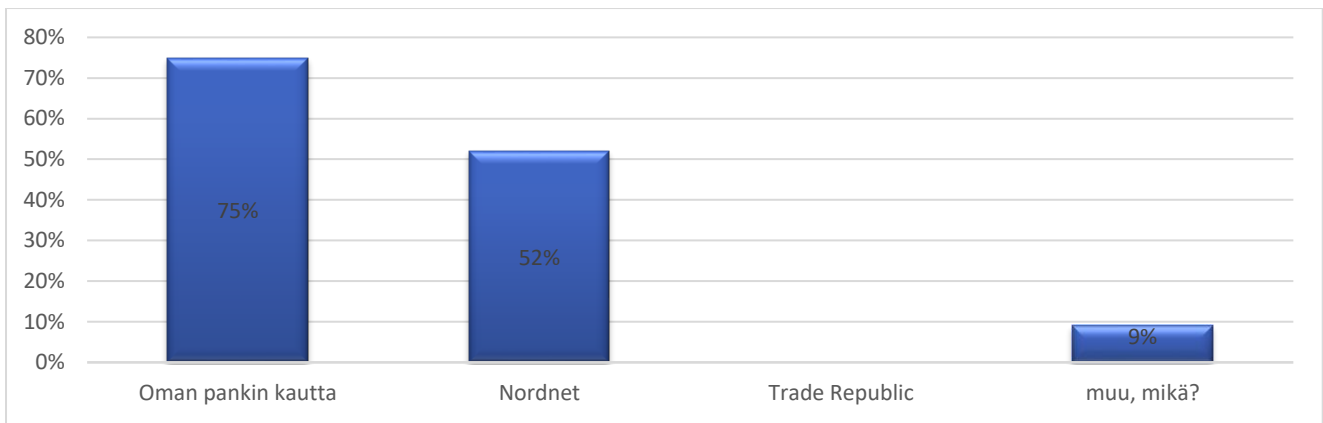
”Suoria osakeostoja epäsäännöllisesti silloin, kun on omasta mielestä sopiva hetki ostaa.”

”Osingonmaksaja yrityksiin sijoittaminen.”

”Suoria osakeostoja epäsäännöllisesti silloin, kun on omasta mielestä sopiva hetki ostaa.”

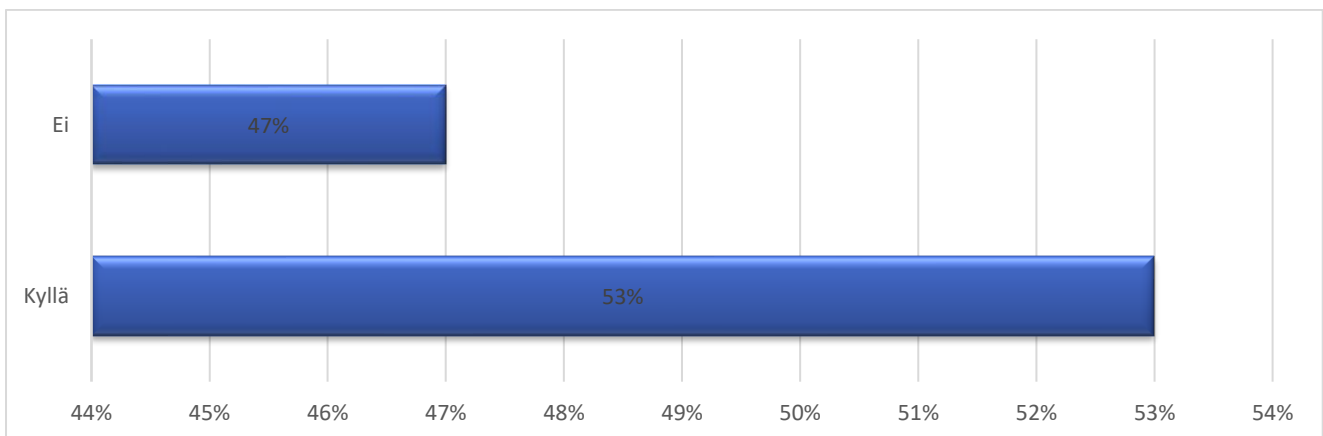
”Osta halvalla, myy kalliilla (myös nopeita liikkeitä).”

”Ostan halvalla, myyn kun osake noussut 15% tai yli.”

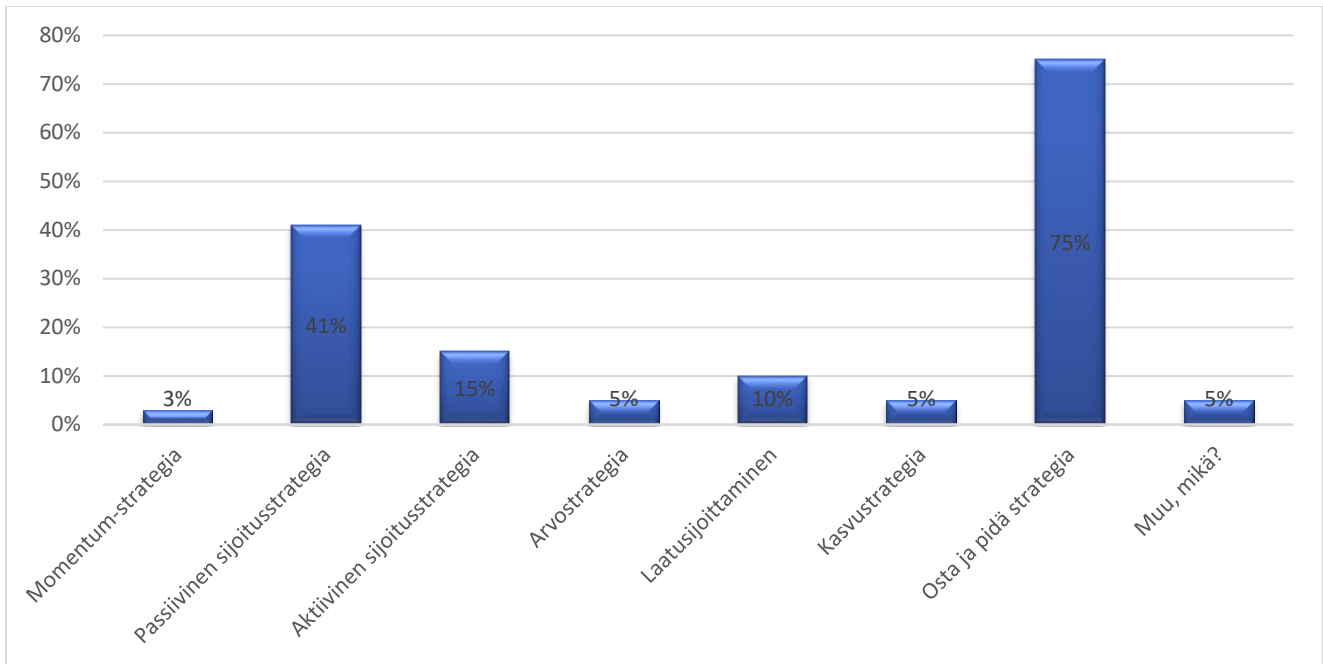
Kuva 30. Minkä välittäjän kautta teet sijoituksesi?

Kuvassa 30 vastaajista 75 prosentti ilmoittivat, että tekevät sijoituksensa oman pankin kautta. Vastaajista 52 prosenttia ilmoittivat Nordnetin ja 2 vastaaja ilmoittivat käyttävänsä Trade Republicin. Vastaajista 9 prosentti ilmoittivat "muu, mikä?" kohtaan seuraavanlaiset välittäjät: Degiro, Seligson, Coinmotion, BitcoinTrading, Trading212, Lähitapiola, S-pankki, Evli, Mandatum, Seligson, Lysa, Alexandria, Titanium ja IBKR.

Kuva 31. Onko sinulla tällä hetkellä sijoitusstrategiaa?

Viimeisenä tutkimuksen kysymyksenä vastaajille oli, että onko heillä tällä hetkellä sijoitusstrategiaa. Vastaajista (kuva 31) 53 prosenttia ilmoitti, että heillä on sijoitusstrategia ja 47 prosenttia ilmoittivat, että heillä ei ole tällä hetkellä sijoitusstrategiaa käytössä. Jos vastaaja ilmoitti, että hänellä on tällä hetkellä sijoitusstrategia käytössä, niin heille tuli jatko kysymys: Minkälainen sijoitusstrategiasi on? Vastaajat, jotka ilmoittivat, että ei ole tällä hetkellä sijoitusstrategiaa käytössä kysely loppui heidän osaltaan siihen. Alla olevassa kuvassa 32 käydään läpi vastaajien jatko kysymyksen vastauksia.

Kuva 32. Minkälainen sijoitusstrategiasi on?

Vastaajista 75 prosenttia ilmoittivat heidän sijoitusstrategiakseen osta ja pidä ja 41 prosentti ilmoittivat sijoitusstrategiakseen passiivinen sijoitusstrategia. Vastaajista 5 prosenttia vastasi kohtaan ”muu, mikä?” seuraavanlaisesti:

”Sekoitus kaikkea”

”Ihan oma, en tunne termejä”

”Yhdistelmä hyväksi todettuja”

”Ostan ja myyn hinnan noustessa tarpeeksi”

7 Johtopäätökset ja pohdinta

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia naissijoittajien sijoitusstrategioita ja suomalaisten pankkien sijoitusinstrumentteja. Tämän opinnäytetyön kohderyhmä oli naissijoittajat. Kyselytutkimus toteutettiin Facebook ryhmässä Vuraat naiset ja kyselytutkimukseen osallistui 268 naista, joista 277 naista ilmoittivat sijoittavansa tällä hetkellä. Kyselytutkimuksen perusteella suurin ikäjakauma oli 40-50 vuotiaat naiset. Koulutus taustaltaan kyselytutkimukseen osallistuvista naisista olivat alempi tai ylempi korkeakoulutettuja ja kokopäivätyössä. Tutkimuskyselyn perusteella suurin osa naisista olivat aloittaneet sijoittamisen 6-10 tai 11-15 vuotta sitten. Yli 40 vuotta sitten aloittaneita naissijoittajista oli tutkimuksen mukaan vain 3 prosenttia vastanneista. Kun vertailee tutkimuksen ikäjakaumaa ja sijoittamisen aloittamisen ajankohtaa niin ne menevät tutkimuksen perusteella hyvin yhteen.

Tutkimuskyselyn perusteella naisista 217 kertoivat, että oma pankki on kertonut heille sijoittamisen vaihtoehtoista ja kun taas naisista 161 kertoivat, että eivät ole koskaan käyneet sijoitusneuvojalla. Tästä voi tehdä sen päätelmän, että vaikka naiset ovat saaneet omasta pankista tietoa sijoittamisen vaihtoehtoista niin he eivät kuitenkaan käytä oman pankin palveluita vaan itse tekevät sijoittamisen päätöksensä. Naisista 115 ilmoittivat, että ovat käyneet sijoitusneuvojalla ja heiltä tarkemmin kysyttäessä kokivatko he sijoitusneuvojanpalvelut tärkeäksi palveluksi niin 59 naisista eivät kokeneet tärkeäksi, kun taas 55 naisista koki tärkeäksi palveluksi. Naiset, jotka kokivat sijoitusneuvontapalvelu tärkeäksi niin heidän mukaansa sijoitusneuvontapalvelu vaikuttaa jonkin verran heidän sijoituspäätöksiin. Mielestäni Danske Bankin tutkimus tukee tätä tutkimusta naisten sijoituspalveluiden neuvonnan osalta. Heidän tutkimuksessa 64 prosenttia naisista halusi saada tietoa sijoitusneuvojalta, mutta tehdä itse kuitenkin sijoituspäätöksensä.

Tutkimuskyselyn perusteella suurimmalla osalla naisista on sijoitussuunnitelma ajatuksen tasolla tai heillä ei ole ollenkaan sijoitussuunnitelmaa. Vain 37 naisista ilmoitti, että heillä on sijoitussuunnitelma tehtynä oman pankin kanssa ja heistä 92 prosentti ilmoittivat, että sijoittavat pankin kautta esimerkiksi rahastoihin. Tästä voi tehdä jonkinlaisen päätelmän naisten sijoittamisen käyttäytymisestä, kun suurin osa ei kokenut pankin sijoituspalveluita tärkeäksi itselle, niin he eivät myöskään sijoita oman pankin kautta.

Naisten sijoitusvarallisuus tutkimuskyselyn (41 prosenttia) perusteella oli yli 50 000 euroa. Danske Bankin teettämään tutkimuksen perusteella vuonna 2017 naisten sijoitussalkun koko oli yli 73 000 euroa. Näitä kahta tutkimusta vertailee niin mielestäni naisten sijoitusvarallisuus ei ole niin poikkeavasti eri kokoinen tähän tutkimukseen verrattuna, siihen kyllä voi vaikuttavat miten tutkimuksen kysymys sijoitusvarallisuudesta on muotoiltu. Olisiko tähän tutkimukseen tullut isompi naisten varallisuus, jos vaihtoehto olisi ollut, vaikka yli 80 000 euroa. Tutkimuksen mukaan naiset kuitenkin sijoittavat kuukausittain ja heidän sijoitustavoitteet ovat pitkäaikaisia. Tutkimuksen mukaan 37 prosenttia naisista oli arvo-osuustili. Osakesäästötili tutkimukseen perusteella oli 9

prosentilla ja 35 prosentti naisista ilmoittivat, että heillä on molemmat kyseiset tilit.

Kyselytutkimuksen mukaan naiset sijoittavat osakkeisiin, rahastoihin, asuntoihin ja kiinteistöihin. Naiset ilmoittivatkin tutkimuksessa osakkeiden ja rahastojen osalta sijoitusstrategiakseen passiivisen 75 prosenttia ja toiseksi strategiakseen sijoittamisen säännöllisesti tietyn väliajoin esimerkiksi kuukausittain. Vastuullisuutta sijoittamisen suhteen naisista 52 prosentti pitivät melko tärkeänä ja erittäin tärkeä 15 prosenttia. Tutkimuksen teoriaosuudessa haastateltujen kahden pankin asiantuntijan mukaan pankille vastuullisuus on yksi tärkeimmistä kriteereistä, kun vertaa tutkimuksen saadun tiedon perusteella naiset pitivät melko tärkeän vastuullisuutta, nämä kaksi asiaa poikkeaa hieman toisista. Nordnetin vuonna 2019 teettämä tutkimus vastuullisuudesta sijoittamisen suhteen tukee tätä tutkimusta. Heidän tutkimuksessa naiset pitivät myös vastuullisuutta melko tärkeänä ja erittäin tärkeä. Tässä tutkimuksessa ei kysytty mitkä asiat vaikuttavat vastaajan vastuullisuuteen sijoituksia tehdessä.

Naisten motiivi sijoittamisen suhteen tutkimuksen perusteella oli taloudellinen vapaus ja eläkepäivät. Danske Bankin tutkimuksessa ilmeni naisten motiiviksi pahanpäivän varalle ja unelmien toteutus. Mielestäni näiden kahden tutkimuksen osalta naisten motiivit ovat samana suuntaisia. 56 prosenttia naisista ilmoittivat, että tunteet vaikuttavat heidän sijoituspäätöksiin ja tutkimuksessa ilmeni myös se, että naiset pitivät itsejään neutraaleina sijoittajina.

Tutkimuskyselyn perusteella naisista vähän yli puolella oli sijoitusstrategia. Sijoitusstrategioikseen naiset ilmoittivat passiivisen ja osta ja pidä. Alle puolet ilmoittivat tutkimuskyselyyn vastanneista, että heillä ei ole sijoitusstrategiaa. Tutkimuskyselyn kokonaisuutta, kun tarkastellaan niin tutkimuksen perusteella naiset ovat passiivisia ja pitkäaikaisia sijoittajia ja suurin osa pitää itseään neutraalina sijoittajana. Yli puolet naisista olivat käyneet sijoitusneuvojalla ja sijoittivat myös oman pankin kautta. Tutkimuksessa saatiin selville se, että naisista 91 prosenttia sijoittivat rahastoihin, jotka ovatkin asiantuntija A mukaan todella suosittuja kustannustehokkuuden vuoksi.

Tilastokeskuksen vuonna 2019 teettämän tutkimuksen mukaan naiset sijoittivat enemmän rahastoihin kuin osakkeisiin ja tämä tutkimus myös tukee tätä tutkimusta sen osalta mihin naiset sijoittavat enemmän. Tutkimuksen lopuksi voi tehdä se päätelmän, että suomalaisten pankkien tarjoamat sijoitusinstrumentit, vastaavat tämän tutkimuksen saatuihin naissijoittajien sijoitusstrategioita.

Lähteet

Aaltonen, L. OP media. Naiset tekevät tuottavampia osakesijoituksia kuin miehet – mistä tämä johtuu? 5.3.2021. Luettavissa: <https://www.op-media.fi/sijoittaminen/osakesijoittaminen/naiset-tekevät-tuottavampia-osakesijoituksia-kuin-miehet--mista-tama-johtuu/>. Luettu: 14.11.2022.

Akin menetelmäblogi. 31.3.2019. Blogi. Luettavissa: <https://tilastoapu.wordpress.com/2012/03/14/mittaamisen-luotettavuus/>. Luettu: 22.03.2023.

Amel-Zadeh, A. & Serafeim, G. Why and How Investors Use ESG Information: Evidence from a Global Survey .Luettavissa: <https://deliverypdf.ssrn.com/delivery.php?ID=433000088031098017106103074088020124028072042008084011092124085113084018108098086005098003032035018116033081104110123020092080106080012039033086070099114069005099089032030091085096109087068088108092072076077016028096005075093031120107094065103095002&EXT=pdf&INDEX=TRUE>. Luettu: 9.12.2022.

Anspach, D. 30.01.2021. How to Build an Investment Plan That Works for You. Luettavissa: <https://www.thebalancemoney.com/an-investment-plan-requires-5-key-considerations-2388541>. Luettu: 15.01.2023.

Asiantuntija A. OP Ryhmä. 24.11.2022. Haastattelu. Helsinki.

Asiantuntia B. Nordea Oyj. 28.11.2022. Haastattelu. Helsinki.

Arvopaperipörssi. Pörssi. Luettavissa: <https://www.arvopaperi.fi/porssi/>. Luettu: 19.11.2022.

Bajtselmit, V. L & Bernasek, A. 1996. Why Do Women Invest Differently Than Men? Luettavissa: https://www.academia.edu/58907231/Why_Do_Women_Invest_Differently_than_Men. Luettu: 22.11.2022.

Blomster, H. 2021. "Osta ja pidä" -strategia ei sovi kaikille. Salkunrakentaja. Blogi. Luettavissa: <https://www.salkunrakentaja.fi/2021/06/osta-ja-pida-strategia/>. Luettu: 06.01.2022.

Byrnes, J. P., Miller, D. C. & Schafer, W. D. 1999. Gender Differences in Risk Taking: A Meta-Analysis. Luettavissa: https://www.researchgate.net/profile/James-Byrnes-2/publication/232541633_Gender_Differences_in_Risk_Taking_A_Meta-Analysis/links/00b49514c47ab0f093000000/Gender-Differences-in-Risk-Taking-A-Meta-Analysis.pdf. Luettu: 22.11.2022.

Carlo-Melkas, N. 7.4.2021. Vuoden 2021 parhaat talousblogit listattu. Viisas Raha blogi.

Luettavissa: <https://viisasraha.fi/Oma-talous/Vuoden-2021-parhaat-talousblogit-listattu>. Luettu: 12.02.2023.

Chaudhary, Amar Kumar. 2013. Impact of behavioral finance in investment decisions and strategies – A fresh approach. Luettavissa:

https://www.academia.edu/9926279/IMPACT_OF_BEHAVIORAL_FINANCE_IN_INVESTMENT_DECISIONS_AND_STRATEGIES_A_FRESH_APPROACH. Luettu: 7.11.2022.

Cornell, B & Demodaran, A. 20.3.2020. Valuing ESG: Doing Good or Sounding Good?

Luettavissa: <https://deliverypdf.ssrn.com/delivery.php?ID=301002120071064113069121068100100105032027023067011038006026013072078077068030111101021018111115103010043005030094109121100089098074087007053118103122007106030009017012065021069121022090071083067007010097005001024005071005022105080068025005092117&EXT=pdf&INDEX=TRUE>. Luettu: 13.12.2022.

Danske Bank Oyj. Arvopapereiden palvelumaksut. Luettavissa: <https://danskebank.fi/-/media/pdf/danske-bank/fi/sijoittaminen/list-of-fees-for-securities-services.pdf?rev=cc7217d913af49d8925282dfdb83d9ff&hash=45D3F4647971A8C9396AD38019D42350>.

Luettu 20.11.2022.

Danske Bank Oyj. Danske Kaupankäynti Online. Luettavissa:

<https://danskebank.fi/sinulle/saastaminen-ja-sijoittaminen/palvelut/kaupankaynti-online>. Luettu: 17.11.2022.

Danske Bank. Palveluiden hinnoittelurakenne. Danske Kaupankäynti Online. Luettavissa:

https://danskebank.fi/-/media/pdf/danske-bank/fi/sijoittaminen/danske-kaupankaeynti-online_hinnasto.pdf?rev=99a92d98ed8d4d99af5820a2ae63029a&hash=C0D8604FA5CE0BF0320A78D2931EF095. Luettu 19.11.2022.

Danske Bank 8.3.2018. Sijoita kuin nainen: ”Naiset toimivat miehiä yleisemmin

ammattisijoittajien tavoin”. Luettavissa: <https://danskebank.com/fi/uutiset/uutisarkisto/press-releases/2018/08032018>. Luettu: 03.02.2023.

Danske Bank Oyj. Taloudellinen mielenrauha 2020. Luettavissa: https://danskebank.com/-/media/pdf/danske-bank/fi/fi/taloudellinen_mielenrauha_2020_v1,-d-0_.pdf?rev=3a0bfed46a9747a895627dc7e8365713&hash=151FE9077DA903670517557F85579764.

Luettu: 14.11.2022.

Eloranta, M. 2013. Euroalueen velkakriisin vaikutuksia piensijoittajan sijoituskäyttäytymiseen.

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, Finanssi- ja talousasiantuntijan ko. Luettavissa:

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/68507/Eloranta_Marko.pdf?sequence=1. Luettu: 7.8.2022.

Finanssivalvonta. Sijoituspalveluyritykset. Luettavissa:

<https://www.finanssivalvonta.fi/paaomamarkkinat/sijoituspalvelun-tarjoajat/>. Luettu: 14.9.2022.

Finsif ry. Mitä vastuullinen sijoittaminen tarkoittaa. Luettavissa: <https://www.finsif.fi/mita-se-on/>. Luettu: 28.11.2022.

Finsif ry. Vastuullisen sijoittamisen markkinaselvitys 2022. Luettavissa: https://www.finsif.fi/wp-content/uploads/2022/11/Finsif_markkinaselvitys_2022.pdf. Luettu: 28.11.2022.

Guarini, T. 2011. Passive and Active Management: A Balanced Perspective. SPDR University. Luettavissa: <https://www.slideshare.net/bfmresearch/passiveand-activemanagement-a-balancedperspective>. Luettu: 06.01.2023.

Hallipelto, A. 2021. Talousosaaminen 2020-luvulla. Tietosanoma. Helsinki. E-kirja. Luettu: 30.11.2022.

Halko, M-L. & Hytönen, K. Poikkeavaa käyttäytymistä? Luettavissa:

<http://www.taloustieteellinenyhdistys.fi/images/stories/kak/KAK42011/kak42011halko.pdf>.

Luettu: 10.11.2022.

Heikinheimo, H. 16.07.2020. Mikä on momentum-ilmio? Luettavissa:

<https://www.sijoittaja.fi/60957/mika-on-momentum-ilmio/>. Luettu: 29.11.2022.

Heikkilä, T. 2014. Kvantitatiivinen tutkimus. Luettavissa:

<http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf>. Luettu:

6.12.2022.

Heikkilä, T. 17.12.2021. P/S-luvun perusteella edullisimmat osakkeet Helsingin pörssistä.

Sijoittaja.fi. Luettavissa: <https://www.sijoittaja.fi/321964/p-s-luvun-perusteella-edullisimmat-osakkeet-helsingin-porssista/>. Luettu: 27.01.2023.

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. Edita. Helsinki. E-kirja. Luettu: 06.12.2022.

Heikkilä, T. 2014. Tutkimuksen luottavuus. Luettavissa:

<http://www.tilastollinentutkimus.fi/7.RAPORTOINTI/TutkimuksenLuotettavuus.pdf>. Luettu:

22.03.2023.

Heikkilä, T. 06.09.2022. Yksi strategia yli muiden – Parhaat strategian mukaiset ETF:t
Luettavissa: <https://www.sijoittaja.fi/355091/yksi-strategia-yli-muiden-vuonna-2022-parhaat-strategian-mukaiset-etft/>. Luettu: 29.11.2022.

Holmström, S. 04.02.2021. Sijoitussuunnitelma kuntoon - Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty.
Luettavissa: <https://viisasraha.fi/Oma-talous/Sijoitussuunnitelma-kuntoon---Hyvin-suunniteltu-on-puoliksi-tehty>. Luettu: 17.01.2023.

Hyrskke, A. Lönnroth, M. Savilaakso, A. & Sievänen, R. 2020. Vastuullinen sijoittaja.

Hyttinen, M. 2015. Vaurastu kuin Warren Buffett. Talentum Pro. Helsinki.

Isola, J. 27.5.2015. Millainen on hyvä sijoitusstrategia? Salkunrakenteja blogi. Luettavissa:
<https://www.salkunrakentaja.fi/2015/05/millainen-on-hyva-sijoitusstrategia/>. Luettu: 01.12.2022.

Jamilla. 08.08.2017. P/B-luku. Suomen osakesäästäjät. Luettavissa: Luettu: 27.01.2023.

Kallunki, J-P. Martikainen, M. & Niemelä, J. 2008. Ammattimainen sijoittaminen. Talentum. Keuruu.

Kallunki, J-P. Martikainen, M. & Niemelä, J. 2019. Ammattimainen sijoittaminen. Alma Talent. Helsinki. E-Kirja. Luettu: 23.5.2022.

Kauppakamari. Helsinki. E-kirja. Luettu: 18.08.2022.

Ketvel, E. 08.07.2022. Osakesäästötilejä lähes 287 000. Pörssisäätiö blogi. Luettavissa:
<https://www.porssisaatio.fi/blog/2022/07/08/osakesaastotileja-lahes-287-000/>. Luettu: 30.11.2022.

Kivipelto, K. 31.8.2022. Sijoita kuin nainen! – miksi naiset menestyvät sijoittajina miehiä paremmin? STT Viestintäpalvelut Oy. Luettavissa: <https://www.sttinfo.fi/tiedote/sijoita-kuin-nainen-miksi-naiset-menestyvat-sijoittajina-miehia-paremmiin-?publisherId=65472256&releaseId=69949509>. Luettu: 23.11.2022.

Kullas, E. & Myllyoja, N. 2014. Nainen ja rikastumisen taito. Kirja sijoittamisesta, vaurastumisesta ja naiseudesta. Alma Talent. Helsinki. E-kirja. Luettu: 12.11.2022.

Kuoppamäki, P. 1998. Pörssikupla. Suomen pankin kansantalouden osaston työpapereita. Luettavissa: <https://publications.bof.fi/bitstream/handle/10024/45802/85405.pdf?sequence=1>. Luettu: 30.11.2022.

Kristof, K. 4.10.2017. The Secrets of Women Investors. Luettavissa:

<https://www.kiplinger.com/article/investing/t031-c000-s002-the-secrets-of-women-investors.html>. Luettu: 26.11.2022.

Krok, M. 25.4.2022. Nyt jos koskaan, sijoita – Korkojen nousu ja inflaatio ovat kuluttajan

näkökulmasta myrkkyä. Viisas Raha. Luettavissa: <https://viisasraha.fi/Sijoittaminen/Nyt-jos-koskaan,-sijoita-%E2%80%93-Korkojen-nousu-ja-inflaatio-ovat-kuluttajan-n%C3%A4k%C3%B6kulmasta-myrkky%C3%A4>. Luettu: 02.02.2023

Laki arvopaperimarkkinaista 14.12.2012/746.

Laki sijoituspalvelulaista 14.12.2012/747.

Li, A. & Polychronopoulos, A. 2020. What a Difference an ESG Ratings Provider Makes!

Luettavissa: <https://www.researchaffiliates.com/publications/articles/what-a-difference-an-esg-ratings-provider-makes>. Luettu: 13.12.2022.

Lindström, T. Arvosijoittaminen. Luettavissa: https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2013/11/Sijoituskoulu_Lindstrom_13112013.pdf.

Luettu: 05.01.2023.

Lindström, T. & Lindström, M. 2011. Onnistu markkinoilla. Alma Talent. Helsinki. E-kirja. Luettu: 04.01.2023.

Lounasmeri, S. 03.01.2022. Sijoittajan vuosi 2022. Pörssisäätiö. Blogi. Luettavissa:

<https://www.porssisaatio.fi/blog/2022/01/03/sijoittajan-vuosi-2022/#sijoittajat>. Luettu: 04.12.2022.

Malkiel, B. G. 2007. Sattuman kauppaa Wall Streetillä. Talentum. Helsinki.

Mantatum life ja saxo bank. Pohjoismaiden Pörssit. Luettavissa:

https://www.mandatumtrader.fi/kaupankaynti/markkinat/pohjoismaiden-markkinat/?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=kaupankaynti-markkinat&utm_content=103100137134&s_kwid=AL%2110449%213%21448638396857%21p%21%21g%21%21helsingin%20p%C3%B6rssi&gclid=Cj0KCQiAveebBhD_ARIsAFaAvrFyhEK0UiMC5Xh9eiqvsA1HfmYE3LSYLuzJ6VeEXuftgTRb7aw556waAv2rEALw_wcB. Luettu: 19.11.2022.

Mimmit sijoittaa. Tutustutaan treidaamiseen, osa 2 – Fundamentti- ja tekninen analyysi.

Luettavissa: <https://www.mimmitsijoittaa.fi/blogi/tutustutaan-treidaamiseen-osa-2-fundamentti-ja-tekninen-analyysi>. Luettu: 10.11.2022.

Myllyoja, N. & Kullas, E. 2010. Mitä jokaisen kotiäidin (ja muidenkin naisten) tulee tietää sijoittamisesta. Alma Talent. Helsinki. E-kirja. Luettu: 08.08.2022.

Myllyoja, N. & Kullas, E. 2020. Rahan taju. Alma talent. Helsinki.

Mähkä, M. & Lehtipuu, U. 2020. Sijoittajaksi 7 päivässä. Alma Talent. Helsinki.

Naiset puhuu rahasta. Sijoituspodcastit. Luettavissa:

<https://naisetpuhuurahasta.fi/sijoitusaiheiset-podcastit/>. Luettu: 12.02.2023.

Nasdaq omx. 2010. Opi osakkeet. Helsinki.

Nasdaq. 2021. Opi osakkeet. Luettavissa:

https://www.nasdaqomxnordic.com/digitalAssets/111/111023_opi-osakkeet_2021.pdf. Luettu: 01.12.2022.

Nikkinen, J., Rothovius, T. & Shalström, T. 2002. Arvopaperisijoittaminen. WSOY. Helsinki. E-kirja. Luettu: 12.05.2022.

Nordnet. Hinnasto. Luettavissa: https://www.nordnet.fi/fi/palvelut/hinnasto#kaupankaynti-euroopan-usa-n-kanadan-ja-pohjoismaiden-markkinoilla_6TkOQDx0swpfltSZTBkGnC. Luettu: 16.11.2022.

Nordea Oyj. Nordea Investor. Luettavissa:

<https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/sijoittaminen/nordea-investor.html>. Luettu: 19.11.2022.

Nordea Oyj. Osakkeet ja osakesijoittaminen. Luettavissa:

<https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/sijoittaminen/osakkeet.html>. Luettu: 19.11.2022.

Nordea Oyj. Sijoittamisen hinnat. Luettavissa:

<https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/sijoittaminen/kaupankaynnin-ja-sailytyspalveluiden-hintoja.html#tab=Hinnat---Kaupankaynti>. Luettu: 19.11.2022.

Nordnet Bank AB. Näin valitset itsellesi sijoitusstrategian. Luettavissa:

<https://www.nordnet.fi/blogi/koulu/osakkeet/sijoitusstrategiat/nain-valitset-itsellesi-sijoitusstrategian/>. Luettu: 18.8.2022.

Nordnet. Tämä on Nordnet. Luettavissa: <https://nordnetab.com/about/nordnet-overview/>.
Luettu: 17.11.2022.

Osakesijoittaja.fi. P/E-luku price per earnings. Luettavissa: <https://osakesijoittaja.fi/p-e-luku/>.
Luettu: 27.01.2023.

Oksaharju, J. Nordnet Bank AB. Helsingin pörssi ja Benjamin Grahamin ”taikaava”. 05.11.2014.
Luettavissa: <https://www.nordnet.fi/blogi/helsingin-porssi-ja-benjamin-grahamin-taikakaava/>.
Luettu: 02.11.2022.

OP Ryhmä. Arvo-osuustilin hinnasto. Luettavissa: <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/sijoittamisen-hinnasto/arvo-osuustilin-hinnasto>. Luettu: 18.11.2022.

OP Ryhmä. Näin aloitat rahastosäästämisen. Luettavissa:
https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/rahastot/aloita-rahastosaastaminen?cmpid=.havarho..hark.google.sem.bra_rahastosij.ha_jn_rahastosaastaminen&s_kwid=AL!7229!3!615835669134!e!!g!!op%20rahastot. Luettu: 19.11.2022.

OP Ryhmä. Strukturoidut sijoitustuotteet. Luettavissa:
<https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/strukturoidut-sijoitustuotteet>. Luettu
20.11.2022.

OP Ryhmä. Säästöt ja sijoitukset. <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset>.
Luettu: 19.11.2022.

Paasi, M. 20.01.2020. Vastuullisen sijoittamisen tärkeys ei vielä näy naisten sijoitusvalinnoissa.
Nordnet. Luettavissa: <https://www.nordnet.fi/blogi/vastuullisen-sijoittamisen-tarkeys-ei-vielä-nay-naisten-sijoitusvalinnoissa/>. Luettu: 12.02.2023

Parviainen, A. & Järvinen, S. 2012. Sijoittamalla miljonääriksi. Talentum. Helsinki. E-kirja.
Luettu: 03.12.2022.

P/B-luku. Laskusääntö. Luettavissa:
<https://www.almatalent.fi/tunnuslukuopas/porssitunnusluvut/p-b-luku/>. Luettu: 01.11.2022.

P/E-luku. Laskusääntö. Luettavissa:
<https://www.almatalent.fi/tunnuslukuopas/porssitunnusluvut/p-e-luku/>. Luettu: 01.11.2022.

Penman, S. 2001. Financial statement analysis and security valuation. International edition. McGraw-Hill. New York.

Pesonen, M. 2011. Säästäjästä sijoittajaksi. Bookwell Oy. Porvoo.

P/S-luku. Laskusääntö. Luettavissa:

<https://www.almatalent.fi/tunnuslukuopas/porssitunnusluvut/p-s-luku/>. Luettu: 01.11.2022.

Puttonen V. & Kivisaari T. 1997. Sijoittaminen ja sijoitusrahastot Suomessa. KY-Palvelu. Helsinki.

Pörssisäätiö. 2010. Mitä arvopapereista tulisi tietää. Luettavissa:

https://www.porssisaatio.fi/en/wp-content/uploads/2012/01/matt2010_2.pdf. Luettu: 26.5.2022.

Pörssisäätiö. Vastuullinen sijoittaminen ja omistaminen. Luettavissa:

<https://www.porssisaatio.fi/sijoituskoulu/vastuullinen-sijoittaminen/>. Luettu: 11.11.2022.

Raghunandan, A. & Rajgopal, S. 2022. Do ESG funds make stakeholder-friendly investments? Luettavissa:

<https://deliverypdf.ssrn.com/delivery.php?ID=546004070078004083025111119000120089100051017087011048030019029006113109113116117127032110017005027000016117121119075121024018020034057083043027127027083082094011070086083071123127095078086119007112090028000001002097112112087125098003011090075027011114&EXT=pdf&INDEX=TRUE>. Luettu: 9.12.2022.

Rushe, D. 30.3.2021. Green investing 'is definitely not going to work', says ex-BlackRock executive. Luettavissa: <https://www.theguardian.com/business/2021/mar/30/tariq-fancy-environmentally-friendly-green-investing>. Luettu: 10.12.2022.

Rämä, K. 17.7.2022. Onko perinteinen 60/40-sijoitusstrategia jo aikansa elänyt? –

Rahastopomo: "Piirakka pitää jakaa uusiksi". Arvopaperi. Luettavissa:

<https://www.arvopaperi.fi/uutiset/onko-perinteinen-60-40-sijoitusstrategia-jo-aikansa-elanyt-rahastopomo-piirakka-pitaa-jakaa-uusiksi/68375edd-a584-4401-aff-60bf85fbe887>. Luettu: 01.12.2022.

Saloheimo, V. 28.7.2022. Päivitä sijoitussuunnitelma lomapuhteena. Viisas Raha. Luettavissa: <https://viisasraha.fi/Oma-talous/P%C3%A4ivit%C3%A4-sijoitussuunnitelma-lomapuhteena>. Luettu: 15.01.2023.

Schwartz, S. H. 1992. Universals in the content and structure of values: Theory and empirical tests in 20 countries. Luettavissa:

<https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=dc49e27d0ed890cd3ed2e80ca0b0107207f12a64>. Luettu: 10.01.2023

Shaji, E. 2020. Behaviour of women in investment planing. Luettavissa:

https://www.academia.edu/43371784/BEHAVIOUR_OF_WOMEN_IN_INVESTMENT_PLANNING. Luettu: 13.12.2022.

Shubber, K. 30.05.2017. Passive investing is worse than... the misuse of antibiotics. Financial Times. Luettavissa: <https://www.ft.com/content/3498835a-7170-3cbe-b631-5eab72d8e7f7>.

Luettu: 17.01.2023.

Sijoittajan opas. Aktiiviset vs passiiviset rahastot. Sijoitaja.fi. Luettavissa:

<https://www.sijoittaja.fi/wp-content/uploads/2016/04/Aktiiviset-vs-Passiiviset-Rahastot.pdf>.

Luettu: 6.1.2023.

Suomen Osakesäästäjät. 8.8.2017. P/B-luku. Luettavissa: <https://www.osakeliitto.fi/uutiset/pb-luku/>. Luettu: 27.01.2023.

Suomen Pankki. 15.10.22. Suomessa toimivien luottolaitosten markkinaosuudet. Luettavissa:

https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/rahalaitosten-tase-lainat-ja-talletukset-ja-korot/taulukot/rati-taulukot-fi/markkinaosuudet_luottolaitokset_fi/. Luettu: 3.12.2022.

Taloudellinen. Opas osakkeiden ostamiseen. Luettavissa:

<https://taloudellinen.fi/sijoittaminen/osakesijoittaminen/>. Luettu: 27.01.2023.

Tilastokeskus. 2021. Ansiotasoindeksi. Luettavissa:

<https://www.tilastokeskus.fi/tup/tasaarvo/talous-ja-toimeentulo/index.html>. Luettu: 12.11.2022.

Tilastokeskus. Kotitalouksien varallisuus. 2019. Luettavissa:

https://www.stat.fi/til/vtutk/2019/vtutk_2019_2021-06-08_fi.pdf. Luettu: 12.11.2022.

Tilastokeskus. 2022. Työelämä. Luettavissa:

<https://www.tilastokeskus.fi/tup/tasaarvo/tyoelama/index.html>. Luettu: 12.11.2022.

Teresa M. S&P 500.Sijoitusrahastot. 8.8.2022. Luettavissa:

<https://sijoitusrahastot.org/sp500/#parhaat-paikat-ostaa-sp-500-indeksirahastoa>. Luettu:

20.11.2022.

Tuppurainen, S. 08.03.2019. Naissijoittajat takovat pörssissä reipasta ylituottoa. Nordnet blogi. Luettavissa: <https://www.nordnet.fi/blogi/naissijoittajat-takovat-porssissa-reipasta-ylituottoa/>. Luettu: 12.02.2023.

Valli, R. 2018. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. 5., Uudistettu ja täydennetty painos. PS-Kustannus. Jyväskylä. E-Kirja. Luettu: 03.02.2023.

Vauras elämä. Mitä eroa on arvo-osuustilillä ja osakesäästötillillä? Blogi. Luettavissa: <https://vauraselama.fi/mita-eroa-on-arvo-osuustililla-ja-osakesaastotililla/>. Luettu: 11.01.2023.

Vilkka, H. 2021. Tutki ja kehitä. 5., Päivitetty painos. Jyväskylä. PS-Kustannus. E-kirja. Luettu: 02.02.2023.

Vilkka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Helsinki. Tammi. Luettavissa: <http://hanna.vilkka.fi/wp-content/uploads/2014/02/Tutki-ja-mittaa.pdf>. Luettu: 10.02.2023.

Yli-Korhonen, J. 19.5.2022. Opas osakkeilla treidaamiseen. Luettavissa: https://financer.com/fi/opas/treidaus/#Mit_treidaus_on. Luettu: 15.11.2022.

Yun, L. 29.6.2019. 80% of the stock market is now on autopilot. Luettavissa: <https://www.cnbc.com/2019/06/28/80percent-of-the-stock-market-is-now-on-autopilot.html>. Luettu: 03.01.2023.

Liitteet

Liite 1. Sijoitusneuvojan tapaamiset

Sijoitusneuvojan tapaamiset

- OP ryhmä puhelin tapaaminen 24.11.2022 klo 10.15.
- Nordea Oyj verkkotapaaminen 28.11.2022. klo 16.00.

Kysymyksiä sijoitusneuvojille:

Mistä sijoittaminen kannattaa teistä aloittaa?

Minkälainen koulutus sinulla / teillä on?

Saatko palkkionpalautuksia suosittelimiltasi rahastoilta?

Mihin hinnoittelunne perustuu?

Kuka on tyypillinen asiakkaanne?

Miten te määrittelette piensijoittajan?

Kuinka usein pidätte minuun yhteyttä?

Hoitaako sijoituksiani henkilö vai tiimi?

Onko teillä huomioitu jotenkin naissijoittajat?

Mikä teistä on hyvä sijoitusstrategia?

Miten eroatte muista?

Liite 2. Kyselylomake**Sijoitusstrategia****1. Ikä**

- ☐ alle 25v
- ☐ 25-30v
- ☐ 30-40v
- ☐ 40-50v
- ☐ yli 50v

2. Bruttotulot kk

- ☐ alle 2 000 €
- ☐ 2000-3500 €
- ☐ 3500-5000 €
- ☐ yli 5000

3. Koulutus

- ☐ Peruskoulu
- ☐ Lukio tai ammatillinen koulutus
- ☐ Alempi korkeakoulututkinto
- ☐ Ylempi korkeakoulututkinto

4. Työllisyystilanne

- ☐ Kokopäivätyö
- ☐ Osa-aikatyö
- ☐ Työtön
- ☐ Opiskelija
- ☐ Äitiysloma/hoitovapaa
- ☐ Eläkkeellä

5. Sijoitatko tällä hetkellä?

- ☐ Kyllä
☐ Ei

6. Milloin teit ensimmäisen sijoituspäätöksesi?

- ☐ Alle vuosi
☐ 1-5 vuotta
☐ 6-10 vuotta
☐ 11-15 vuotta
☐ 16-20 vuotta
☐ 21-30 vuotta
☐ 31-40 vuotta
☐ yli 41 vuotta

7. Onko oma pankkisi kertonut sijoittamisen vaihtoehtoista?

- ☐ Kyllä
☐ Ei

8. Oletko koskaan käynyt sijoitusneuvojalla?

- ☐ Kyllä
☐ Ei

9. Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä. Koetko sijoitusneuvontapalvelun tärkeäksi palveluksi sijoituksia tehdessä?

- ☐ Kyllä
☐ Ei

10. Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä. Vaikuttaako sijoitusneuvojan suositukset sijoituspäätökseesi? Perustele tarvittaessa.

11. Mistä olet saanut tietoa sijoittamisesta. Voit valita useita eri vaihtoehtoja.

- ☐ Opiskellut
- ☐ Omasta pankista
- ☐ Netistä
- ☐ Kaverilta
- ☐ Muu, mikä? _____

12. Onko sinulla laadittu sijoitussuunnitelmaa?

- ☐ Kyllä, kirjallisena itse tehtynä
- ☐ Kyllä, kirjallisena pankin kanssa tehtynä
- ☐ Kyllä, ajatuksen tasolla
- ☐ Ei

13. Jos vastasit edellä olevaan kysymykseen kirjallisena pankin kanssa tehty. Mitä oman pankkisi sijoituspalveluja käytät? Voit valita useita eri vaihtoehtoja.

- ☐ Osakkeet
- ☐ Rahastot
- ☐ Strukturoidut tuotteet
- ☐ Pörssinoteeratut sijoitustuotteet
- ☐ ETF-sijoittaminen ja ETF-rahastot
- ☐ Indeksirahastot ja indeksisijoittaminen
- ☐ muu, mikä?

14. Kuinka tyytyväinen olet oman pankkisi sijoituspalveluihin?**15. Paljonko sinulla on sijoitusvarallisuutta tällä hetkellä?**

- ☐ Alle 10 000 euroa
- ☐ 10 000-49 000 euroa
- ☐ Yli 50 000 euroa

16. Kuinka usein sijoitat?

- ☐ Päivittäin
- ☐ Viikoittain
- ☐ Kuukausittain
- ☐ Vuosittain
- ☐ Satunnaisesti

17. Onko sijoittamisen tavoitteesi lyhytaikainen vai pitkäaikainen?

- ☐ Pitkäaikainen
- ☐ Lyhytaikainen
- ☐ Molempia

18. Kuinka tärkeä vastuullisuus on sinulle sijoituksia tehdessä?

- ☐ Erittäin tärkeä
- ☐ Melko tärkeä
- ☐ Ei niin tärkeä
- ☐ Ei tärkeä

19. Mikä motivoi sinua sijoittamaan?

- ☐ Taloudellinen vapaus
  - ☐ Eläkepäivät
  - ☐ Tulevaisuuden haaveet
  - ☐ Lisää raha
  - ☐ Muu, mikä?
-

20. Vaikuttavatko tunteet sijoituspäätökseesi?

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei

21. Minkälainen sijoittaja olet mielestäsi?

- ☐ Riskinottaja
- ☐ Neutraali
- ☐ Riskinkarttaja

22. Onko sinulla arvo-osuustiliä tai osakesäästötiliä?

- ☐ Arvo-osuustili
- ☐ Osakesäästötili
- ☐ Molemmat
- ☐ Ei ole kumpaakaan

23. Mihin sijoitat? Voit valita useita eri vaihtoehtoja.

- ☐ Osakkeet
- ☐ Rahastot
- ☐ Obligaatiot
- ☐ Kryptovaluutat
- ☐ Raaka-aineet
- ☐ Asunto- ja kiinteistöihin

-
- ☐ Metsään / Tonttiin
  - ☐ Keräilyesineet
  - ☐ Listaamattomat yritykset
  - ☐ Muu, mikä?
-

24. Jos vastasit edellä olevaan kysymykseen osakkeisiin tai rahastoihin. Mikä on sijoitusstrategiasi? Voit valita useita eri vaihtoehtoja.

- ☐ Passiivinen, ostan ja pidän ellei tapahdu suuria muutoksia
- ☐ Arvosijoittaminen, sijoitan aliarvostettuihin yhtiöihin
- ☐ Kasvusijoittaminen, haluan kovia tuottoja nopeassa ajassa
- ☐ Sijoitan samalla summalla säännöllisin väliajoin, esimerkiksi kuukausittain
- ☐ Sijoittaminen painottuu alhaisen markkinan aikaan, eli ostan enemmän laskumarkkinoilla
- ☐ Muu, mikä? _____

25. Minkä välittäjän kautta teet sijoituksesi? Voit valita useita eri vaihtoehtoja.

- ☐ Oman pankin kautta
- ☐ Nordnet
- ☐ Trade Republic
- ☐ muu, mikä? _____

26. Tuottotavoite sijoituksille vuosittain.

- ☐ 1-5 %
- ☐ 5-7 %
- ☐ 7-9 %
- ☐ 9-12 %
- ☐ yli 12 %

27. Onko sinulla tällä hetkellä sijoitusstrategiaa?

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei

28. Jos vastasit yllä olevaan kysymykseen kyllä. Minkälainen sijoitusstrategiasi on? Voit valita useita eri vaihtoehtoja.

- ☐ Momentum-strategia
- ☐ Passiivinen sijoitusstrategia
- ☐ Aktiivinen sijoitusstrategia
- ☐ Arvostrategia
- ☐ Laatusijoittaminen
- ☐ Kasvustrategia
- ☐ Osta ja pidä strategia
- ☐ Muu, mikä? _____

Liite 3 Kyselyn vastaukset

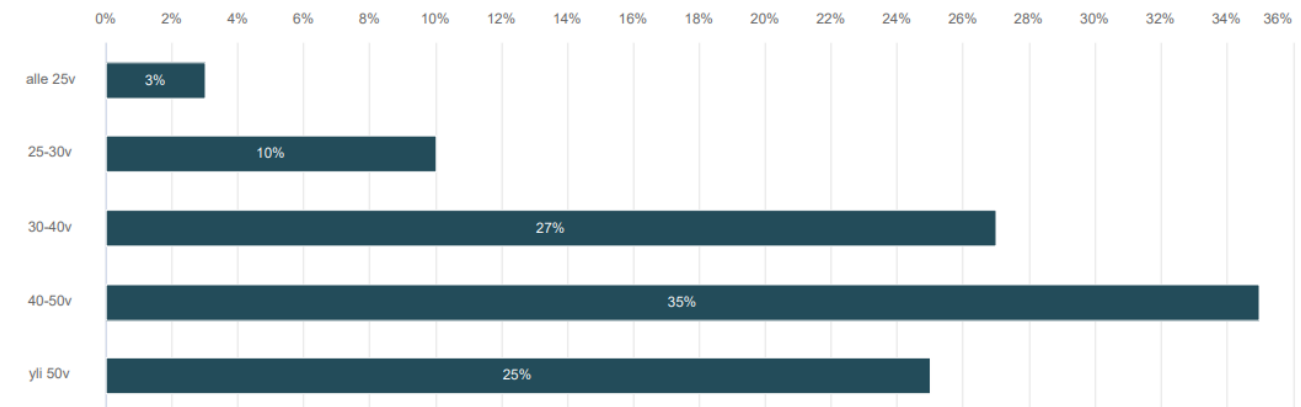
Perusraportti

Sijoitusstrategia

Vastaajien kokonaismäärä: 286

1. Ikä

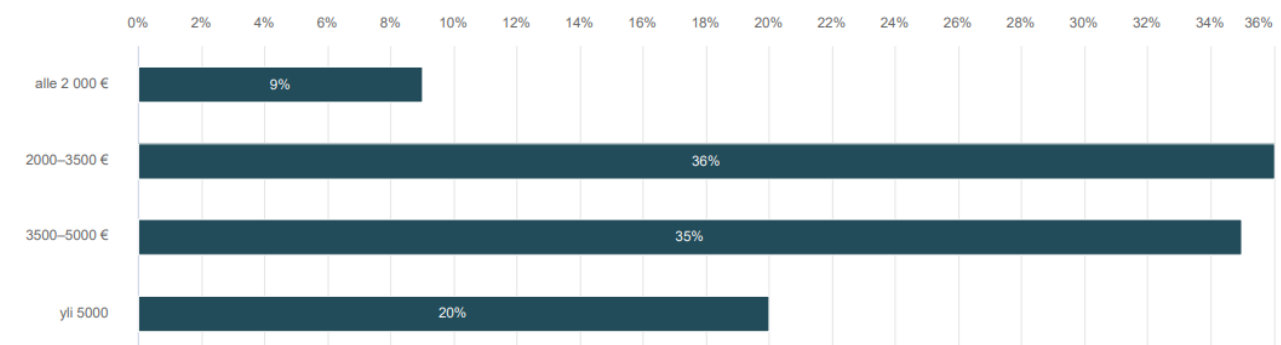
Vastaajien määrä: 286

	n	Prosentti
alle 25v	8	2,8%
25-30v	30	10,5%
30-40v	76	26,6%
40-50v	101	35,3%
yli 50v	71	24,8%

2. Bruttotulot kk

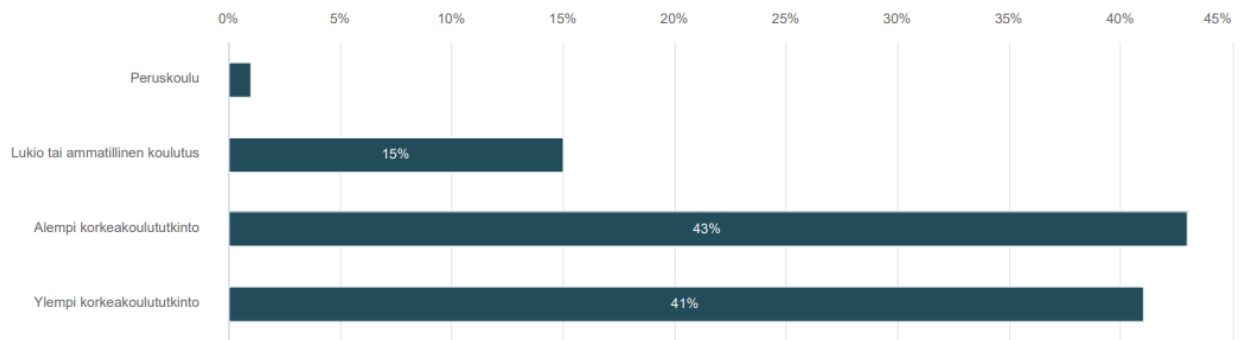
Vastaajien määrä: 285

	n	Prosentti
alle 2 000 €	25	8,8%
2000-3500 €	104	36,5%
3500-5000 €	99	34,7%
yli 5000	57	20,0%

3. Koulutus

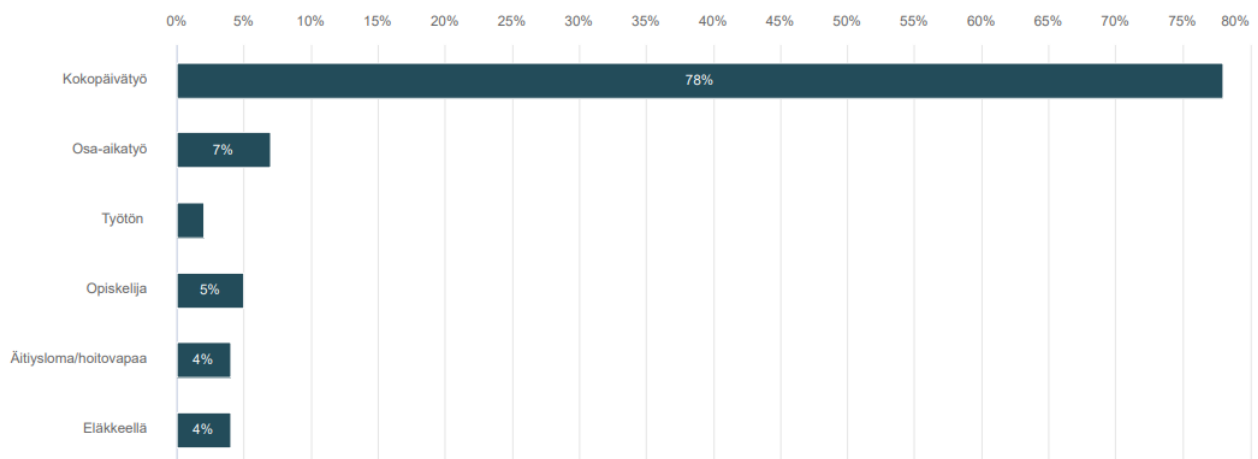
Vastaajien määrä: 284

	n	Prosentti
Peruskoulu	2	0,7%
Lukio tai ammatillinen koulutus	43	15,1%
Alempi korkeakoulututkinto	121	42,6%
Ylempi korkeakoulututkinto	118	41,6%

4. Työllisyystilanne

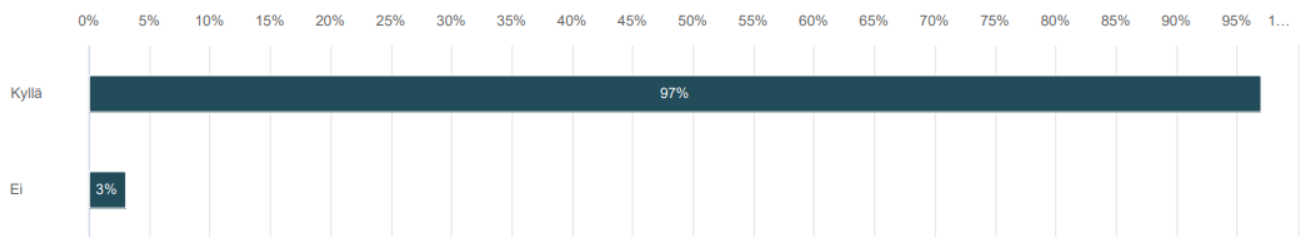
Vastaajien määrä: 284

	n	Prosentti
Kokopäivätyö	221	77,8%
Osa-aikatyö	20	7,0%
Työtön	7	2,5%
Opiskelija	15	5,3%
Äitiysloma/hoitovapaa	11	3,9%
Eläkkeellä	10	3,5%

5. Sijoitatko tällä hetkellä?

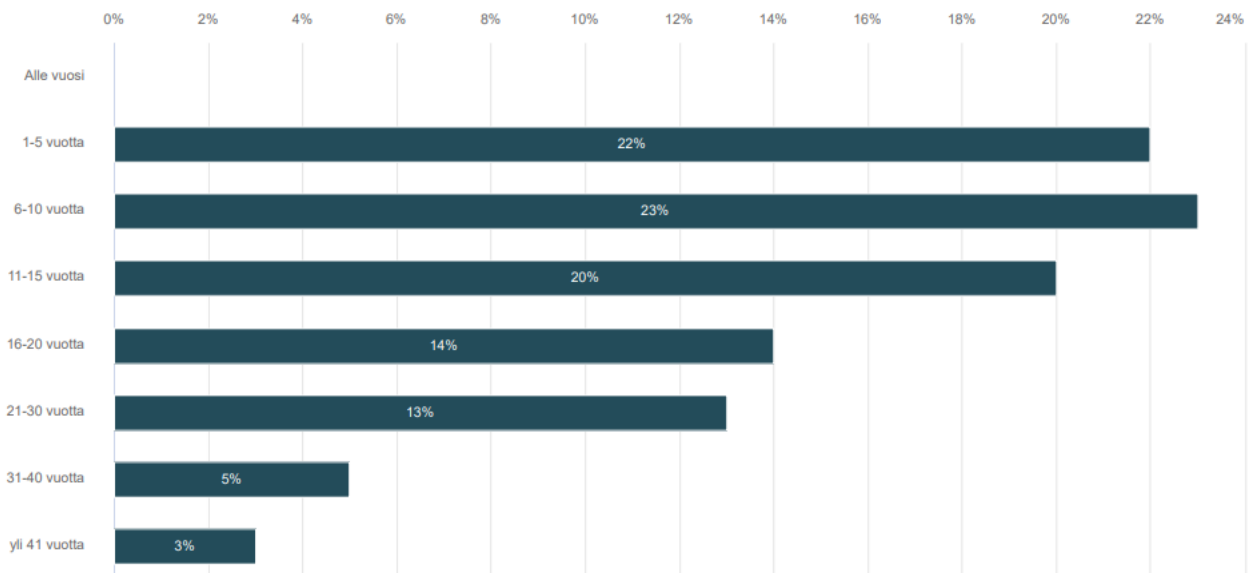
Vastaajien määrä: 286

	n	Prosentti
Kyllä	277	96,9%
Ei	9	3,1%

6. Milloin teit ensimmäisen sijoituspäätöksesi?

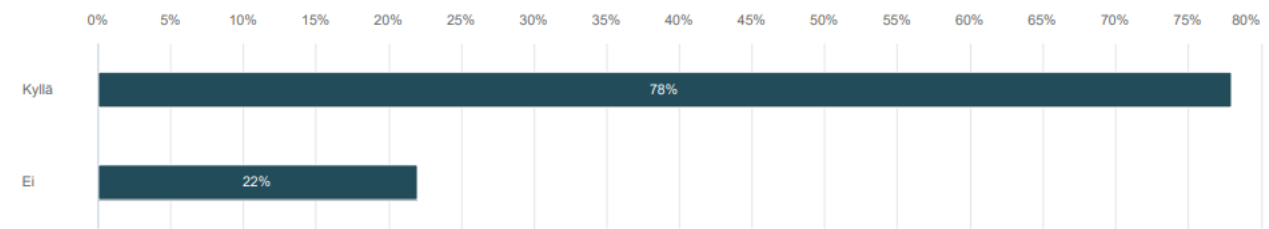
Vastaajien määrä: 277

	n	Prosentti
Alle vuosi	0	0,0%
1-5 vuotta	61	22,0%
6-10 vuotta	63	22,7%
11-15 vuotta	57	20,6%
16-20 vuotta	38	13,7%
21-30 vuotta	37	13,4%
31-40 vuotta	13	4,7%
yli 41 vuotta	8	2,9%

7. Onko oma pankkisi kertonut sijoittamisen vaihtoehtoista?

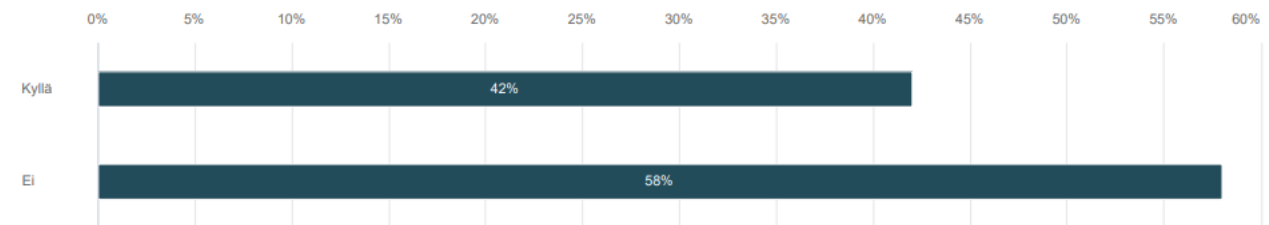
Vastaajien määrä: 277

	n	Prosentti
Kyllä	217	78,3%
Ei	60	21,7%

8. Oletko koskaan käynyt sijoitusneuvojalla?

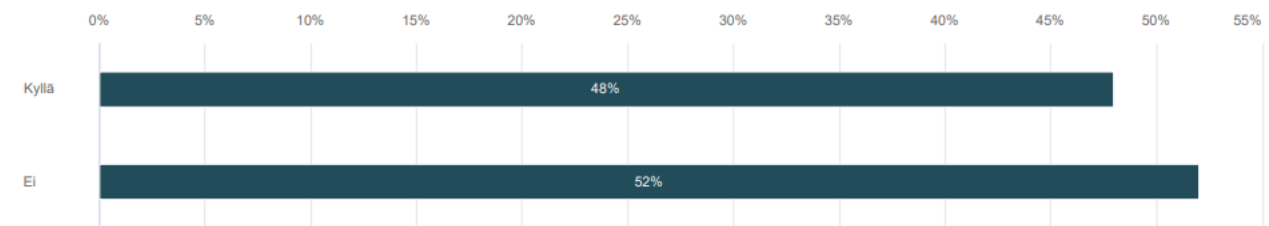
Vastaajien määrä: 276

	n	Prosentti
Kyllä	115	41,7%
Ei	161	58,3%

9. Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä. Koetko sijoitusneuvontapalvelun tärkeäksi palveluksi sijoituksia tehdessä?

Vastaajien määrä: 114

	n	Prosentti
Kyllä	55	48,2%
Ei	59	51,8%

10. Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä. Vaikuttaako sijoitusneuvojan suositukset sijoituspäätökseesi? Perustele tarvittaessa.

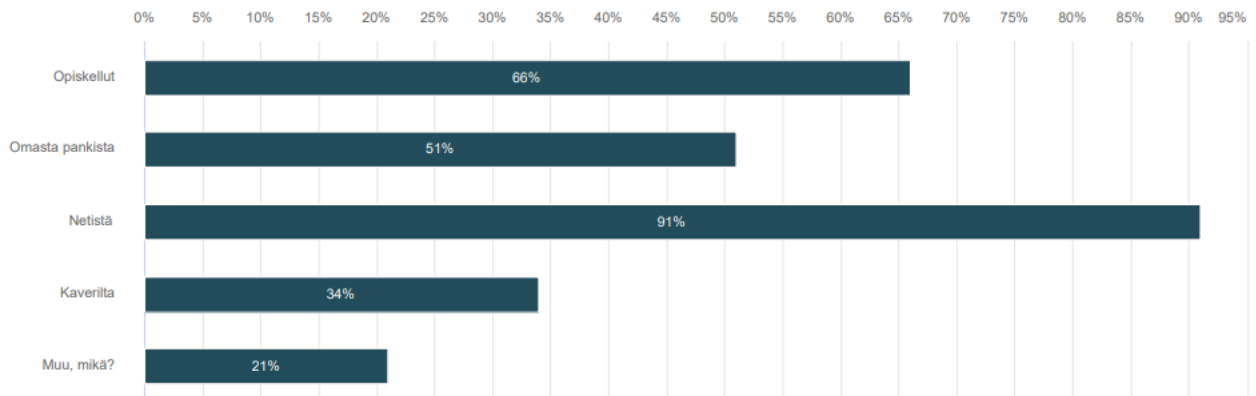
Vastaajien määrä: 47

Vastaukset
Käymme eri vaihtoehtoja läpi ja minä valitsen. Varmaan hänen neuvonsakin vaikuttavat, vaikka pyrin tekemään päätökset itse.
Kyllä ehkä
Kyllä he vinkkejä osaa antaa. Mutta tarkistan aina kulut ensin.
Vaikuttaa, heidän avulla sai lisätietoa esim. vastuullisuudesta
Kävin oman pankkini sijoitusneuvojalla ensimmäistä sijoitusta tehdessäni. Ei vaikuta, toki mielelläni luen sijoitusneuvojen analyysyjä.

Mikäli osaa suositella omalta kiinnostusalueelta tuotteita, esim etf
Vaikuttavat osittain, sillä sijoitusneuvojalta voi saada hyviä neuvoja ja vinkkejä. Luotettavuutta on vain vaikea arvioida, koska neuvijat suosittelevat toki oman pankin tuotteita.
Jossain tapauksissa nykyään. Olen ostanut palvelun vasta 2 vuotta.
Vaikuttaa. Olen yrittäjä ja minun on tärkeämpi käyttää aikaa yrittämiseen ja itseni. Käytän täyden valtakirjan sijoituspalvelua.
Joskus, joskus ei. Enemmänkin mukava sparrailla.
Sijoitusneuvojan tapaaminen tai muutama sellainen on jäänyt vähän hataraksi. Omalle kohdalle sattui huono kokemus, en saanut oikein selkeää tietoa.
Eipä varsinaisesti. Pikemminkin vahvistaa valitsemaani suuntaa.
Private Bank on hyödyllinen sparrasapu tarvittaessa
Kyllä ja ei. Minulla on varainhoitaja ja myös itse teen päätöksiä
Osittain
Kyllä
Kyllä
Jollain tapaa kyllä. Saadut vinkit ja ajatukset aina jollain tasolla vaikuttaa
Kyllä ne vaikuttavat. Lähinnä tietoa on mukava saada, jotta vertailu on helpompaa.
Alan ammattilaiselta saan hyvän näkemyksen tämän hetkiseen markkinaan. Sijoituspäätökset teen itse, mutta kyllä saamani ehdotus voi vaikuttaa päätökseen
Auttaa vertailemaan vaihtoehtoja ja itse ei tarvitse tietää/selvittää kaikkea.
Valitettavasti ostin aikanaan pankin suosittelemia pankin rahastoja jossa oli kalliit kulut. Silloin en tiennyt paremmasta.
Olivat kimmoke selvittää asioita itse.
Vaikuttaa samalla tapaa kuin muukin tiedon ja ymmärryksen hankinta.
Kyllä, voin itse sitten päättää tosin
Antoi uusia vaihtoehtoja ja ideoita hajautuksiin.
Tutkin saamiani suosituksia ja jos koen hyviksi tartun niihin
Ehdottomasti vaikuttaa. Minulla on luottamuksellinen suhde sijoitusneuvojaan/pankkiiriin ja hän on asiantuntija
Kyllä. Alussa en tiennyt sijoittamisesta mitään ja päätin toimia neuvojen mukaan. Myöhemmin neuvot ovat osoittautuneet oikeiksi.
Kyllä vaikuttavat tosin epäsuorasti, koska kyseessä oli tietyn pankin neuvoja joka Tarjaa tietysti vain sen pankin palveluita. Kuuntelin häntä yleisellä tasolla ja tein oman strategian vastaaviin tuotteisiin johonkin muualle.
Vaikutivat. Osasi kuvata sijoitussalkun rakennetta ja huomioitavia asioita
Ei välttämättä vaikuta, mutta arvostan asiantuntijan näkökulmaa.
Jonkin verran. Olen saanut myöä huonoja neuvoja, joista mainittuani on myönnetty, että sijoitus ei ole tällä hetkellä kannattava valinta
Olin investointipankissa töissä 25v sitten toimistopuolella mutta opin sijoituksen perusasiota siinä samalla. Eläkkeeni ovat sijoitettuna eläke/investointiyhtiöissä joten niittenkin takia on sijoitusneuvoja vieläkin.
Vaikuttavat kyllä mutta myös usein toimin toisin.
Kyllä. Ne antavat suuntaa omille päätöksille; vahvistavat joitain ajatuksia ja auttaa myös löytämään kohteita, joita ei olisi itse tullut ajatelleeksi. Toki päätökset tein ja teen itse.
Kyllä. Itse asiassa kyselin häneltä enemmänkin (tyylin "mihin itse sijoittaisit, jos olisit nyt minä"), mutta hän diplomaattisesti vain esitteli eri vaihtoehtoja :)
Kyllä
Vinkkejä kuuntelen, mutta päätän, mitä päätän.
Sain hyvät perustiedot (tyyliin ei kaikkia rahoja samaan kohteeseen eikä yhdellä kertaa) ja muutenkin hyvin "puolueetonta" neuvontaa sijoittamisesta yleisesti. Hän ei myöskään antanut suosituksia kohteista.
Osaavat kertoa hyvin varsinkin aloittelijalle hajautuksesta ja riskeistä.
Vaikutti. Sain suosituksia sopivista rahastoista.
Kyllä
Osittain vaikuttivat, koska sain lisätietoa vaihtoehtoista joita en ollut tullut ajatelleeksi.
Kyllä. Vahvisti jo tehtyä ja toteutettua sijoitussuunnitelmaa. Halusin kuulla, mitä ajatuksia pankilla oli valinnoistani, kun olin jo 2v rakentanut salkkuni sisältöä ja kerroin pidemmän ajan tähtäimeni, mitä tavoittelen.
Ei
Saattaa vaikuttaa. Sijoitusneuvojalla on mielestäni hyvä käydä vähintään kerran sijoittamisen alkuvaiheessa. Heiltä voi saada erilaisia näkökulmia sijoittamiseen. En väitä, että he tarjoavat parhaita vinkkejä.

11. Mistä olet saanut tietoa sijoittamisesta. Voit valita useita eri vaihtoehtoja.

Vastaajien määrä: 277 , valittujen vastausten lukumäärä: 724

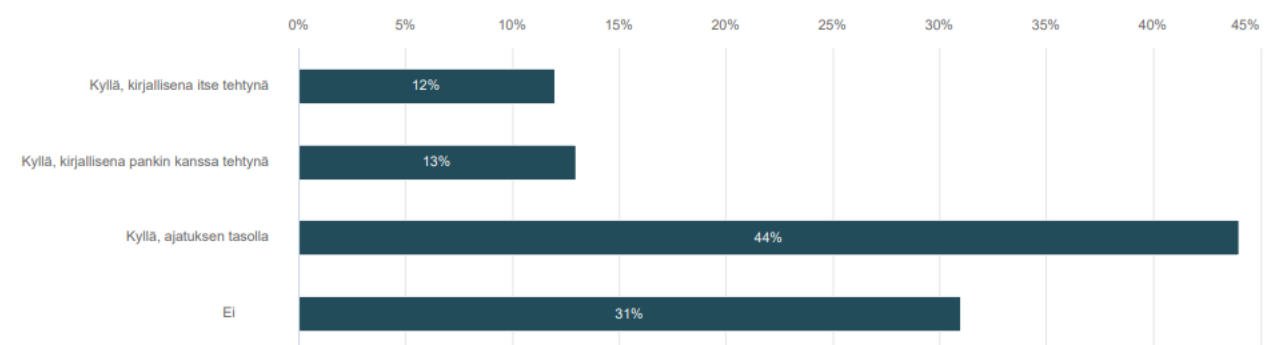
	n	Prosentti
Opiskellut	183	66,1%
Omasta pankista	140	50,5%
Netistä	251	90,6%
Kaverilta	93	33,6%
Muu, mikä?	57	20,6%

Muu, mikä?	Naisten oma pörssiklubi
Muu, mikä?	ammatin kautta, perheenjäseniltä
Muu, mikä?	Kirjoista
Muu, mikä?	Olen töissä pankissa
Muu, mikä?	Podcasteja kuuntelemalla
Muu, mikä?	sukulaisilta
Muu, mikä?	Sijoituskirjoista
Muu, mikä?	Oma työ
Muu, mikä?	Kirjallisuus
Muu, mikä?	Konferenssit
Muu, mikä?	Isältä
Muu, mikä?	Kirjat, podcastit
Muu, mikä?	työssäänkin
Muu, mikä?	tietoa sai työn puolesta
Muu, mikä?	Varallisuusneuvojilta
Muu, mikä?	Kirjoista, podeista
Muu, mikä?	Isältä
Muu, mikä?	Lapsiltani
Muu, mikä?	Osakesäästäjät, Pörssisäätiö
Muu, mikä?	Kirjoista
Muu, mikä?	Puolisolta, sanomalehdistä
Muu, mikä?	Some yhteisöt
Muu, mikä?	Kirjallisuus
Muu, mikä?	Olen pankissa töissä ja sitä kautta sijoittaminen tuttu
Muu, mikä?	Työstä,
Muu, mikä?	Talouselämä lehti
Muu, mikä?	Työn kautta ja perheeltä, ystävilta

Muu, mikä?	Kirjat,webinaarit
Muu, mikä?	Kirjat, kurssit
Muu, mikä?	Perheeltä
Muu, mikä?	fb sijoitus ryhmät
Muu, mikä?	Sijoituspalveluita tarjoava yritys
Muu, mikä?	Kirjat, podcastit
Muu, mikä?	Äiti ja muut sukulaiset
Muu, mikä?	Kirjoista
Muu, mikä?	Rika tillsammans- ruotsalainen blogi, Seligsonin neljännesvuosikatsaukset
Muu, mikä?	Tytär
Muu, mikä?	Pankkiiriiliikkeestä
Muu, mikä?	Lehdet
Muu, mikä?	Puolisolta
Muu, mikä?	Sanomalehdistä 90-luvulla kun asuin Ruotsissa
Muu, mikä?	Toissää
Muu, mikä?	Lehdet
Muu, mikä?	Kirjoista
Muu, mikä?	Puolisolta
Muu, mikä?	Kirjat, instagram
Muu, mikä?	Vuokranantajien koulutukset
Muu, mikä?	Osakesäästäjien lehdet ja kurssit.
Muu, mikä?	Puoliso
Muu, mikä?	Kirjoista, podcasteista
Muu, mikä?	Media
Muu, mikä?	Puolisolta
Muu, mikä?	Sijoituskirjoista, podcasteista ja Instagram, Facebook ja Youtube
Muu, mikä?	useilta kavereilta, lukemalla alan lehtiä

12. Onko sinulla laadittu sijoitussuunnitelmaa?

Vastaaajien määrä: 277

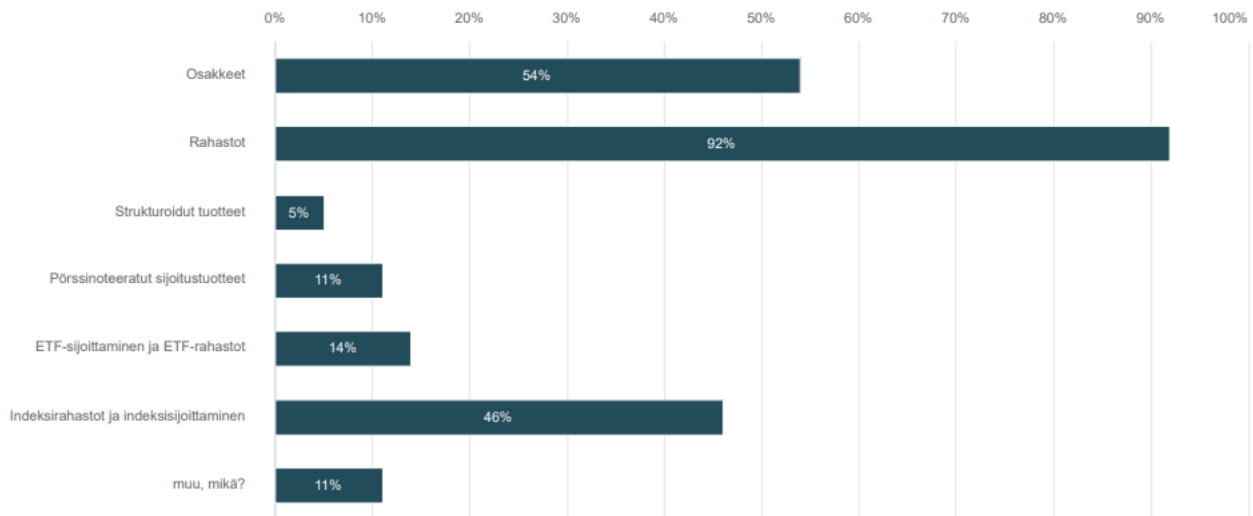

	n	Prosentti
Kyllä, kirjallisena itse tehtynä	33	11,9%
Kyllä, kirjallisena pankin kanssa tehtynä	37	13,4%
Kyllä, ajatuksen tasolla	122	44,0%
Ei	85	30,7%

13. Jos vastasit edellä olevaan kysymykseen kirjallisena pankin kanssa tehty. Mitä oman pankkisi sijoituspalveluja käytät? Voit valita useita eri vaihtoehtoja.

Vastaajien määrä: 37 , valittujen vastausten lukumäärä: 86

	n	Prosentti
Osakkeet	20	54,1%
Rahastot	34	91,9%
Strukturoidut tuotteet	2	5,4%
Pörssinoteeratut sijoitus tuotteet	4	10,8%
ETF-sijoittaminen ja ETF-rahastot	5	13,5%
Indeksirahastot ja indeksisijoittaminen	17	45,9%
muu, mikä?	4	10,8%

muu, mikä?

Vastausvaihtoehdot	Teksti
muu, mikä?	Noudatan suunnitelmaan sinne päin
muu, mikä?	Talletus, asuntosijoittaminen
muu, mikä?	Asunnot
muu, mikä?	Alternative portfolio

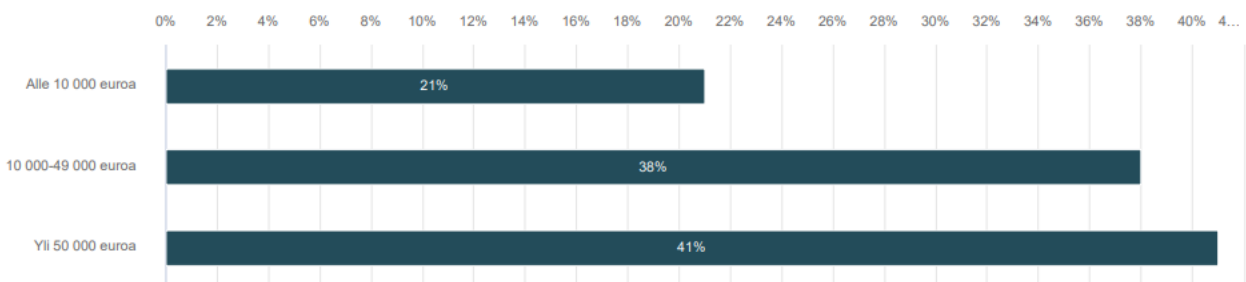
14. Kuinka tyytyväinen olet oman pankkisi sijoituspalveluihin?

Vastaajien määrä: 35

Minimi-arvo	Maksimi-arvo	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Keskihajonta
1,0	10,0	7,5	8,0	263,0	2,0

15. Paljonko sinulla on sijoitusvarallisuutta tällä hetkellä?

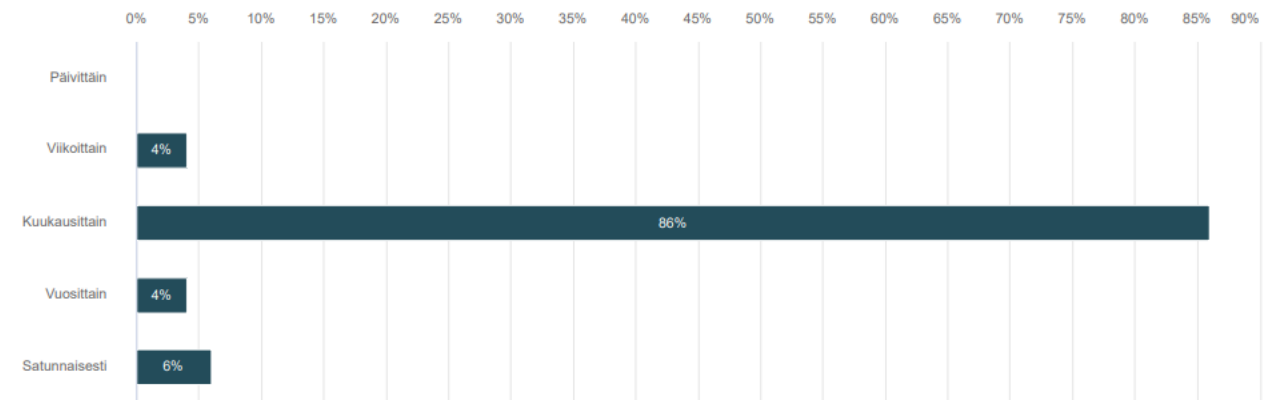
Vastaajien määrä: 276

	n	Prosentti
Alle 10 000 euroa	58	21,0%
10 000-49 000 euroa	105	38,1%
Yli 50 000 euroa	113	40,9%

16. Kuinka usein sijoitat?

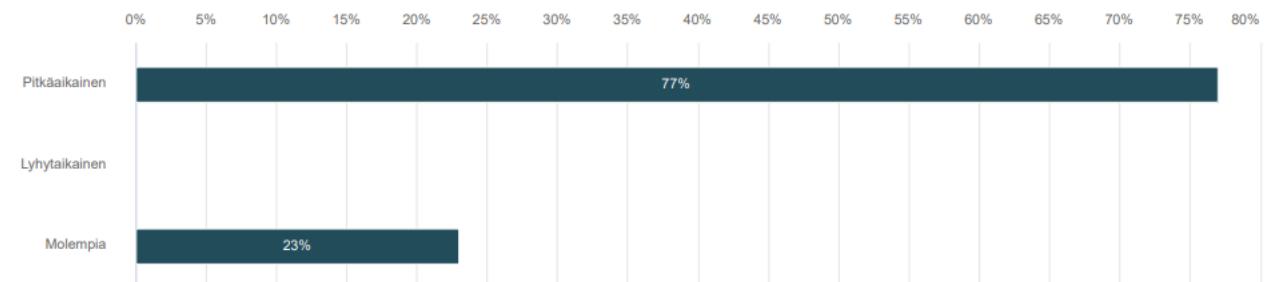
Vastaajien määrä: 277

	n	Prosentti
Päivittäin	0	0,0%
Viikoittain	10	3,6%
Kuukausittain	237	85,6%
Vuosittain	12	4,3%
Satunnaisesti	18	6,5%

17. Onko sijoittamisen tavoitteesi lyhytaikainen vai pitkäaikainen?

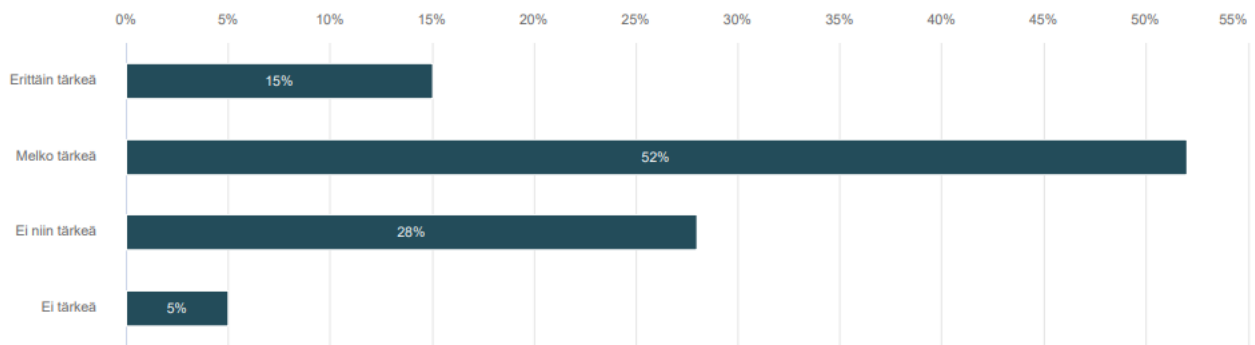
Vastaajien määrä: 277

	n	Prosentti
Pitkäaikainen	213	76,9%
Lyhytaikainen	1	0,4%
Molempia	63	22,7%

18. Kuinka tärkeä vastuullisuus on sinulle sijoituksia tehdessä?

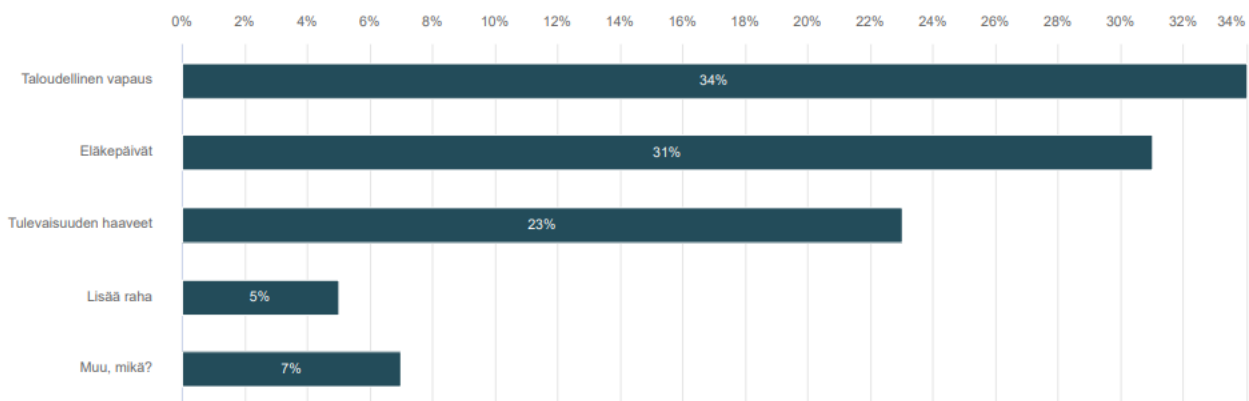
Vastaajien määrä: 277

	n	Prosentti
Erittäin tärkeä	41	14,8%
Melko tärkeä	145	52,3%
Ei niin tärkeä	77	27,8%
Ei tärkeä	14	5,1%

19. Mikä motivoi sinua sijoittamaan?

Vastaajien määrä: 276

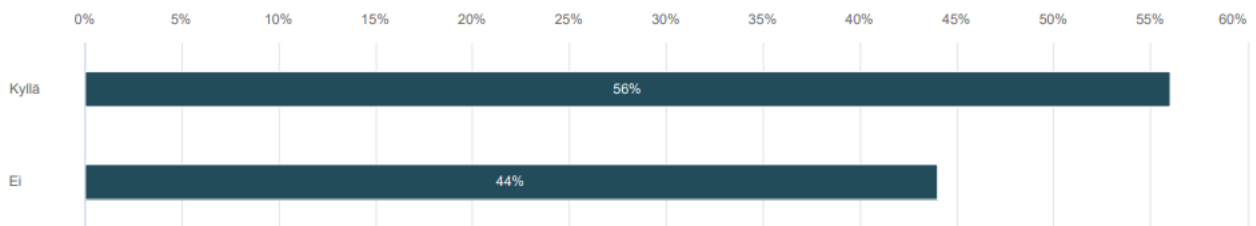
	n	Prosentti
--	---	-----------

	n	Prosentti
Taloudellinen vapaus	93	33,7%
Eläkepäivät	86	31,2%
Tulevaisuuden haaveet	63	22,8%
Lisää raha	14	5,1%
Muu, mikä?	20	7,2%

Muu, mikä?	kiinnostus
Muu, mikä?	Tämänhetkinen taloudellinen epävarmuus
Muu, mikä?	Kaikki edellä mainitut
Muu, mikä?	Lisää turvallisuuden tunnetta
Muu, mikä?	Nopeampi lainojen lyhentäminen ja tulevaisuudessa paremmat tulot, kun lainat maksettu
Muu, mikä?	Koska jää yli niin järkevää: olen myös jo noin 5 v tehnyt vain osa-aikaisesti konsultointia sijoitustuottojen sen salliessa
Muu, mikä?	Kaikki edellisistä
Muu, mikä?	"Pahan päivän varalle"
Muu, mikä?	Että pärjää ja on puskuria
Muu, mikä?	Ei kannata tiillääkään rahoja pitää
Muu, mikä?	Kaikki edellä mainitut
Muu, mikä?	Lapsen tulevaisuuden turvaaminen
Muu, mikä?	Varallisuuden kasvattaminen
Muu, mikä?	Elämäntapa ja harrastus, vapaus tehdä itselle tärkeitä asioita
Muu, mikä?	turvallisuuden kasvu
Muu, mikä?	Kaikki mainitut
Muu, mikä?	Voin tehdä elämässä päätöksiä, kuten pidempi irtiotto työelämästä ilman, että elintaso laskee
Muu, mikä?	Moni asia mm. Taloudellinen mielenrauha, ettei tarvitse stressata rahasta ja voi tehdä mukavia asioita
Muu, mikä?	Talouden turvaaminen
Muu, mikä?	Turva, ei tiedossa olevat tulevaisuuden haaveet

20. Vaikuttavatko tunteet sijoituspäätökseesi?

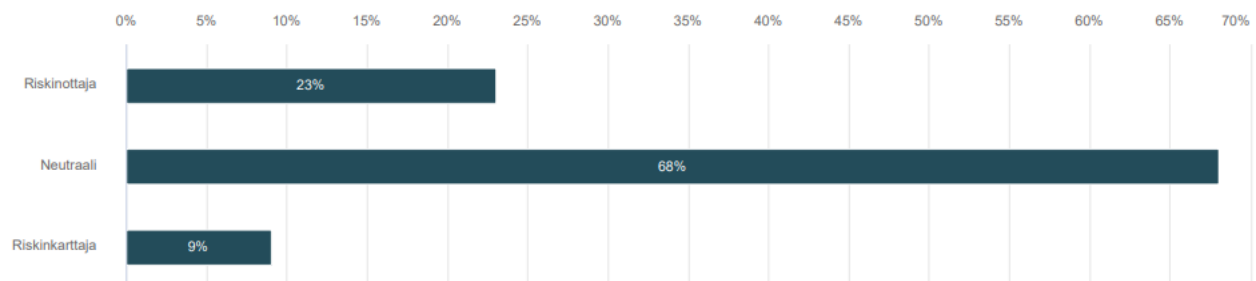
Vastaajien määrä: 276

	n	Prosentti
Kyllä	154	55,8%
Ei	122	44,2%

21. Minkälainen sijoittaja olet mielestäsi?

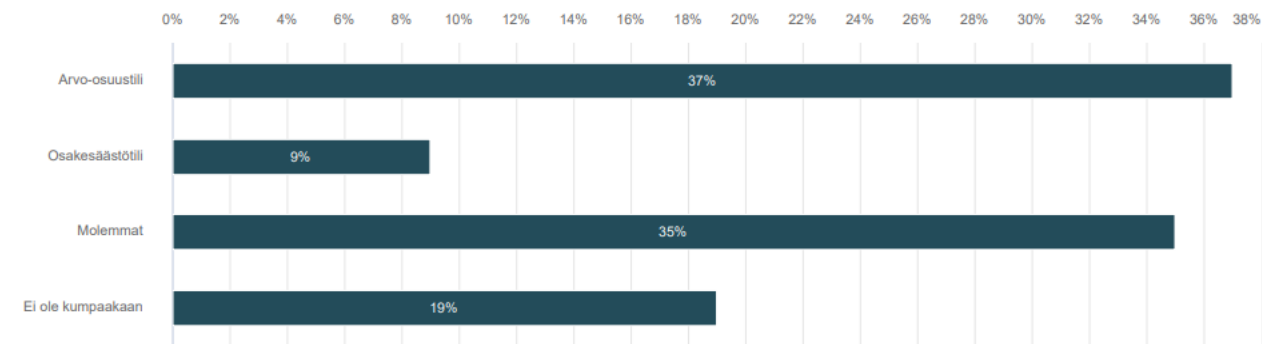
Vastaajien määrä: 275

	n	Prosentti
Riskinottaja	64	23,3%
Neutraali	187	68,0%
Riskinkarttaja	24	8,7%

22. Onko sinulla arvo-osuustiliä tai osakesäästötiliä?

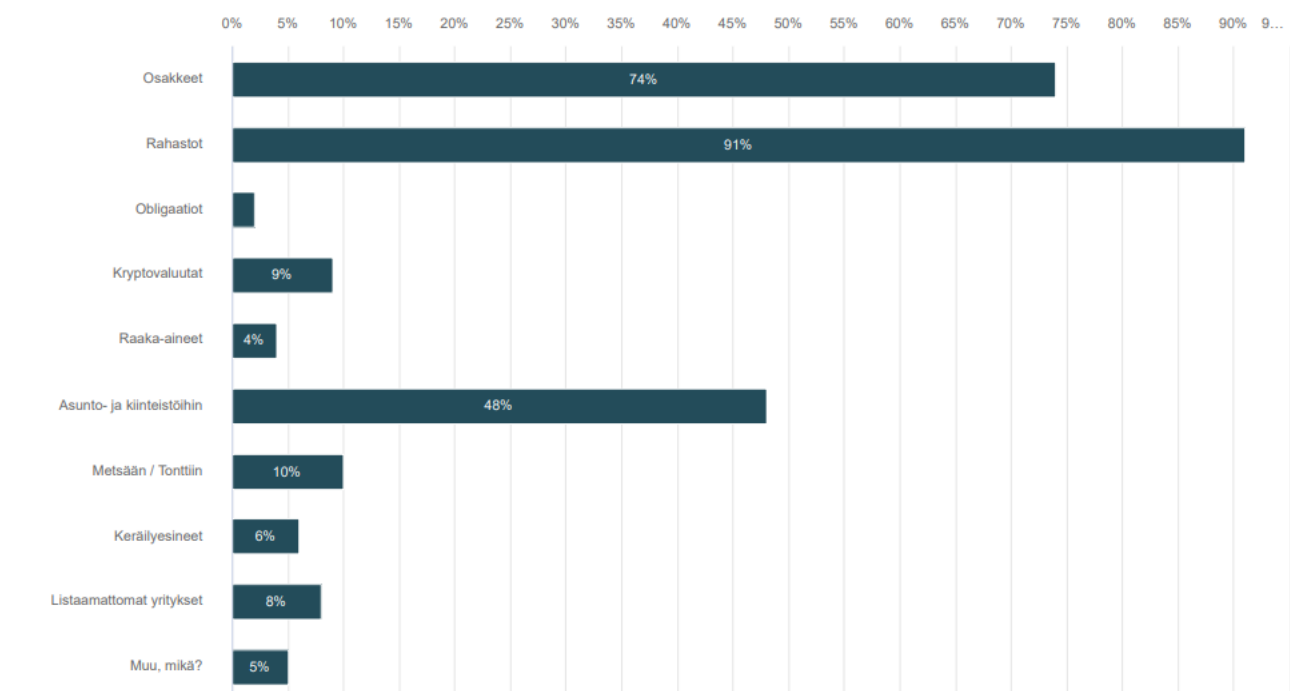
Vastaajien määrä: 277

	n	Prosentti
Arvo-osuustili	102	36,8%
Osakesäästötili	24	8,7%
Molemmat	98	35,4%
Ei ole kumpaakaan	53	19,1%

23. Mihin sijoitat? Voit valita useita eri vaihtoehtoja.

Vastaajien määrä: 277 , valittujen vastausten lukumäärä: 712

	n	Prosentti
Osakkeet	206	74,4%
Rahastot	252	91,0%
Obligaatiot	6	2,2%
Kryptovaluutat	25	9,0%
Raaka-aineet	10	3,6%
Asunto- ja kiinteistöihin	132	47,7%
Metsään / Tonttiin	29	10,5%
Keräilyesineet	18	6,5%
Listamattomat yritykset	21	7,6%
Muu, mikä?	13	4,7%

Lisätekstikenttään annetut vastaukset

[Näytä kaikki](#)

Vastausvaihtoehdot	Teksti
Muu, mikä?	ASP
Muu, mikä?	Taide
Muu, mikä?	Etf
Muu, mikä?	Vertaislainat
Muu, mikä?	Etf
Muu, mikä?	Korut
Muu, mikä?	Joukkovelkakirjat
Muu, mikä?	ETF
Muu, mikä?	Eläkevakuutus
Muu, mikä?	Etf
Muu, mikä?	Merkituotteet
Muu, mikä?	Muoti
Muu, mikä?	Eläkevakuutus

24. Jos vastasit edellä olevaan kysymykseen osakkeisiin tai rahastoihin. Mikä on sijoitusstrategiasi? Voit valita useita eri vaihtoehtoja.

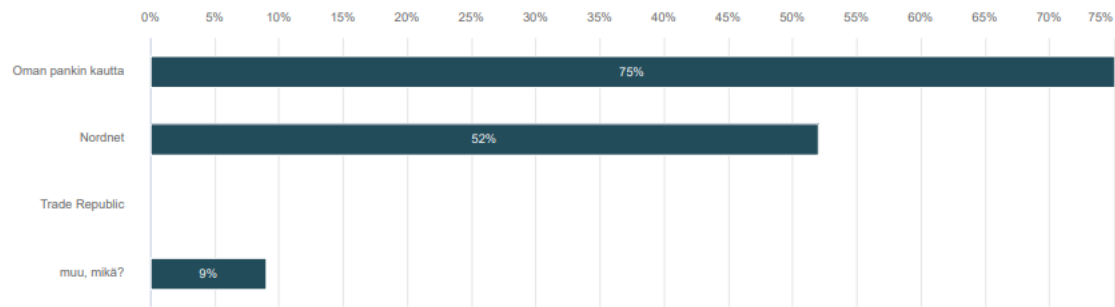
Vastaajien määrä: 267 , valittujen vastausten lukumäärä: 489

	n	Prosentti
Passiivinen, ostan ja pidän ellei tapahdu suuria muutoksia	200	74,9%
Arvosijoittaminen, sijoitan aliarvostettuihin yhtiöihin	18	6,7%
Kasvusijoittaminen, haluan kovia tuottoja nopeassa ajassa	14	5,2%
Sijoitan samalla summalla säännöllisin väliajoin, esimerkiksi kuukausittain	168	62,9%
Sijoittaminen painottuu alhaisen markkinan aikaan, eli ostan enemmän laskumarkkinoilla	78	29,2%
Muu, mikä?	11	4,1%

Muu, mikä?	Osinkosijoittaminen
Muu, mikä?	Sijoituspalvelu hoitaa
Muu, mikä?	Osinkoyhtiöt
Muu, mikä?	Osta halvalla, myy kalliilla (myös nopeita liikkeitä)
Muu, mikä?	Sekoitus kaikkea mainittua, osa on pitkän tähtäimen strategialla ja osalla haen pikavoittoja isolla riskillä
Muu, mikä?	Kaikkia noita yllä kuvattuja yhdistävä
Muu, mikä?	Ostan halvalla, myyn kun osake noussut 15% tai yli
Muu, mikä?	Suoria osakeostoja epäsäännöllisesti silloin, kun on omasta mielestä sopiva hetki ostaa
Muu, mikä?	osingonmaksaja yrityksiin sijoittaminen
Muu, mikä?	Ei kovin tarkkaa suunnitelmaa
Muu, mikä?	2 tavoitetta: 1. Rahastot, jotka työskentelevät siellä omalla kaarellansa, automatisoituna ja niiden tehtävä on tuottaa eläkevaranto 20 vuoden päähän. 2.osakesalkku: eteenkin osinko-osakkeiden tehtävä on tuottaa lisätuotoja =kassavirtaa tähän hetkeen.

25. Minkä välittäjän kautta teet sijoituksesi? Voit valita useita eri vaihtoehtoja.

Vastaajien määrä: 257 , valittujen vastausten lukumäärä: 349

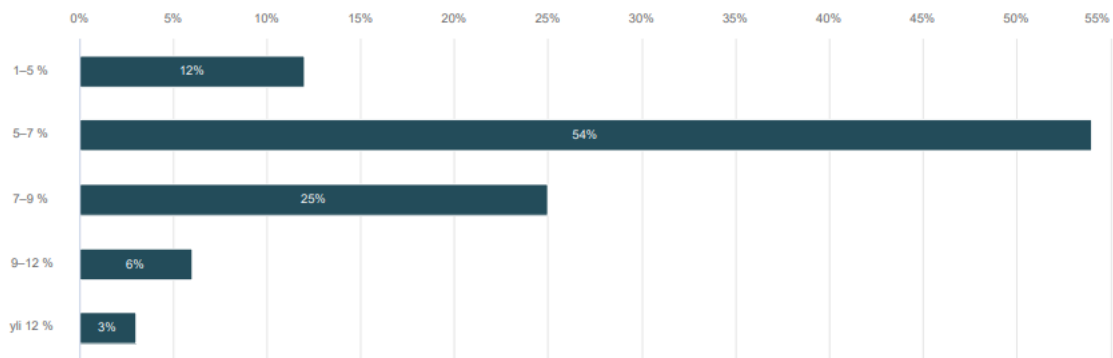

	n	Prosentti
Oman pankin kautta	192	74,7%
Nordnet	134	52,1%
Trade Republic	1	0,4%
muu, mikä?	22	8,6%

muu, mikä?	Degiro
muu, mikä?	Seligson
muu, mikä?	Coinmotion
muu, mikä?	BitcoinTrading
muu, mikä?	Trading212
muu, mikä?	Investointi pankki
muu, mikä?	Lähtapiola, Seligson, S-pankin bonukset
muu, mikä?	Evli
muu, mikä?	Mandatum, Lähi-Tapiola
muu, mikä?	Degiro
muu, mikä?	toisen pankin
muu, mikä?	Seligson
muu, mikä?	Seligson, Lysa,
muu, mikä?	Alexandria, Titanium
muu, mikä?	En käytä välittäjää vaan teen kaiken itse
muu, mikä?	Seligson
muu, mikä?	Sijoitusyhtiö
muu, mikä?	Seligson
muu, mikä?	Seligson
muu, mikä?	Degiro, IBKR
muu, mikä?	Kahden pankin kautta
muu, mikä?	Seligson

26. Tuottotavoite sijoituksille vuosittain.

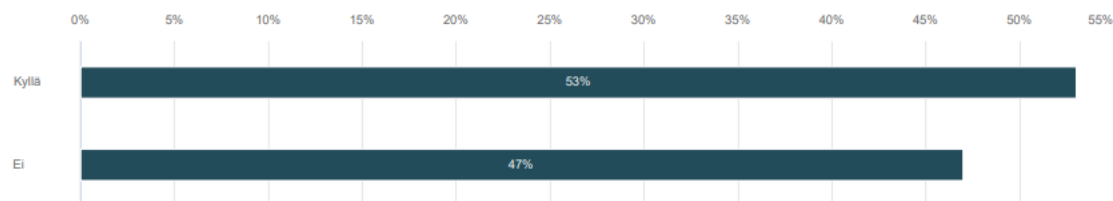
Vastaaajien määrä: 272

	n	Prosentti
1-5 %	34	12,5%
5-7 %	146	53,7%
7-9 %	67	24,6%
9-12 %	16	5,9%
yli 12 %	9	3,3%

27. Onko sinulla tällä hetkellä sijoitusstrategiaa?

Vastaaajien määrä: 276

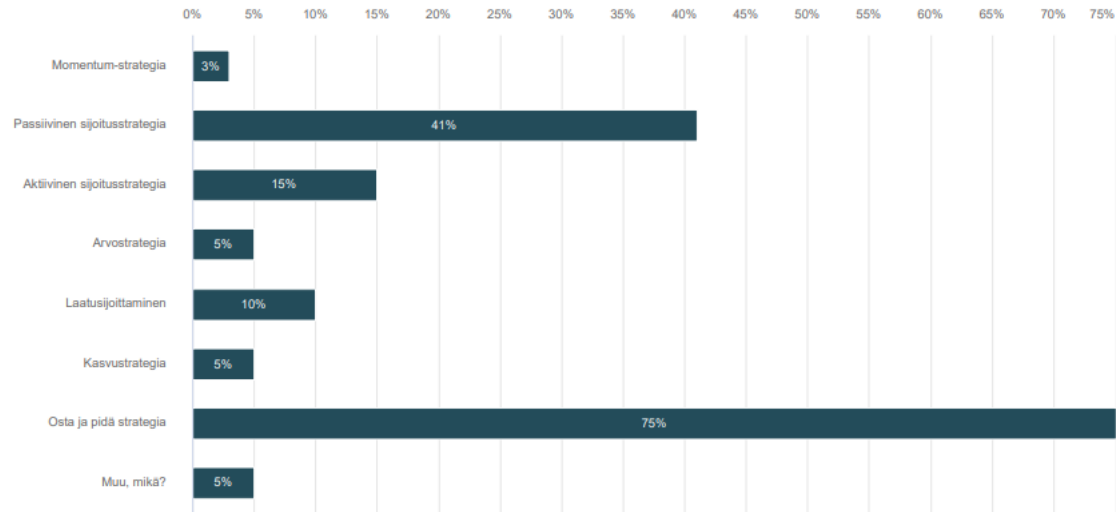

	n	Prosentti
Kyllä	147	53,3%
Ei	129	46,7%

28. Jos vastasit yllä olevaan kysymykseen kyllä. Minkälainen sijoitusstrategiasi on? Voit valita useita eri vaihtoehtoja.

Vastaaajien määrä: 147 , valittujen vastausten lukumäärä: 234

	n	Prosentti
Momentum-strategia	4	2,7%
Passiivinen sijoitusstrategia	61	41,5%
Aktiivinen sijoitusstrategia	22	15,0%
Arvostrategia	7	4,8%
Laatusijoittaminen	14	9,5%
Kasvustrategia	8	5,4%
Osta ja pidä strategia	110	74,8%
Muu, mikä?	8	5,4%

Muu, mikä?	Asuntoihin tulossa juuri nyt 2 putkiremonttia. Aktiivinen täytyy olla, että selviää ilman pankkilainaa.
Muu, mikä?	Ihan oma, en tunne termejä
Muu, mikä?	En valitse itse strategiaa
Muu, mikä?	Ostan ja myyn hinnan noustessa tarpeeksi
Muu, mikä?	osinkotuotot
Muu, mikä?	Sekoitus kaikkea
Muu, mikä?	Räntä pä räntä
Muu, mikä?	Yhdistelmä hyväksi todettuja